

UIT DE SCHRIFTEN.

Deel I. Preken over Vrije Stoffen

DOOR

Dr. J. D. DU TOIT.

BIBLIOTHEEK THEOLOGIE
POTCHEFSTROOM

NOMMERS:

„Het Westen“-Drukkerij en Boekhandel.

A. H. Koomans,

Bus 123, Potchefstroom.

1917

VOORWOORD.

Het doel van deze uitgave is om de lezer enige praktische Bijbelstudies in de vorm van preken aan te bieden. De schrijver heeft getracht de Schrift te laten spreken, en hij laat het aan de lezer over om te bepeinzen de wonderen van Gods wet. Met een hoopt hij dat deze korte overdenkingen mogen dienen om ons te funderen in de Gereformeerde Belijdenis, die voor ons de zuiverste uitdrukking is van hetgeen Gods Woord ons leert.

Als deze bundel een genoegzaam aantal lezers kan verwerven, zal hij door anderen, in dezelfde trant geschreven, gevolgd worden.

Moge het de Heere behagen deze zwakke woorden te zegenen en versterke Hij daardoor ons geloof in Jezus Christus, onze enige Middelaar.

DE SCHRIJVER.

Potchefstroom,

5 December 1917.

INHOUD.

	blz.
Jezus' Geslachtsboom	7
Waar is de geboren Koning der Joden	15
De Bijl aan de Wortel	22
Een Bededags-predikatie	29
Jaël	37
Alleen-wonen	45
De Verloren Zoon in het O.T.	52
De Verloren Zoon gevonden	60
Zalig de Armen van Geest	69
Zalig die Treuren	78
Zalig de Zachtmoedigen	88
Zalig die Hongeren en Dorsten	96
Zalig de Barmhartigen	104
Zalig de Reinen van Hart	112
Zalig de Vreedzamen	120
Zalig die vervolgd worden	128
De weg naar het Kruis	138
Bij het Kruis	148
De Dood verslonden	158
Het Vaderhuis	166
De Tegenstander van de H. Geest.	176
Wachter! wat is er van de Nacht	190
De Muziek van het Wereldgericht	198
De Vier Paarden	208
De Enge Poort	217

JEZUS' GESLACHTSBOOM.

(Bij het Kerstfeest.)

(Te lezen Mat. 1:1—17, Luk. 1:46—56, te zingen Ps. 89:7, 15, Lofz. van Maria vs. 1, 6, 7.)

Het boek des geslachts van Jezus Christus, de zoon van David, de zoon van Abraham. Abraham gewon Izaäk, en Izaäk gewon Jakob, en Jakob gewon Judas, en zijn broeders, enz.

Mat. 1:1—17.

In de Heilige Schrift vinden wij vele geslachtsregisters of lijsten van namen. Gewoonlik worden zij bij het lezen overgeslagen. Men beschouwt ze als dorre plaatsen in de grazige weiden van Gods Woord; plaatsen waar geen schone bloemen en geen rijke oogst kunnen worden ingezameld.

Dit is niet recht. Alle Schrift is van God ingegeven en moet daarom tot onze lering, vermaning en vertroosting worden bestudeerd. Ook die geslachtsrekeningen staan niet tevergeefs in Gods Woord opgetekend.

Het is dan ook opmerkelijk, hoe bij het onderzoek van dat dorre veld van namen en weer eens namen misschien wel geen kleurige bloemen of zware halmen, maar dan toch kostelijke diamanten en robijnen, juwelen van hoge geestelijke waardij worden gevonden.

Dit is ook het geval met Jezus' geslachtsboom. Hoe zouden wij hier iets anders kunnen verwachten? Laat ons dan onderzoeken waarom de heilige schrijver, Mattheus, zijn evangelie begint met 'n reeks van zulke namen. Laat ons, bij het lezen van

zijn boek, niet beginnen met hoofdstuk 2, of ook met hoofdstuk 1 vs. 18, zoals gewoonlijk gedaan wordt.

I.

Wij vragen allereerst: WAT HET DOEL VAN MATTHEUS IS MET DIE RIJ VAN NAMEN.

Dikwels is beweerd geworden, dat de evangelist een bepaalde bewijsvoering op het oog heeft. Hij wil namelijk aantonen (zo is gezegd), dat Jezus voor zoveel het vlees aangaat en ten aanzien van de beloften, een zone Davids en Abrahams was. Het feit, dat in vs. 8 de namen van drie koningen ontbreken, en dat de lijst van vs. 12—16 waarschijnlijk ook onvolledig is (gerekend de lange tijd waarover zij zich uitstrekt) verklaart men dan zó, dat het Mattheus alleen te doen was om een „keur uit die namen te nemen.”

Al nemen wij deze verklaring aan, dan verhindert dit niet dat wij een stap verder gaan door namelijk te beweren, dat Mattheus nog iets meer op het oog heeft gehad. Hij begint bij Abraham en eindigt met Jozef, en verdeelt dat lange tijdsverloop in drie stukken: van Abraham tot David, van David tot de Babyloniese overvoering (ballingschap) en van de Babyloniese overvoering tot Christus (vs. 17). Hij zegt daarbij, dat ieder tijdvak juist v e e r t i e n geslachten omvat, en komt zo tot het sifjer van 3 x 14. Hieruit is ons reeds duidelijk, dat Mattheus zich niet absoluut aan al de namen van stamvaders bindt, maar ze op kunstige wijze, overeenkomstig zijn doel, indeelt. Zo krijgt hij presies 14 namen voor iedere periode.

Maar er is nog meer. Als Mattheus tot aan David gekomen is, dan spreekt hij van deze tot twee-

maal toe als van „de koning” (vs. 6), terwijl hij verder slechts de namen van de koningen vermeldt, zonder ze met de eretitel van „koning” aan te duiden. Zelfs Salomo's naam draagt die ereaanduiding niet.

Wat bewijst dit? Dat (volgens Mattheus) niet Salomo's maar Davids tijd het hoogtepunt van glorie was.

Komt Mattheus aan het einde van de tweede periode toe, dan noemt hij vier keer de Babyloniese overvoering (vs. 11, 12, 17). Waarom? Om nadruk op die gebeurtenis te leggen als het laagste punt van vernedering, waarin het Stamhuis van Christus was geraakt.

Iedereen voelt dus, dat wij hier niet met een gewoon geslachtsregister maar met iets hogers te doen hebben.

De evangelist wil dan ook eerst geven een kort overzicht van de ganse Oudtestamentiese geschiedenis. Dan pas zal hij beginnen met zijn verhaal aangaande de wonderbare geboorte van de Zaligmaker, Jezus Christus. Aan de vleeswording des Woords was veel voorafgegaan. Daarmee wil hij als goede schrijver beginnen en daarvan wil hij, dat zijn lezers eerst kennis zullen dragen. Of liever, hij rekt bij zijn hierna volgend verhaal ook dat van het ganse uitverkoren geslacht, van de dagen van Abraham af. Daarmee moet rekening worden gehouden, want de vervulling van het Nieuwe Testament sluit zo schoon bij de belofenis van het Oude Testament aan.

Om hieraan gevolg te geven leidt Mattheus zijn evangelie in met een reeks van namen. Hij herinnert in zijn eerste hoofdstuk aan de

voorgeschiedenis, m.a.w. hij beschrijft in snelle vogelvlucht de ganse tijd, die verliep van Abraham tot op de geboorte van Christus toe. Die tijd met zijn rijke inhoud laat hij ons zien als een kunstig borduursel van Gods eigen vinger. Vandaar die drie tijdvakken, elk met veertien geslachten. Vandaar dat hoogte- en dat laagtepunt. Vandaar die saamgedrongen rijkheid van inhoud, welke wij nu nader gaan overwegen.

II.

En vraagt gij nu wat in hoofdtrekken de inhoud is van de oud-testamentiese openbaring, welke ons de evangelist vluchtig voor de ogen schilderen wil,—dan antwoorden wij door op twee zaken te wijzen.

Het heilsplan van God in het O. T. geopenbaard kunnen wij in twee hoofdgedachten saamvatten, gedachten die zo schoon in de tekening van Jezus' geslachtslijn liggen uitgedrukt, n.l. 1) Genadeverbond en 2) Uitverkiezing.

Lees nu eerst met ons na hoe de Evangelist van het Genadeverbond spreekt.

Heeft de genade Gods zich sprongsgewijs bewogen? Of volgde de Heere de lijn van families en geslachten? Wat staat er? Van Abraham gaat het verbondswerk over op Izaäk en—Izaäk was zijn zoon. Van Izaäk gaat het over op Jakob en—Jakob was zijn zoon. Van Jakob op Juda en—Juda was zijn zoon. Zo duurt het aldoor maar voort totdat eindelijk, na lange, lange eeuwen, de Christus gekomen is. Zo wordt ons afgetekend een leer door onze vaders met voorliefde beoefend en door hen de Verbondsleer genoemd.

Gij kent die leer. God roept in de regel niet hier

één en daar één, maar hij zet zijn werk in de lijn van de geslachten voort. Het verbond met Abraham opgericht, bevestigt Hij van kind tot kind. Door heel het Oude Testament dreunt als de machtige bastoon van een orgel het grote woord: „Mijn Verbond,” een toon die al het overige geluid draagt.

Daar staat midden in het oude verbond de eikeboom van Christus' geslacht, die geen andere sprake van zich afgeeft dan deze: God is getrouw en Hij handhaaft zijn Verbondswoord van geslacht tot geslacht.

De oudste families in Europa zijn niet ouder dan 1000 jaar en geen daarvan is in staat een rechte lijn van afstamming aan te wijzen. Hier echter wordt een geslacht geplant, dat zijn wortel in Abraham heeft en 2,000 jaar later zijn vrucht in Christus draagt, om te bewijzen dat de Heere de Rotssteen is, Wiens werk volkomen is.

Laat ons dan de Christus aangrijpen in die sterke Verbondswaarheid? Ook wij zijn niet uit het Heidendom, hier en daar vandaan gegrepen, maar God heeft ons verwekt uit vrome voorouders, die bij onze doop en bij hun dood het plechtanker van hun vertrouwen in de rotsgrond van het Verbond hebben geworpen, tot hun en tot onze vertroosting. Ook aan ons is die waarheid bevestigd, en zij zal tot in verre nageslachten ons ten goede komen, als wij haar slechts gelovig vasthouden.

Hoe dikwels peinzen wij over de vraag hoe het na dezen met ons nageslacht wezen zal! Hoe beklemmend de vrees, dat onze kinderen aan de wereld gelijkvormig worden zullen! Maar zie God geeft ons de belofte, dat Hij zijn Verbond handhaaft van kind tot kind.

Er is echter ook een andere grote gedachte, door heel het Oude Testament gepredikt, n.l. de **Uitverkiezing** van Gods vrijmacht.

„U komt de belofte toe, zegt Petrus op de Pinksterdag, en aan uwe kinderen, en aan allen die daar verre zijn.” Dit is het Verbond. Maar opdat niemand in het vlees betrouwe en opdat niemand zegge: mij komt de genade toe, want ik ben immers uit gelovige ouders geboren, voegt de apostel eraan toe: **zovelen als er de Heere onze God toeroepen zal.**” Dit is de Uitverkiezing. De ene grondwaarheid moet niet terwille van de andere verloochend worden. De genade mag niet als „erfgoed” beschouwd worden.

Zie dit ook in ons hoofdstuk. Het Verbond wordt geëerd, maar evenzeer de Verkiezing. Begin weer slechts van voren af aan. Abraham wordt door God uit het ganse afgodiese geslacht gekozen om uit te gaan naar het beloofde land (Joz. 24:2). Had Abraham iets gedaan om dat te verdienen? Of was het vrije verkiezende genade?—Na Abraham komt Izaäk. Wie had het zo beschikt dat hij uit de vrije zou geboren worden en niet als Ismaël uit de dienstbare? Dan volgt Jakob. Waarom werd hij gekozen, en niet Ezau, de eerstgeborene? Ezau, de in veel opzichten aantrekkelijke figuur? Hierbij zouden sommige andere van de vermelde namen, met de daaraan verbonden gebeurtenissen kunnen genoemd worden. Maar genoeg om aan te wijzen, dat Christus' geslachtsboom het luide predikt: „het is niet desgenen die wil, noch desgenen die loopt, maar des ontfermenden Gods” (Romeinen 9).

Ja, op iedere bladzij van het Oude Testament staat de Verkiezing Gods geschreven. Wie haar loochent, rukt de tweede grondzuil van de Schrift-

waarheid omver. Hij kan het werk Gods in de geschiedenis niet verstaan. Hij kan ook zijn eigen leven niet begrijpen, en beneemt zich de rijke troost van de eeuwige liefde Gods, waarop zich de zondaar in zijn radeloosheid neerwerpt en—behouden wordt.

III.

Maar dit hoofdstuk houdt zovele schatten in zich besloten. Wij vermelden naast de genoemde twee hoofdwaarheden nog ENIGE VAN MEER BIEZONDERE AARD.

Christus' stamhuis werd verhoogd in de dagen van David, maar het zou ook vernederd worden in de diepte gedurende de ballingschap, zoals wij gezien hebben. Christus kon het ook van zijn Vader verkregen hebben, dat zijn huis altijd in eer zou geweest zijn. Maar Hij koos ook de versmading in de ballingschap.

Hij kon zijn voorgeslacht gekozen hebben uit enkel koningen en aanzienliken. Maar dat doet Hij niet. Wel treffen wij de namen aan van koningen, helden, profeten en dichters, maar ook evenzeer die van herders en handwerkslieden, van heel gewone mensen, totdat het eindigt met Jozef, de timmerman.

Predikt Christus het ons al niet in zijn voorgeslacht, dat Hij zichzelf zou vernietigen, om de gestalte van een dienstknecht aan te nemen en gehoorzaam te worden tot de dood, ja de dood des kruizes?

Doch er is nog iets zeer opmerkeliks. Onder de namen treft gij vier van vrouwen aan, iets ongevoons in een Joodse geslachtslijst. En welke namen? Die van Sara of Rebekka of anderen on-

der de edele stammoeders van de Christus? Neen, het zijn namen van vermaarde zondaressen: Thamar bekend om haar zondedaad; Rachab, bekend als de hoer van Jericho; Ruth, bekend als een Moabitiese, eertijds behorende tot de heidenen, de „zondaren” (Gal. 2:15), en eindelijk Bathseba. De naam van deze laatste wordt niet genoemd, maar des te nadrukkelijker wordt haar zonde aangewezen. Immers staat er: David gewon Salomon bij degene, die Uria's vrouw geweest was. De geschiedenis van Uria, die zo donkere schaduw op Davids huis wierp, is u ook bekend.

Zondaren, hier in Jezus' voorgeslacht wordt het u reeds nadrukkelijk verkondigd, dat Hij niet komt om te roepen rechtvaardigen, maar zondaars tot bekering. Ja, ook de uitnemendsten worden niet uitgesloten, als zij maar verbrijzeld zijn van harte. Mattheus één predikt het u reeds dat Hij die het ook anders kon hebben beschikt, zich niet schaamt met de zondaars gerekend te worden. Hij is een volkomen Zaligmaker, en tot Hem mogen zich alle einden der aarde wenden om behouden te worden. Zij die behouden is door het Vleesgeworden Woord ook ons deel op deze Kerstdag. Dat geve God!

AMEN.

WAAR IS DE GEBOREN KONING DER JODEN.

(Kerstfeest-overdenking.)

(Te lezen Mat. 2:1—12 en te zingen Lotz. van Simeon vs. 1 en 2, Ps. 98:2 en 4.)

Toen nu Jezus geboren was te Bethlehem, gelegen in Judéa, in de dagen van Koning Herodes, zie enige Wijzen van het Oosten zijn te Jeruzalem aangekomen, zeggende: 'Waar is de geboren Koning der Joden?' Mat. 2:1, 2a.

Bij dit Kerstfeest zullen wij dan de vraag overdenken: „Waar is de geboren Koning der Joden?” In Mat. 2 wordt ons verhaald, dat die vraag:

I. TOT DRIE-ERLEI SOORT VAN MENSEN KOMT, EN:

II. OP DRIE-ERLEI WIJZE BEANTWOORD WORDT.

I.

1. De eerste soort van mensen kunnen wij met de algemene naam van **H e i d e n e n** aanduiden. Uit welke bepaalde landstreek de Wijzen uit het Oosten afkomstig waren, is ons onbekend. Genoeg is 't dat wij weten, dat zij de vertegenwoordigers zijn van de grote wereld der in duisternis gezeten volken. Die Wijzen zijn de eerstelingen van de oogst der natiën.

Dit trekt dan ook dadelik de aandacht van de evangelist. Jezus was geboren; en het was te Bethlehem, en—zo gaat het verhaal voort: Zie! daar komen mannen uit het Oosten, die de zonderlinge vraag stellen aangaande de geboren Koning der Joden.

Wonderlik is de Raad des Heeren! De Koning der J o d e n wordt geboren, maar H e i d e n e n doen 't eerst navraag naar Hem. Eerst 33 jaar la-

ter zou de scheidsmuur tussen Joden en Heidenen in de dood van Christus afgebroken worden, en toch komen reeds de eerstelingen uit de grote buitenwereld, niet om van verre te blijven staan, maar om in de koninklike tegenwoordigheid van de Messias te worden toegelaten.

De verwachting, dat in het Westen een koning zou regeren, die een schone dag en gouden eeuw zou inluiden, was bij de Babyloniese sterrekundigen niet zeldzaam. En, zie nu verschijnt bovendien nog zijn ster, zodat de mannen niet langer talmen, maar de reis beginnen uit verre streken om te gaan zoeken de lang reeds verwachte maar nu geboren Koning der Joden.

Deze verborgenheid bepeinzen wij allereerst. De Koning der Joden is ook de Koning der Heidenen. Als dat niet het geval was, dan leefden wij nog in onze zonden, dan waren wij nog Heidenen, vreemdelingen van het verbond der genade en zonder God in de wereld.

Maar, zie, op Gods tijd en wijze werden ook onze heidense vaders geroerd door de kracht des Evangelies, als door een lichtstraal, die aan hun donkere hemel werd gezien. Opgestaan uit de schaduwe des doods hebben ook zij de Koning der Joden gevonden en kunnen ook wij ons verblijden in zijn glans.

Deze gedachte maakt ons altijd weer klein en doet ons dankend neerknielen voor het Kindeke in Bethlehem.

2. De ster legt echter niet alleen aan de Wijzen, maar ook aan Herodes de alles beslissende vraag voor: Waar is de geboren Koning der Joden?

Waarom aan Herodes? Wat had die in misdaden vergrijsde koning er mede te doen?...

Herodes was een E d o m i e t, een afstammeling dus van Ezau. Hij was geen Jood en geen Heiden. Hij was de vertegenwoordiger van Ezau's basterd-geslacht. Ezau had het eerstgeboorterecht verkocht, maar kon zich niet geheel van Jakob losmaken om, met de Heidenen, geheel vervreemd te worden. Ezau's geslacht bleef wonen op de Zuidergrens van Palestina, echter niet om de God van Israël te eren, maar om zijn Bondsvolk te benijden en te benauwen.

Wat meer is. Herodes' moeder was een A r a b i e s e vrouw en de Arabieren waren de kinderen van I s m a ë l. Wij hebben dus hier niet slechts de tegenstelling van Jakob en Ezau, maar ook de tegenstelling: Izaäk en Ismaël. Beiden Ezau en Ismaël, werden door hun zonde uit de aartsvaderlike tent verwijderd en werden niet meer als zonen, maar als bastaarden beschouwd.

Tot dit bastaardras komt evenwel weer de vraag: Waar is de geboren koning der Joden? Er is nog kans voor Herodes en zijn volk om navraag te doen naar Jezus en in Hem het beloofde zaad te aanbidden. Vanzelf komt die vraag tot Herodes, want hij is de koning der Joden en daarom moet de geboren prins in zijn huis worden gezocht. Als echter het antwoord niet Jeruzalem maar Bethlehem is, zal hij dan derwaarts gaan om Jezus de ere te geven?...

Hoevelen zijn tans weer van de verbondstent vervreemd? Hoevelen zijn uit Christelike voorgeslachten geboren, die nu tot geen kerk meer behoren en geen Zaligmaker meer kennen? Zij zijn geen Heidenen, maar ook geen Christgelovigen meer. Nochtans moet maar aldoor tot hen, door prediking en evangelisatie, de vraag worden gebracht: waar is de geboren Koning der Joden?

Daar is voor hen nog gelegenheid om te zoeken en te vinden.

3. Eindelijk wordt de vraag ook voorgelegd aan overpriesters en schriftgeleerden (vs. 4). Zij waren geen Heidenen, geen Bastaarden, maar J o d e n, de leiders en vertegenwoordigers van het Bondsvolk.

Wat is God getrouw! Hij heeft gedacht aan zijn belofte, al de eeuwen door gedaan, dat de Messias zou zijn een Koning der J o d e n. Nu wordt Jezus dan ook als zodanig geboren en dit geschiedt op zulk een wijze, dat de Joden zich niet kunnen rechtvaardigen door te zeggen: „wij hebben het niet geweten.” Neen, de vraag wordt aan hun leiders nadrukkelijk voorgelegd, wordt onder hun aandacht gebracht en zij blijken zelfs bekwaam een antwoord daarop te kunnen geven.

Jezus is de geboren Koning der J o d e n. Vandaar de roepstem ook tot hen gericht: gaat heen naar de plaats zijner geboorte en huldigt Hem!

Ja, die roepstem zal uitgaan tot het weerspanninge huis van Israël, tot de laatste dag toe. Onbekeerd blijft helaas! het volk der Joden, maar eindelijk zal het zijn Messias moeten erkennen en uitroepen: Gezegend is Hij, die daar komt in de naam des Heeren. (Mat. 23:39).

Zo komt dan de vraag aangaande Jezus' geboorte tot het g a n s e m e n s d o m, vertegenwoordigd door de wijze mannen uit het Oosten, de grote koning Herodes én de leiders van het Joodse volk. En ook nu nog slaat die vraag niemand over. „Waar is de geboren Koning der Joden?” Daarop moet door allen het antwoord worden gevonden, hetzij ten leven of ten dode.

II.

De vraag wordt op drieërlei wijze beantwoord.

1. De Wijzen uit het Oosten zeiden: **l a a t o n s g a a n z o e k e n .**

Vér in het Oosten, in Babylonië en Perzië, maak-
te men een ernstige studie van de sterrekunde. Gij
weet hoe Daniël daar werd de overste van de ster-
rekijkers.

Welnu, daar had men in een nacht van ernstige
studie gezien een wonderbaar teken: een ster van
biezondere schittering, haar g'enzen afstralend van
de heldere Oosterse hemel. Op zulk een teken was
men wachtende. Vandaar de gewisheid, dat de
Koning der Joden geboren w a s, en alleen het on-
derzoek naar de p l a a t s van de geboorte over-
bleef.

De ster verdwijnt weer, maar het is die Wijzen
e r n s t. Zij zoeken. Dikwels kwam zeker de
twijfel boven bij de vraag: hebben wij wel de rech-
te ster gezien? Jagen wij geen droombeeld na?
Zijn wij geen d w a z e n in plaats van wijzen?
Waarom toch krijgen wij geen antwoord?

Doch zij volharden. Zij komen te Jeruzalem.
Ook daar teleurstelling. Ieder op straat weet waar 't
paleis van Herodes is, maar niemand heeft iets ge-
hoord van een pas geboren prins. Nu moeten zij
weer verder naar Bethlehem. Weer teleurstelling.
Immers, zij zoeken naar de Koning der J o d e n,
maar geen Jood gaat mee. Al'en blijven te Jeru-
zalem!

Zij reizen, op Oosterse wijze, meest bij nacht.
Het blijft donker in hun binnenste. De ster blijft
weg. Zoekensmoede zouden zij het haast opgeven.
Doch zie, daar verschijnt opeens weer het goddelijk
sterreschrift aan de trans. Nu kunt gij verstaan

het woord van vers 10: „als zij de ster zagen, verheugden zij zich met zeer grote vreugde.”

Voorbeelden zijn zij van zoekende zielen. Aan hen is het woord vervuld: zoekt en gij zult vinden. Mochten onder ons vele zulke vragers en zoekers gevonden worden! De zodanigen zullen Hem vinden: de geboren Koning der Joden, de Messias.

2. Het antwoord van Herodes klinkt anders. Hij ontbiedt de Wijzen en beveelt hen het Kindeke te zoeken, en als zij het gevonden hebben, zal hij ook komen en het aanbidden (vs. 8)!

Hij gaat niet, maar stelt uit: hij zal komen! Hij is ontroerd, maar laat er zo weinig mogelijk van blijken. Hij is immers zelf de Koning der Joden, door de mensen Herodes de Grote genaamd! Zal hij, geëerbiedigde en gevreesde grijsaard, zich laten verschrikken door de geboorte van een kindeke, ergens in een afgelegen stadje van zijn rijk? Immers zou dit te bespottelijk zijn.

Dan, zijn plan is al klaar. Hij zal komen, doch niet om te aanbidden. Hij zal komen met het zwaard. Nogmaals zal een moord zijn waggelende troon moeten bevestigen.

Hier openbaart zich weer de oude Ezaus-haat. Hier vervolgt Ezaus weer wat uit Jakob geboren is. Hier vervolgt weer Ismaël, die uit het vlees geboren is, de zoon der belofte, n.l. Izaäk (Gal. 4). Zo was het door de ganse geschiedenis heen. Edom altijd er bij om Jakob's zaad te bestrijden.

Dit is de antichristelijke macht. Een vragen naar Jezus om Hem (zo mogelijk) te doden. En nu Jezus aan de rechterhand des Vaders is, wordt zijn lichaam, zijn gemeente vervolgd, totdat de anti-christ zal zijn vlees geworden en zich zal stellen tegen de Koning van Joden en Heidenen.

Met ieder Kerstfeest wordt die anti-christelike macht sterker. Het einde nadert.

3. Het antwoord van de overpriesters en schriftgeleerden klinkt weer anders. Zij alleen kunnen het geheimnis ontsluiëren en aanwijzen de plaats der geboorte, nl. Bethlehem. Zij behoeven het oog niet te richten op de sterren, maar lezen in het profetiese woord. Het b e s t e antwoord.

Maar wat gebruik maken zij ervan? De plaats van de geboorte is nu vastgesteld. Doch, zie, geen overpriester of schriftgeleerde maakt zich op om naar Davids stad te verreizen. Herodes zei nog: ik zal gaan. Dat durven echter de Joden niet eens te zeggen. Zij geloven ook niets van die geboorte. Zij vrezen voor de macht van Herodes. Zij menen, dat die Wijzen dwazen zijn. Zij vinden ook het tijdstip al te ongelegen voor de komst van de Messias. Zij blijven stil thuis.

Is dit niet het beeld van het Christendom onzer dagen? Wij bezitten de Schriftuur en weten de dingen, die ons van God geopenbaard zijn. Maar komt het bij ons tot de daad van aanbidding? Of laat die vraag aangaande Jezus' geboorte ons koud en onverschillig? Wij zijn kinderen des verbonds en de woorden Gods zijn ons toebetrouwd; wij weten de weg; maar zullen hoeren en tollenaars ons niet voorgaan in het Koninkrijk der hemelen?...

En zal dit eens het beeld zijn van de Christelike Kerk, als weer het teken van de Zoon des Mensen zal gezien worden in de hemel (Mat. 24:30)?

Mochten wij bevonden worden wakend en biddend te zijn. Diep is de slaap der Kerk, flauw de toekomst-verwachting. De Heere geve een heilbegerig overblijfsel dat naar de verkiezing is.

- AMEN.

DE BIJL AAN DE WORTEL.

(Nieuwjaars-Overdenking).

(Te lezen Mat. 3:1—12 en te zingen Ps. 81:12 en 13, 106:4, 22, 24, 26.)

En ook is alrede de bijl aan de wortel der bomen gelegd. Mat. 3:10.

HET is niet zo gemakkelijk om de gestrengheid en goedertierenheid Gods met elkander te verzoenen.

Voor ons besef is er dikwels tweeheid en strijd en het gevolg is dikwels dat men slechts één van die twee eigenschappen handhaaft.

De een zegt: God is liefde. Hij straft de zonde niet. Het is maar een inbeelding dat Hij op ons toornig is. Hij is een Vader, die zonder meer zijn weerkerende kinderen aanneemt.

Wij moeten dus niet doen als het schuldige kind, dat niet naar de vader gaan wil, omdat het zijn tuchtiging vreest. Neen (zo wordt dan gezegd), de verzoening bestaat eigenlijk daarin, dat wij onze ingebeelde vrees afleggen!

De ander zegt: God is streng, te streng. Een God die eist dat Abraham zijn eigen vlees en bloed zal gaan offeren kan de ware God niet zijn. Hij moet een tiran wezen.

Zo spreekt de ongelovige en twijfelaar. Maar menen ook wij, gelovigen, niet dikwels, dat God ons te hard kastijdt, dat Hij ons met te grote gestrengheid bejegt?

Zo slingert het menselijk verstand tussen die twee eigenschappen heen en weer, en wordt tenslotte de ene eigenschap aan de andere opgeofferd. Rust kan alleen Gods Woord brengen. Rust brengt ook onze

tekst, waarin die twee eigenschappen op het heerlijkst verenigd zijn. — Laat ons dit nu nader onderzoeken.

Als de Nieuw-Testamentiese tijd aanbreekt, dan wordt overal vernomen het gerucht van Jesaja's profetie. Geen wonder, want deze profeet heeft overvloediger en schoner dan al de anderen Jeruzalems en Israëls herstel voorspeld. Als wij Jesaja's tweede gedeelte lezen is het een en al muziek, lofzangen waarvan Gods weergekeerde volk 't voorwerp en Jeruzalems glorie 't middelpunt is.

Vandaar dat Simeon met Jesaja zingt van een „licht tot verlichting der Heidenen, en tot heerlijkheid van uw volk Israël." Vandaar dat Maria met Jesaja zingt van „Israël zijn knecht, door Hem opgenomen," en Zacharias jubelend meldt van de „Op-gang uit de hoogte, verschenen aan degenen, die in duisternis zijn gezeten en schaduw des doods."

Ons teksthooftstuk begint evenzo met verwijzing naar dezelfde profeet: „Deze (nl. Johannes de Doper) is het, van welke gesproken is door Jesaja, de profeet, zeggende: De stem des roependen in de woestijn."

Dan volgt de prediking van Johannes, waarin wij beeld op beeld aantreffen, ons uit het boek van Jesaja bekend. Hij spreekt van „adderengebodsels," van het „vuur" des Geestes, van de „wan" en de „dorsvloer", van het „onuitblusselijk vuur." Maar hij spreekt ook van de „bijl" die aan de wortel ligt. (Vgl. Jes. 49:5; 9:18; 10:17, 34; 21:10; 28:27; 40:24; 41:15; 1:31; 47:14.)

Wij voelen dus, dat wij het woord van Johannes de Doper, boven dit stuk geplaatst, in dit grote verband moeten lezen om het goed te kunnen verstaan.

De boom, waarvan hier gesproken wordt, is Israël, hier gezien als een bos, dat staat uitgeroeid te wor-

den. En dan denken wij met Jesaja liefst aan de eik. Hij toch had Israël genoemd „eikebomen der gerechtigheid” (Jes. 61:3), en hij had dat beeld van de eik zo nadrukkelijk gebruikt, wanneer hij aan Israëls verwoesting dacht.

Dit gaan wij straks na. Nu zij nog even op de gepastheid van het beeld gewezen.

Wat een leeuw is onder de dieren des velds, is een eik onder de bomen des wouds. Hij is groots, majestueus, koninklik. Een wilg laat de takken slap naar de aarde hangen, als onmachtig om zich tegen de zwaartekracht op te heffen naar omhoog. Een populier strekt de takken recht naar boven als vrezend voor diezelfde kracht om ze naar buiten uit te spreiden. Een eik daarentegen zwaait de forse armen breed over de aarde heen en beurt met reuzenkracht zijn gewicht in de hoogte.

Een eik was Israël, ook in zijn tijdverdurende kracht. Geplant in Abrahams dagen heeft het de eeuwen getrotseerd.

Koninkrijken gingen tot niet — Egypte, Assyrië, Babylon,—maar Israël bleef staan. Onder zijn brede takken schulde de ware godsdienst, beschaving en wetenschap. En als Johannes de Doper op aarde komt, staat die boom er nog.

Maar laat ons nu eerst naar Jesaja teruggaan om te zien onder welke omstandigheden de Doper die boom aantreft. In verband daarmee letten wij meteen op de gestrengheid Gods.

I. DE GESTRENGHEID GODS.

In zijn eerste hoofdstuk ziet Jesaja Israël als een eik, maar het is er een waarvan de bladeren beginnen af te vallen: „Gij zult zijn als een eik, welks bladeren afvallen” (1:30). Het volk

had misdreven en nu komt de Heere eerst met de kleine bezoeking. Hij laat de winter gaan over de boom, en zijn bladeren beginnen af te vallen. Maar die kastijding duurt niet al te lang. De lentezon breekt weer door en de oude eik spruit weer uit.

Maar als het volk voortgaat met zijn zonde dan komt God met meerdere gestrengheid. Als de lichte slagen niet helpen, dan volgen er zwaardere. In Jes. 6:13 treffen wij wederom die eik aan — Israëel is weer „gelijk de eik en gelijk de haageik” maar nu zijn de takken er van afgeworpen en het overblijfsel alleen is nog over als steunsel of stam. Als de winter niet helpt met zijn afwerping van de bladeren, dan komt de bijl om ook de takken neer te houwen, opdat er nieuwe takken mogen komen, die dan toch zeker vruchten zullen voortbrengen!

Maar ook hier blijft het niet bij. Die takken zijn ook niet tot eer van God. De kwaal zit dus veel dieper, en God moet in zijn gestrengheid veel verder gaan. Vandaar dat wij in Jes. 11:1 lezen van de „afgehouwen tronk of stam”. God zou Assur en Babel zenden om Israëel bij de grond af te kappen (vgl. 10:15), zodat ook van de stam niets overbleef.

Dit is geschied in de ballingschap. Israëls volksbestaan werd van de aarde weggedaan. Het telde niet meer mee in de rij van de natiën. Maar God gedacht weer aan zijn verbond. Het volk begon weer uit te spruiten als 'n loot uit de wortel. Het verhieft zich weer als een boom boven de aarde, in het land der belofte.

Nu komt Johannes de Doper, de laatste profeet, er langs. En wat ziet hij? Weer 'n eik. Maar nu niet bezocht in zijn bladeren, ook niet in zijn takken, ook niet in zijn stam. Neen, nu ligt de bijl aan de wortel, gereed om de boom geheel uit te

roeien en een einde aan zijn bestaan te maken. Israëls aloude bestaansvorm zou opgeheven worden.

Ziehier dus de gestrengheid Gods. Hij kan de zonde in zijn volk niet dulden. Hij straft eens, en als er geen bekering op volgt, dan komt Hij met een zwaardere straf. De eerste kans komt nooit weer. God verspilt zijn gaven, ook zijn kastijdingen niet. Wat eenmaal was komt niet weer.

Past dit nu toe, lezer, op uw persoonlijk leven. Was God niet gestreng in zijn kastijding, te streng misschien naar uw oordeel? Was daar geen opklimming in zijn beproevingen? Gaat het met uw leven niet van kwaad tot erger? Klimt Gods tucht niet omdat er een klimming is in uw verhardheid?

Doch past dit woord vooral toe op uw volksleven, want hier is sprake van een volk. Droogte, pest en andere plagen waren er ook vroeger. Maar zij waren van korte duur, licht en voorbijgaande.

Het was de afwerping der bladeren. Daarna werd 't volk in zijn delen bezocht. Dan hier dan daar werd aan de takken gekapt. Maar daar was nog altijd kracht in de oude volkstam. Eindelijk kwam de grote Boer-Britse oorlog. Toen werd onze volkstam bij de grond afgekapt. Wij werden overal verstrooid. Van ons bestaan als volk was weinig meer te zien.

Doch, zie, er kwam een tijd van herstel. De stam sproot weer levenskrachtig op, maar er kwam ook weer verharding en wereldsgezindheid, erger dan ooit te voren. Daarom kunnen wij ook een zwaardere straf verwachten.

Ja, lezer, is het niet of tans de wortel van ons volksbestaan bedreigd wordt? Wat is er al niet over ons heengegaan? Hebben wij ooit in onze geschiedenis 'n tijdperk beleefd, als dat van de laatste jaren, sedert de moeilijkheden opnieuw in ons land begonnen

zijn? Moeten wij niet allen erkennen, dat de nieuwe geest en richting een aantasten is van ons volk in zijn diepste wortel, zodat het nu gaat om de vraag: zullen wij voortbestaan, ja of neen? Inderdaad is nu de bijl aan de wortel gekomen, en als er geen omkeer plaats vindt, zullen wij worden uitgeroeid, en de echt Afrikaanse naam van de aarde worden weggedaan.

II. DE GOEDERTIERENHEID GODS.

Gods gestrengheid merken wij op in zijn gerichten, die op de aarde zijn. Maar God is ook goedertieren en barmhartig. Ook daarvan spreekt onze tekst zeer duidelijk.

Het treft ons dat de bijl aan de wortel nog in rustende toestand is. De bijl is er maar hij kapt nog niet. Zo was het ook te voren. God bezoekt zijn volk zwaar maar hij gaf steeds tijd. De bladeren werden afgestroopt en dan was er weer gelegenheid om uit te spruiten. De takken werden nog niet afgenomen. En als de takken er eindelijk aan moeten dan geeft God weer tijd, langer tijd, opdat de nog niet weggenomen stam weer takken zou voortbrengen. *Zelfs als de stam er niet meer is, geeft God weer tijd, nog langer tijd, opdat een nieuwe stam uit de oude wortel zou spruiten.* En als ook dit niet baat, als de bijl reeds is aangedragen om alles weg te doen, dan wordt hij nog voor een tijd aan de kwade wortel gelegd, om te zien of er niet nog verandering zal komen.

Israël kon dus niet zeggen dat God niet barmhartig was. Heel zijn geschiedenis legt getuigenis af van een God, die taai is in lankmoedigheid.

Dezelfde getuigenis kunnen wij ook afleggen. De Heere heeft ons niet bij de eerste overfredding wegge- raapt. Het verlopen jaar zegt ons, dat wij menigvul-

dig en zwaar Gods wetten schonden. Toch geeft de Heere weer een ander jaar. Zelfs de allergrootste zondaar krijgt nog een kans.

Ook waar het leven zo verzondigd is, dat de bijl aan de wortel moet gelegd, maakt de Heere niet dadelik 'n voleinding. Och dat wij de lankmoedigheid Gods in Christus als zaligheid mogen achten.

En getuigt ook onze volksgeschiedenis niet van dezelfde lankmoedigheid? Er zijn vele gerichten over ons heengegaan, vele plagen en moeilijkheden, maar zij zijn ons niet allen i n e e n s overkomen. Telkens was er weer verpozing, verademing, tijd van nadenken, gelegenheid voor bekering. Naarmate de slagen zwaarder waren en dieper troffen, naar die mate werd ons uitstel gegeven.

Wat zal dan het nieuwe jaar voor ons volk, voor de wereld brengen? De tijd die wij beleven is in hoge mate ernstig. De bijl ligt aan de wortel van ons volksbestaan, misschien aan de wortel van de ganse mensheid. Zal het dan zo voort gaan in het nieuwe jaar — Godverzaking, wereldgelijkvormigheid, aardse grootheid?

De Heere geve onder ons volk een geest van nadenken en een begeerte om terug te keren tot de levende God. De bijl is nog in rust. Het is zeer laat in de tijd maar niet te laat.

AMEN.

EEN BEDEDAGS-PREDIKATIE.

(Te lezen Jes. 63:7—19 en te zingen Ps. 74:1, 2. 20; 103:4.)

Heere! waarom doet Gij ons van Uwe wegen dwalen? Waarom verstokt Gij ons hart, dat wij U niet vrezen? Keer weder om Uwer knechten wil, de stammen Uws erfdeels. Jes. 63:17.

DE droogte heeft ons land geteisterd.

Op verschillende plaatsen heeft de Heere aanvankelijk reeds uitkomst gegeven, maar in het algemeen blijft de toestand zorgwekkend.

Zelfs al zouden er nu milde regens vallen, dan is nochtans de reeds geleden schade onberekenbaar groot. Het graan is verdord op de akker. Het vee dwaalt vermagerd door het veld. Lammertjes en kalfjes moeten geslacht worden omdat de moeders geen melk hebben.

Zo gaat het van jaar tot jaar. Langzaam maar zeker wordt de druk zwaarder, de band knellender, de uitputting groter, de armoede benauwender.

Voorwaar, de Heere heeft een twist met het volk van dit land.

Laat ons dan Gods Woord openen, opdat wij onze toestand recht beseffen.

De profeet Jesaja ziet van verre de verlossing van zijn volk uit de Babyloniese ballingschap. Jubelend spreekt hij daarvan in de voorgaande hoofdstukken.

In ons teksthoofdstuk evenwel, en in het volgende, verandert de profeet eensklaps van toon. Hij klaagt en is diep bedroefd.

Vanwaar die schielike verandering?

Dit moet hieruit verklaard worden, dat Jesaja

niet slechts vooruitziet de schitterende verlossing, maar ook de diep-zondige toestand, waarin zijn volk alsdan verkeert. „Wij allen zijn als een onreine, en al onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelik kleed..... er is niemand, die Uw naam auroept, die zich opwekt, dat hij U aangrijpt” (zie hd. 64:5-7).

De verlossing zal wel worden bereid door de machtdaad van Israëls God, maar zal het volk wel gereed zijn om die verlossing aan te grijpen?

Onder die omstandigheden is het dat de profeet het uitklaagt: „Heere! waarom doet Gij ons van Uwe wegen dwalen? Waarom verstokt Gij ons hart, dat wij U niet vrezen? Keer weder om Uwer knechten wil, de stammen uws erfdeels.”

In die woorden vinden wij een Raadsel en zijn oplossing.

Over het raadsel spreken wij het eerst; daarna over de oplossing.

I. HET RAADSEL.

Het raadsel is vervat in die twee vragen, telkens beginnend met „waarom”: „Waarom doet Gij ons van Uwe wegen dwalen? Waarom verstokt Gij ons hart?”

Zo is het ook bij ons. Wanneer land en volk door onheil getroffen worden, zie, dan vermenigvuldigen zich onze „waaroms”; dan komen de vragen en de raadselen.

Maar hoe dikwels blijven wij bij het zichtbare staan, of dringen niet verder dan de oppervlakte door. „Vanwaar toch de droogte? Vanwaar de ontijdige koude? Wat kan de oorzaak van dit of dat onheil zijn?” Zo vragen wij, en blijven dan dikwels staan bij z.g. natuurlijke oorzaken.

Maar anders doet de profeet.

Hij vraagt niet: „waarom is Jeruzalem toch verwoest”; hij speurt niet de duizend en één natuurlijke oorzaken na. Neen, hij dringt dadelik tot de wortel door; hij daalt dadelik in de diepte af; hij vraagt: „Heere, waarom laat gij ons de z o n d e doen, zodat tengevolge daarvan ons die verwoesting overkomen moest?”

De z o n d e van het volk is hem dus de oorzaak van al het kwaad. Daarom is Jeruzalem een puinhoop en zijn de steden van Juda een verlating.

Maar welke zonde bedoelt hij nu?

Eerst spreekt hij van d a d e l i k e zonde: waarom doet Gij ons v a n U w e w e g e n d w a l e n? Heel het zondenregister van Israël komt hem voor de geest als hij in ons hoofdstuk zegt: „zij zijn wederspannig geworden” (vs. 10); zonden bedreven van de Egyptiese verlossing tot op de Babyloniese wegvoe-ring. Wat een zwarte lijst!

Zo moeten wij ook eerst denken aan onze dadelijke zonden als wij de oorzaak van Gods oordelen opspreken.

Denk eens een ogenblik na over de zonden van onze Afrikaanse huisgezinnen, van onze Afrikaanse scholen, van onze Afrikaanse maatschappij, van onze Afrikaanse volksraden, van ons Afrikaanse volk, een volk door God zo wonderbaar geleid en gezegend.

Ten tweede vermeldt de profeet de zondige t o e s t a n d: waarom verstokt Gij ons hart? Dat was hem het zwaarste.

O, verstokking of verharding is een vreselijke zaak. De mens kan er zo niets tegen doen. Het is daarmee als met de droogte. Men is radeloos en weet niet hoe het aan te vatten.

Er blijft meestal niets anders over dan met Jesaja

wanhopend te zuchten en het uit te kermen: hoe is het toch mogelijk, dat een mens te midden van de schrikkelijke oordelen Gods zich nog kan verzetten tegen de Allerhoogste. Is daar dan geen ontzag meer voor een straf, een bezoeking, een oordeel?

Hoe heeft God ons al geslagen met oorlog, droogte, honger, pest—te veel om op te noemen, en toch is er in het openbare leven geen verandering te bespeuren. Hoe ontzettend slaat God tans Europa. En toch ook daar niets dan verharding van de strijdende volken als geheel genomen.

Maar let nu ook op de wijze waarop de profeet die zucht voor God brengt.

Hij rekent zichzelf bij dat volk; hij voelt zich daarmee één en zegt: waarom doet Gij ons van Uwe wegen dwalen? waarom verstokt Gij ons hart?

Is dit geen mooie handelwijs? Diezelfde profeet had bitter van zijn volk geleden. Bij zijn roeping had de Heere al gezegd: Gij moet gaan, maar het is een verhard volk, het zal niet horen (Jes. 6:9, 10). Het zal zijn oren toestoppen en zijn hart toesluiten voor u. Ga evenwel.

Nu hij schijnbaar lange jaren tevergeefs gearbeid heeft, zegt hij niet: „Heere, verdelg dit volk, het is zoals Gij gezegd hebt, het wil niet horen!” Integendeel hij zoekt lotgemeenschap en spreekt van „ons”.

Zo doet de man die zijn volk waarlijk liefheeft.

Willen wij voor ons volk bidden, dan moeten wij onszelf niet uitsluiten. Integendeel, bij onszelf, bij ons huis, bij onze familie moet begonnen worden (zie Nehemia's voorbeeld, Neh. 1:6). Het land van Zuid Afrika wordt gestraft omdat het Afrikaanse volk tegen zijn God weerspanning is, en ieder lezer is een lid van dat volk. God heeft dit land gageven voor ons en ons nageslacht. Het lot

van het Afrikaanse volk is aan de Afrikaanse bodem onlosmakelijk verbonden. Wanneer dus ons land ons niet meer dragen wil, dan is het een bewijs dat God met ons allen, met ons als volk twist.

Werp dus niet dadelik de schuld op de buitenlandse „arbeider” of „kapitalist.” Beg’in met uw Afrikaanse volk en met uzelf. Dien gij de Heere en Hij zal voor uw brood zorgen. Dan kan geen mens u kwaad doen.

Er is dus kwaad in de wereld. Dit kwaad, dat ons gedurig doet vragen en kermen, is een gevolg van de zonde. Vandaar dus het raadsel: waarom heeft God, de Almachtige, de zonde toegelaten? Ja, erger nog, waarom doet Hij ons van zijne wegen dwalen, en waarom verstokt Hij ons hart?

Want, zie, de Schrift laat het ons hier en elders duidelijk verstaan, dat de zonde niet buiten Gods wil en raad in de wereld gekomen is. God is verre van goddeloosheid en de Almachtige is verre van onrecht. God is driemaal heilig, zegt onze profeet (Jes.6), die zo onder de indruk van Gods heiligheid was gekomen, dat hij met beving telkens spreekt van „de Heil’ge Israëls.”

Maar aan de andere zijde erkent Jesaja hier evenzeer de alles overklimmende macht van Gods Raad. Op een andere plaats zegt hij van God: „Ik formeer het licht, en schep de duisternis; Ik maak de vrede en schep het kwaad” (Jes. 45:7).

II. DE OPLOSSING.

In 't eerste gedeelte van onze beschouwing zijn wij gestuit op een raadsel, een vraagstuk.

Dit n.l.: God is smetteloos, verblindend heilig, zodat Hij de auteur van de zonde niet kan zijn. En toch staat de zonde zo onder zijn macht, dat God

zeggen kan: „Ik schep het kwaad.” Is Hij dan niet toch weer de oorzaak van het kwaad?

Hoe moeten wij nu dit vraagstuk oplossen?

De verklaring van deze moeilijkheid is voor het menselijke verstand een onmogelijkheid. De grootste denkers hebben zich moe gepeinsd over de oorsprong van het kwaad en zijn niets verder gekomen.

Is er dan geen oplossing?

1. Zeker, de oplossing ligt in het gebed.

Het woord hierboven afgedrukt komt voor in een gebed, de voorbede namelijk van Jesaja, die met hoofst. 63:7 begint en hoofst. 64:12 eindigt. Dit gebed wordt genoemd het „Onze Vader” van het O. Testament, omdat God daarin tweemaal als zodanig wordt aangesproken. Is het niet, lezer, of wij in onze tekst de bede beluisteren: Leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de Boze?

Wanneer wij tegenover het zwijgende raadsel van de zonde en haar ontzaglijke gevolgen staan, dan is er maar één middel om het vragend hart te stillen, namelijk het gebed.

Dit middel kent ons volk dan ook. Als volksrampen ons treffen, gaan wij niet naar de wijsgeren om ons te helpen. Daar is geen hulp. Wij vragen om een Bededag.

Dit is recht, als de Bededag maar niet verkeerd verstaan wordt. Hij is geen krachtmiddel om God te dwingen. Eens hoorden wij van 'n kansel zeggen, dat de mens door het gebed beschikking krijgt over de Almacht Gods.

Dit is niet recht. Ook in ons bidden blijven wij schepselen, nietig en afhankelijk. God hoort ons dan ook niet om ons gebed d.i. om de waardigheid van ons gebed, maar de verhoring komt door het gebed als middel. Ook onze gebeden moeten achter God

aan gaan!

Als onze Bededagen dan maar niet uitgeroepen worden om God als met krachtsvertoon te willen dwingen. Dat deden de Baalpriesters op Karmel, maar het past ons niet. Als onze Bededagen maar niet verordend worden als er geen behoefte bestaat aan waarachtige verootmoediging. Als wij bij onze Bededagen maar niet gaan denken: nu zijn wij in nood en nu is de Heere verplicht ons te helpen. 't Gaat er veel op lijken! Die gemakkelikheden en veelvoudigheid, waarmee men Bededagen uitschrijft!

Jesaja ja, hij kan bidden. Let maar eens op de geest van diepe ootmoed en verslagenheid, waarmee hij tot God spreekt.

2. Maar geef nu ook acht op de inhoud van zijn bede: „Keer weder Heere!”

Zonderling, niet waar? Gewoonlik horen wij op Bededagen enkel het geroep: „Keer weder, o mens!” namelijk tot God.

De profeet echter zegt, dat de Heere wederkeren moet. Wat een diepte van gebedswijsheid! Weliswaar God verlaat zijn volk nooit, maar dit neemt niet weg, dat Hij zovele van z'jn zegenende werkingen terughoudt. God had Israël lief a's zijn eigendom. Maar door welke donkerheden moest het met dat volk heen vanwege zijn zware overtredingen! En nog is dat volk zwervend en dolend op de aarde. Ja, de Heere handhaaft zijn verbond, maar Hij laat niets glijpen van zijn heiligheid. Dit zou het volk in zijn ver'ating ervaren.

Die waarheid beklemde Jesaja's binnenste. Daarom bad hij zo. En die waarheid moet ook ons op de Bededag aangrijpen. Wat moet er van ons volk worden als God ons verlaat? Laat ons krachtig roepen: Keer weder, Heere!

Dan eerst kan er sprake zijn van wederkeer van de

mens. Alle wederkeer buiten Gods wederkeren is mensenwerk en daarom onnut.

3. Ten slotte zij nog gewezen op de twee pleitgronden door de voorbidder aangevoerd.

De eerste is: Keer weder om Uwer knechten wil. Om den wille van Abraham, Mozes, Hizkia en zovele andere dienaars Gods moest de Heere toch het volk niet prijsgeven. Dit is dus een pleiten op het genadeverbond.

Want, zie, die mannen waren niets in zichzelf, maar dienden God uit kracht van het verbond, dat Hij met hen had opgericht.

Zo bidden ook wij. Denk aan de wonderbare wegen Gods met onze vaders, hierheen gekomen uit Holland, Frankrijk en Duitsland. Hoe trouw werden zij door God in dit onherbergzame land verzorgd en hoevelen van hen dienden God in ootmoedige vrees. Moet dit alles nu te vergeefs zijn? Moet de stroom van hun godsvrucht eindelijk verzanden in een goddeloos nageslacht?

De tweede pleitgrond is: om de stammen Uws erfdeels—dus de uitverkiezing. God had Israël niet om z'n waardigheid zich tot 'n volk des eigendoms afgezonderd. Hij deed het uit vrijmachtig welbehagen. Toen het 'n zijn dienstbaarheid bij Egypte's steengroeven neerzat, heeft God het uit vrije liefde gekend en zijn gekerm gehoord.

Op dat welbehagen beroept zich de profeet nu weer. „Gij zijt onze Vader; wij zijn leem, en Gij zijt onze pottenbakker, en wij allen zijn Uwer handen werk” (64:8). Maak ons dus weer tot vaten van uwe eer—d't is wat de profeet vraagt. Gij kunt het immers als Almachtig God, en wilt het als Genadige Vader.

Moge God ook ons die gezindheid geven en die smeekbede op de lippen leggen. AMEN.

JAEL.

(Te lezen Rich. 4:11—24 en te zingen Ps. 26:1, 2; 106:3; 105:24; 84:5.)

Gezegend zij boven de vrouwen Jaël, de huisvrouw van Heber, de Keniet; gezegend zij ze boven de vrouwen in de tent! Richt. 5:24.

WONDERLIKE figuren treffen wij in het boek der Richteren aan!

Als w i j de Bijbel moesten schrijven, zouden wij die figuren zeker anders uitgetekend hebben. In sommige gevallen zouden wij hun beeltenis misschien geheel achterwege gehouden hebben! Want, zo wordt gedacht, die zonderlinge mannen en vrouwen kunnen de zwakgelovigen misschien wankelmoedig maken.

Daar is bijv. Ehud, die stilletjes de dikke Eglon in de koele opperzaal met zijn zwaard doorsteekt. Dan is daar Jeftha, het hoerekind, met zijn onverstaanbare gelofte. Verder is daar Simson, die de vlammeende jakhalzen door het korenland van de Filistijnen jaagt.

Moeten dat nu de verlossers van Gods volk zijn, in Hebr. 11 nog wel als geloofshelden aangediend?...

Bij die wonderbare verschijningen van het Richterenboek rekenen wij ook Jaël, de huisvrouw van Heber, die de tentpin drijft door het hoofd van de slapende Sisera,—krijgsoverste van Jabin. Haar daad wordt zelfs door gelovige Schriftverklaarders demonies, duivels genoemd.

Is dit zo? Het antwoord hierop wordt gevonden, wanneer wij haar beeld beschouwen in de brede lijst van haar geslacht en haar tijd, zodat wij

moeten letten op haar persoon, haar karakter, haar daad en haar loon.

I. HAAR PERSOON.

Jaël was een „Keniet,” zoals de tekst zegt. De Kenieten nu waren woestijnbewoners; het waren nomaden, rondtrekkende stammen, die bij Sanaï in tenten en grotten woonden (Num. 24:21).

Tot die stam nu behoorde Hobab, de zwager van Mozes. Als dan Israël doortrekt naar Kanaän, zegt Mozes tot hem: „ga met ons mee; wij zullen u weldoen, en gij zult ons tot ogen zijn in de woestijn (Num. 10:29—32).

Hobab en de zijnen trekken mee, terwijl Jethro bij Sinaï achterblijft. Zij hadden zeker vernomen van de schone beloften aan Israël gedaan, want Mozes had 40 jaren onder hen verkeerd. Later treffen wij dan ook werkelijk een deel van de Kenieten in 't land Kanaän aan. Zij hadden Israël in de vreselijke woestijn als gidsen gediend en hebben nu deel aan de zegeningen van het volk van God.

Heel in het zuiden kregen zij een woonplaats (Rich. 1:16), terwijl de familie van Heber noordwaarts trok om zich te Zaänaim bij Kedes te vestigen (Rich. 4:11). Het is of zij, mede-erfgenamen van Israël, nóg de „ogen” van Israël zijn, wachters op de uiterste punten van het land.

Daar nu, heel in het noorden, woont Heber met zijn huisvrouw Jaël als er strijd is tussen Israël en Jabin, de koning van de Kanaänieten.—

Tot dit woestijnvolk behoorden ook de Rechabieten (1 Kron. 2:55), zo genoemd naar hun stamvader Rechab. Diens zoon Jónadab springt op de

wagen naast Jehu om getuige te zijn van het Godsgericht over het goddeloze koningshuis van Achab (2 Kon. 10:15).

Eindelijk zij nog het feit vermeld, dat wij heel laat in Israëls geschiedenis de Rechabieten binnen Jeruzalem aantreffen, daarheen getogen wegens de Chaldeënen, die in het land gevallen waren. Daar betuigen zij, dat Jónadab hen verboden had wijn te drinken, huizen te bouwen en zaad te zaaien; zij moesten in tenten wonen al hun dagen; op dat gij (zo had hij gezegd) vele dagen leeft in het land, alwaar gij als vreemdelingen verkeert (zie Jer. 35).

Waarlijk een wonderbare verschijning in de geschiedenis—die Kenieten. Zij waren maar een trekkersvolk, doch met een wil om te blijven bestaan. Zij lieten zich niet indelen en opsmelten. Tot op de ballingschap toe vertoefden zij onder Israël. Wat van hen later geworden is, weten wij niet; maar het is opmerkelijk, dat de zendeling Wolff nog in onze dagen melding maakt van het bestaan van Rechabieten in Mesopotamië en Yemen.

Het was dus een volkje van stavast, klein en bij de grote wereld min geacht, maar taai, haast onvergankelijk in zijn duurzaamheid.

Het zegt ons dus genoeg, dat Jaël een Kenitische vrouw was, een van die taaie, onbuigzame soort. 'n Wondere natie en een wondere vrouw! Die omschrijving: „Keniet” betekent hier wat.—

Laat ons bij wijze van toepassing nu slechts dit zeggen: Ook ons Afrikaanse volk heeft een bestaan en een geschiedenis. Maar zijn wij gekomen om te blijven? Het antwoord hierop vindt gij in de volgende punten.

II. HAAR KARAKTER.

In Jaël en haar stam loven wij allermeeſt de vaſtheid van karakter. De tekst zegt dat zij een van de vrouwen is „in de tent.” Het gebod, dat Jónadab tot een inzetting had verheven, was een oude volksoverlevering. Van huis uit woonden de Kenieten in tenten. Daarin mocht geen verandering komen. Geen huizen mochten gebouwd en geen akkers worden aangelegd, uit vrees voor een verfijning, die ook wel beſchaving genoemd wordt. De oude traditie van een nomadies, trek-kend, veehoedend volk te zijn, moest met alle kracht worden gehandhaafd. De Kenieten wilden zelfs in Kanaän veeboeren blijven en geen ander woning dan de tent hebben. De Kenieten wilden niets anders dan Kenieten zijn! Jaël treft gij dan aan in een tent en niet in een huis. Melk en boter heeft zij om Sisera aan te bieden. Zo hoort het bij een Keniet.

Deze starre verkleefdheid aan de overlevering stelt God in Jer. 35 aan zijn eigen volk ten voorbeeld, aan het volk van Israël dat zo gaarne tot de vreemden afweek, ondanks al de vermaningen van de profeten. „Zult gij lieden geen tucht aannemen, dat gij hoort naar mijne woorden,” gelijk de Rechabieten gehoord hebben naar de woorden van hun vader, zo vraagt de Heere (Jeremia 35:13).

En zullen ook wij niet tot óns volk zeggen: zie-daar een beſchamend voorbeeld? Niets is meer treffend in ons volkskarakter dan die gemaklikheid waarmee vreemde vormen, manieren, gebruiken en zeden worden overgenomen en geliefkoosd. Het is of wij ons schamen over de traditie, de beſtaanswijze, de levensmanier en de le-

vens-opvatting, die ons van de voorouders zijn overgeleverd. De jacht op het nieuwe en vreemde schijnt onverzaadbaar te zijn. Gelukkig komt hierin allengs verandering ten goede, maar de waarschuwend stem mag nog niet ontbreken.

Is er dan zoveel waarde te hechten aan uitwendige vormen en gebruiken?...Op zichzelf natuurlijk niet. Een strootje bepaalt niet de richting van de stroom. Maar,—en dit is hier de zaak,—een strootje wijst dikwels aan dat de stroom zelf in verkeerde richting gaat. De uitwendige vorm laat zich dan ook niet zo gemakkelijk van het verborgen wezen losmaken.

Let eens verder op het voorbeeld van Jaël.

Trouw en vastheid is de karaktertrek die haar siert. Vandaar dat zij niet slechts in de tent blijft wonen, maar ook trouw blijft aan het volk van God. En dit raakt een veel diepere zaak.

Haar voorvader Hobab had nu eenmaal gekozen de goede keuze, namelijk om zijn lot in te werpen met het volk van God. Daar nu blijft Jaël vast bij. Als er dan ook strijd ontbrandt, kiest zij niet vóór maar tégen de vijanden van God en van zijn volk. Daar was vrede tussen Heber en Sisera. Zij kon zich dus gemakkelijk buiten de strijd houden hebben. Maar dat doet zij niet. Haar liefde tot het volk des Heeren is onveranderlik.

Hoe beschamend voor menige Israëliet! Ruben toch bleef zitten tussen de stallingen van de kudde (Rich. 5:16). Gilead bleef aan gene zijde van de Jordaan; Dan onthield zich in schepen; Aser zat aan de zeehaven (vs. 17). Van Juda en de zuidelijke stammen wordt in Debora's lied met geen woord gerept.

Jaël had gezien de onderdrukking van Gods volk „met geweld” (hd. 4:3), alsook de schande die

over dat volk was uitgegoten (hd. 5:30). Daarom ontvlamde haar heilige toorn en deed zij het woord van trouw gestand. Het was hier de diepe en heilige keuze: voor óf tegen het volk van God. En het was haar vastheid van ziel, die hier de rechte beslissing gaf.

o Ja, die uitwendige vorm is maar al te zeer de openbaring van het bezielend beginsel daarbinnen. Werpen wij niet samen met de vorm ook het wezen weg? Is onze taal, onze Bijbel, onze keuze voor of tegen God en zijn volk, niet met die wegwerping van uitwendigheden gemoeid? Doet maar eens uw oog open en ziet hoe men afglijdt ook van de laatste en diepste vastigheid, hoe men ook alle geestelijk houvast gaat missen.

III. HAAR DAAD.

Jaëls daad beschrijft de profetes Debora in gloeiende woorden: „Haar hand sloeg zij aan de nagel, en haar rechterhand aan de hamer van de arbeidslieden; en zij klopte Sisera; zij streek zijn hoofd af, als zij zijn slaap had doornageld en doorgedrongen” (5:26).

Hoe onchristelik! zegt de een. Hoe duivels! de ander. Ja, naar de maatstaf van onze 20ste eeuwse godsdienst is die daad allesbehalve vroom.

Wat hier echter alles afdoet, is dat de Heilige Geest haar daad goedkeurt. Onze kanttekening zegt: „Deze daad wordt van de Geest des Heeren in het volgende hoofdstuk (5:23) hogelijk geroemd, als gedaan zijnde uit een biezondere ijver van God ingegeven, en op zijn bevel door Debora en Barak openbaar gemaakt.”

Deze daad moet worden beoordeeld naar de maatstaf van Debora's beginwoord: „Loof de Heere, van het wreken der wraken in Israël” (5:2).

Die Kanaänieten waren om hun gruwelen van God gevloekt. Zijn gerechtigheid moest daarom over hen in het oordeel losbreken. Die Kanaänieten waren ook wrede onderdrukkers van het volk des Heeren. Daarom moest heilige wraak worden genomen. En het was Israël tot zonde, dat het zich zo traag aanstelde in de gerichtsoefening hen van Godswege opgedragen. Wie daarin ijverig was, wordt geprezen: „Zebulon, het is een volk, dat zijn ziel versmaad heeft ter dood, ingelijks Nafthali; op de hoogten des velds” (5:18).

Zie, daar was toen nog een streep tussen het volk van God en het volk der goddeloosheid. Daar was nog een „heiligen van de krijg” in de naam van Jehova. Daar was nog een ijver, die riep: „zou ik niet haten die U haten” (Ps. 139).

Gij dan die de staf over Jaël breekt, waar is uw heilige ijver? Gij wordt niet geroepen haar m i d d e l letterlik aan te grijpen, want gij leeft onder andere omstandigheden en bij een hogere en veel rijkere openbaring. Maar waar is uw heilige d r i j f v e e r? En waar is uw even heilige d a a d? Waar is de gloed van uw ijver voor de Heilige God en zijn Christus in een wereld van zo verregaande onheiligheid en Godslastering?

Waar is de daad van durf en bezieling tot redding van uw verloren gaande, uw met de wereld gelijk wordende natie?

Het leven van uw volk wordt tot de dood toe bedreigd, natuurlijk en geestelijk. Maar gij blijft zitten in uw rustige rust, met Ruben, Dan en Aser. Dat is zo veiliger, meent gij. En dat is zo het voordeligst, berekent gij. De daad van ijver is gevaarlijk en kost geld: daarom zult gij u maar niet warm maken over de toestand en toekomst van uw volk—zo luidt uw beslissing. En dan veroor-

deelt gij Jaël en haar zielvolle daad. Geen wonder! God echter oordeelt anders. Dat hebben wij reeds aangewezen. Maar het zal ook blijken uit ons laatste punt, n.l.

IV. HAAR LOON.

„Gezegend,” zegt de tekst, zal Jaël zijn. Ook hier wijst de kanttekening ons de rechte weg. Het woord wordt daar aldus verklaard: „van de Heere begenadigd en met allerlei weldaad naar ziel en lichaam begaafd.”

Reeds was de Keniet gezegend met een erfdeel in Kanaän. Mozes belofte: „wij zullen u weldoen” werd vervuld.

Maar Jaël en haar huis ontvangt een bijzondere zegen vanwege deze daad van trouw. Trouw was zij aan de vaderlike inzetting en, als gevolg daarvan en daarmee saamhangend, trouw aan het volk van God. Wie zal kunnen nagaan de onnaspeurlijke weg van Gods zegen? Het is een natuurlijke en geestelijke rijkdom, die blijft tot in het verre nageslacht.

Van de Rechabieten lezen wij hetzelfde. Omdat zij het vaderlike gebod gehoorzaamden, zou er van Jonadab niet een man worden afgesneden, die voor Gods aangezicht staan zal, al de dagen (Jer. 35:19). Hier wordt niet s'echts bedoeld op een voortbestaan a's volk, maar ook op een priesterlik staan voor de Heere, m.a.w. een volharding in zijn dienst.

Zo beloont God zijn dienstknechten en dienstmaagden. Zo zegent Hij de ijveraars; degenen die in de strijd om het volksbestaan de eer van God en van zijn Christus zoeken.

Moge dit woord dienen om ook onder ons volk zulk een ijver wakker te roepen, en verbindt God de Heere zijn zegen daaraan! **AMEN.**

ALLEEN-WONEN.

(Te lezen Num. 23:1—26 en te zingen Ps. 65:1, 147:10, 89:7, 65:2.)

Dat volk zal alleen wonen, en het zal onder de Heidenen niet gerekend worden
Num. 23:9.

Dit is een spreuk uit de zegen van Bileam, waarmee hij het volk Gods zegende in de velden van Moab. Het is een spreuk die Gods Geest de heidense profeet, uit Syrië geroepen, heeft ingefluisterd. Daarin aanbidden wij de wonderlike en wijde wegen van Gods heerschappij, die zelfs een Bileam heeft kunnen gebruiken om de goddelijke waarheid in de wereld te openbaren.

Het woord van Bileam houdt dan ook verband met de ganse Schriftopenbaring, zodat wij hier niet maar een losse tekst, doch de vaste Raad des Heeren als grondslag onder de voeten hebben. Israël, het volk des Heeren op aarde, moest alleen wonen. Van deze gedachte is de ganse Heilige Schrift vol. Dit zullen wij nu nader aanwijzen.

Abraham, de vader van dat volk en van alle gelovigen, moest zijn land en maagschap verlaten om als een vreemdeling in Kanaän rond te zwerven. Daarom trok hij niet naar Sodom mee en daarom zou zijn zoon Izaak niet met een van de dochteren der Kanaänieten huwen.

Dit alleen-wonen was ook de levensleus van Izaak en Jakob. En zelfs Jozef kiest voor zijn geslacht geen woning en geen posten onder de Egyptenaren, maar een afgezonderd verblijf in het land van Gosen. Al de aartsvaders waren vreemdelingen en bijwoners op de aarde.

Toch moeten wij ons dit alleen-wonen niet al te uitwendig denken. Neem weer het voorbeeld van Abraham. Hij leeft alleen en toch verkeert hij op voet van bondgenootschap met Aner, Eskol en Mamre, en neemt zelfs deel aan de oorlog, die alsdan gevoerd wordt. En zijn onderhandeling met de kinderen van Heth toont dat hij een man is, die de wereldse vormen van beleefdheid niet geringacht.

Waarin was dan eigenlijk Abrahams afzondering gelegen? Daarin dat hij een altaar bouwde en daarbij de Naam van de Enige en Waarachtige God aanriep. Die uitwendige alleenheid diende een geestelijk belang, en dat geestelijk belang—het kennen van de ware God—was wederkerig een middel om hem onbevlekt te doen wandelen te midden van een krom en verdraaid geslacht.

Zo moest het ook met Israël zijn naar de spreuk van Bilsam en naar de raad des Heeren.

Ook Israël zou in uitwendige zin alleen-wonen.

Daartoe had God het land van Kanaän uitgekozen tot woonplaats voor zijn volk.

Palestina was streng begrensd. Ten noorden de hoge Libanon en Anti-Libanon. Ten oosten de steppen van de Syriese hoogvlakte, ten zuiden de kale rotsen van de woestijn en ten westen de havenloze Midde'landse zee.

Maar men heeft weleens op deze plaatselijke afgeslotenheid teveel nadruk gelegd. Wij moeten niet vergeten dat het Heilige Land omringd was door de landen van kleinere Heidense volken en dat het midden-tussen de grote wereldlanden van Egypte en Assyrië in lag. Aan de oostzijdeliep dan ook van noord naar zuid een grote verkeersweg, en de bekende „weg van de zee”, het beroemde handels- en mili-

taire grootpad van de oude tijd, kronkelde zich langs de westzijde van het land.

Uitwendige afzondering alléén zou Israël op de duur niet kunnen baten.

De weg naar het heidendom lag voor Israël open en de geschiedenis meldt ook van een gedurige aanraking met de volken rondomheen. Lees maar eens nauwkeurig na de geschiedenis van Ruth, van David, van al de koningen Israëls.

Afzondering in de zin van de latere Farizeën tretien wij in de oude tijden nog niet aan.

Integendeel, reeds in het tijdvak van de Richteren was alle mogelijke afgoderij in volle zwang. En de profeten hadden tegen niets meer te waarschuwen dan tegen het maklik indringen en overnemen van vreemde zeden en gebruiken.

Hoe weinig uitwendige afscheiding baten kon, blijkt uit het optreden van de Farizeën. Zij stelden gebod op gebod en regel op regel; hier mocht men niet komen en daar mocht men niet gaan: in één woord, de letter der wet moest het doen. En wat was de uitkomst? Dat de Messias verworpen werd omdat Hij een „vraat en wijnzuiper” was (zoals men zei) en zich niet schikte naar de zin van het uitwendig, vleselijk gebod.

Wat was dan de rechte gedragslijn voor Israël? Wat was het voordeel van de Jood? Dat aan hem de woorden Gods waren toebetrouwd. Te midden van de afgoderij der wereld moest het volk Gods in de tempel op Zion blijven aanbidden en zeggen: daar is God! Het moest ook in al zijn gedrag en handel tonen, dat er een ander leven is dan dit aardse, een andere vreugde dan wereldzin en brooddronkenheid, een ander dienst van God dan de vleselijke afgoderij, en een ander doel en hoogste goed dan het eten en drinken van heden, om morgen te sterven en niet

meer te zijn.

Tot dié afzondering, tot dát alleen-wonen riepen de profeten het volk des Heeren op.

En wat zullen wij zeggen van Gods volk onder het Nieuwe Verbond. Het leeft nu in de wereld, over alle landen en onder alle volken verstrooid. Een Chinese muur bouwt God ook nu niet, ja nu minder dan ooit, om de gelovigen heen. Naar een eiland in de zee voert Hij ze niet weg. Naar een andere wereldbol verplaatst Hij ze niet. Na hun wedergeboorte en bekering neemt Hij ze niet plotseling uit het leven weg.

En toch geldt voor ons, gelovigen in de verstrooiing evenzeer dat woord: zij zullen alleen wonen. Laat ons dit nu met enige voorbeelden ophelderen.

Ons volk heeft een eigen oorsprong en, tot hiertoe, een eigen bestaan gehad. Wij hebben als Afrikaans volk afzonderlijk geleefd, met een eigen beginsel, een eigen levensopvatting en een eigen volksideaal.

Moet dit nu zo blijven? Van harte zeggen wij daarop: ja. Politieke partij-leuze brengt ons dikwels in de war en doet het ons voorkomen alsof saamsmelting van naties de grootste volksdeugd is. Wij daarentegen handhaven, op grond van Gods Woord, dat veelomvattend gebod: „woon alleen!”

Zo pas hebben wij het duidelijke voorbeeld van de Kenieten voor ogen gehad. En nu weer horen wij de eis, die tot Gods oude Bondsvolk kwam, en waarbij het zich in dagen van gehoorzaamheid zo goed bevond. Laat ons hetzelfde bedoelen en hetzelfde zoeken.

Laat er omgang en verkeer zijn met andere naties, een leven in vriendschap en vrede, maar laat ons onszelf niet prijsgeven. Ook de wording der naties is uit God, en de handhaving van onszelf is zijn gebod.

Wij worden soms geroepen om met mannen van andere richting saam te werken in belang van taal, volk, maatschappij en land. Want, zie, er is altijd 'n hogere eenheid, waar wij elkander kunnen ontmoeten; een hoger platform, waar wij elkander de hand kunnen reiken. In zulke oogenblikken kunnen wij elkander toeroepen: uw doel is mijn doel, uw sukses is mijn sukses, uw zaak is mijn zaak.

Maar is dit nu alles?

Moeten wij tegelijk zeggen: „ik zal niet langer op zijde staan, ik wil géén scheidlijn tussen u en mij, ik wil mijzelf laten vervloeien en alle verschil van opvatting uitwissen?”

Neen, het kind van God voelt iets anders. Na, ja wegens dat verkeer in hogere eenheid, roept hij zichzelf toch weer met Groen van Prinsterer toe: „in mijn isolement (afgezonderd zijn) ligt mijn kracht.”

Dit woord is dikwels verkeerd verstaan. Gods Woord wil geen afzondering van onze personen maar van onze beginselen. Als personen zijn wij middenin het leven geplaatst, maar als dragers van beginselen is er 'n ondempbare kloof tussen ons en de wereld. Bij alle samenwerking roepen wij toch onszelf toe: daar is een ander leven dan dit aardse, daar is een ander standpunt dan dit tijdelike. Wij hebben iets dat de wereld niet heeft en dat geven wij nooit af. Wij zullen onszelf handhaven ondanks die samenwerking. Wij zullen handhaven onze andere, hogere roeping. Wij zullen handhaven het Woord van God en het eeuwige leven.

Een ander voorbeeld.

Onze jongelingen en jongedochters moeten dikwels in ijdele, soms in zondige omgeving arbeiden om hun brood te verdienen. Hoe anders is het daar dan in

de stille ouderlike woning! Zullen zij nu daar weggaan? In vele gevallen kan het niet. Zij kunnen geen ander bestaan vinden. Zij blijven.

Maar wat is helaas! al te veel het geval? Die jongelingen en jongedochters beginnen hun omgeving mooi te vinden. Het verkeer is daar zo aangenaam, zo nieuw, zo anders als bij vader en moeder thuis. Waarom dan maar niet saamgegaan? De wereld toch biedt zoveel genoegens en 'n mens moet niet zo terughoudend zijn.

Zie, dit is wat ons zo verontrust. De jeugd der gemeente wordt dikwels niet teruggestoten maar aange trokken door het ijdele leven van menige kring. Zo gemakkelijk wordt men verlekkerd op ledige en zondige dingen. Dit is een bewijs, dat het daarbinnen niet recht is. Een gelovige, die de eeuwigheid in zijn hart draagt, moet dadelik bij zondige aanraking kunnen zeggen: „het mishaaft mij, het botst met mijn diepste overtuiging; verkeren en werken kan ik hier, als het moet, maar mij thuis gevoelen—nooit.”

Wie zo voelt en spreekt woont alleen in de wereld, al omstuwt hem het aardse leven van alle kant.

En dan nog dit voorbeeld.

De gelovige komt ook in aanraking met wereldse genoegens en wereldse pret. Sport-uitvoeringen, concerten, schouwburgen, bioskopen en dergelijke treft men overal aan. En wat is nu de houding van de gelovige daartegenover?

Kan een uitwendig gebod alléén hem redden! Het menselijk verbod is noodzakelijk en nuttig daar waar de wereldse genoegens het merk van ijdelheid en zonde aan het voorhoofd dragen. Maar de wereld dringt van alle kant en in menigerlei vorm op ons aan. Vandaar dat in alle gevallen niet zo gemakkelijk kan worden voorzien.

Evenals in het geval van Israël kan hier uitwendige scheiding niet genoeg zijn. Neen, wij moeten onze medegelovigen vragen: „Kunt gij die ijdele genoegens mooi vinden? Kunt gij u daarmee voeden?” Is het niet het kenmerk van een gelovige, dat hij zeggen kan: „Het is mij te min en te leeg: Ik kan mijn hart daarmee nooit verzadigen! Ik bezit iets anders, een enige troost in leven en sterven. Het nieuwe leven in mij botst, door Gods genade, dadelik met wat uit God en uit het geloof niet is.”

Die zo spreekt, kent het alleen-wonen van Gods volk. Hij kan door het kwade nog wel verrast worden maar hij kan daar geen blijvend behagen meer in hebben. Zijn eeuwige honger en kommer vindt verzadiging alleen in God, het Hoogste Goed, en in Jezus Christus, zijn onuitsprekelijke gave.

Met dit laatste besluiten wij.

De gelovige weet zich verzoend met God door Jezus Christus. In zichzelf is hij vloekwaardig, gelijk ook Israël. Maar de Heere heeft hem met geestelijke zegening in de hemel gezegend. Het is zoals Bileam zegt: „Hij schouwt niet aan de ongerechtigheid in Jakob; ook ziet Hij niet aan de boosheid in Israël.” (vs. 21).

Welnu, dat verzoeningsleven en dat verzoeningsbesef is de parel van grote waarde, die de ware Israëliet tot alle prijs behouden wil. Daarbij vergeleken, is al wat de wereld heeft minder dan niet en ijdelheid.

„Wij weten dat de Zoon van God gekomen is, en Hij heeft ons verstand gegeven, dat wij de W a a r a c h t i g e kennen.....Kinderkens! bewaart uzelf van de afgoden!” (1 Joh. 5:20,21).

AMEN.

DE VERLOREN ZOON IN HET OUDE TESTAMENT.

(Te lezen Rich. 10:6—18 en te zingen Ps. 25:3, 4, 5; 111:5).

Toen werd Zijn ziel verdrietig over de arbeid van Israël. Rich. 10:16.

Er zijn Christenen, die menen dat wij het Oude Testament eigenlijk niet meer nodig hebben. Wij leven, zeggen zij, onder de nieuwe bedéling, ons heeft bezocht de „Opgang uit de hoogte”, ons bestraalt de Zon der gerechtigheid, Jezus Christus, uit de middaghoogte van zijn openbaring—waarom zullen wij ons dan nog wenden tot de tijd van de schemering en het terrein van de schaduwen.

Dit, meent men, is inzonderheid van toepassing op het boek van de Richteren. Daar wordt verhaald van grote zondaren en grove uitspattingen. Wat hebben wij nog met zulke ruwe toestanden van doen? Zo wordt gevraagd.

Maar dit is verkeerd. Wel is het Oude Testament de knop en het Nieuwe de bloem, zoals Augustinus gezegd heeft; wel is het Nieuwe Testament de verklaring en verheerliking van het Oude. Maar het Oude dient wederkerig om het Nieuwe Testament ons op te klaren en ons aanschouwelijk onderwijs te geven. De diepe verborgenheden van de nieuwe bedéling zouden wij niet zo goed kunnen verstaan zonder de personen, de feiten, de handelingen en voorbeelden van het oude verbond.

En wat het Richteren-boek aangaat, moeten wij opmerken, dat daarin ons zulk een duidelijke voorstelling van zonde en genade gegeven wordt, dat wij het boek voor geen prijs zouden willen missen.

Gij kent de gelijkenis van de verloren zoon, die blijde boodschap en liefelike klank voor allen, die zich zondaren weten; die kern van alle evangelie. Maar vinden wij de inhoud van die gelijkenis niet evenzeer in het boek van de Richteren en vooral in ons teksthoofdstuk? Wij zullen dit nu aantonen. Wat meer is, wij zullen in ons tweede deel uw aandacht vragen voor het feit, dat ons teksthoofdstuk zelfs boven die gelijkenis uitklimt.

I.

De zone Gods onder het oude verbond is Israël. „Ik heb mijn zoon uit Egypte geroepen”, zegt de Heere uitdrukkelijk in Hosea 11:1.

Maar gij vindt niet slechts de zoon; ook zijn zonde wordt u gemeld. Wat was de zonde van de verloren zoon? Dat hij het huis van zijn vader verliet om naar een vreemd land te gaan. Ditzelfde geldt van Israël. De Heere klaagt: „nochtans hebt gij mij verlaten” (vs. 13). Het huis des Vaders onder Israël was de tabernakel. Vandaar ging Israël uit om andere goden te dienen (vs. 13).

En let nu op de maat van die afgodiese zonde. Heidense volken kenden toen nog enige beperking in het kiezen van goden of soorten van goden. Maar Israël dient al wat het maar vinden kan: de Baäls en Astaroth, en de goden van Syrië, en de goden van Sidon, en de goden van Moab, en de goden van de kinderen Ammons, mitsgaders de goden van de Filistijnen (vs. 6).

Zeven is het getal van de volheid. Israëls zonde was tot overlopens toe vol. Er behoefde niets meer bij te komen.

Zo gaat het altijd. Als het kind van God zondaar wordt, dan maakt hij het veel erger dan de we-

reldling. Deze is in de zonde als thuis, maar wanneer de vrome zich aan ongerechtigheid overgeeft, dan rust hij niet voordat zijn beide vlerken verschromd zijn in de vlam van de zonde, gelijk die van de mot in de vlam der kaars.

Bij de zonde komt dan, als altijd-wederkerend gevolg, de ellende. Ook dit wordt ons geschetst. De verloren zoon in de gelijkenis leed gebrek en begeerde zijn buik te vullen met de draf van de zwijnen, maar niemand gaf hem die.

En Israël? Het werd verdrukt en vertreden door de Filistijnen en Ammonieten, achttien jaar lang (vs. 7, 8). De ellende kwam in de vorm van harde onderdrukking; ditmaal van oost en west. Het arme volk werd gewreven, vermaald als tussen twee molentenen.

Maar, bij de zonde komt altijd schande. Bij de ellende voegt zich de versmading. Dit laat de heilige schrijver duidelijk uitkomen. De neerwerping begint in het land van Gilead, de bakermat der helden! (vs. 8).

Daar blijft het zelfs niet bij. De Ammonieten komen over de Jordaan, om oorlog te voeren tegen Juda, Benjamin en Efraim, drie van de voornaamste stammen in Israël (vs. 9). Is het wonder dat het de kinderen Israëls „zeer bange” werd?

Wilt gij de schande gevoelen die hierin opgesloten ligt, bedenk dan dat de gewoonte van die tijd was om de volksoverwinning aan de betrokken volksafgod toe te schrijven. Kamos, de afgod van de Ammonieten werd door Israël gediend (vs. 6). En wat was nu de beloning? Schandelijke vertreding van de zijde van die afgod, door de voeten van het Ammonitiese volk, dat hem diende.

Ja, de zonde is een harde meesteres. Ongerechtig-

heid wordt door ongerechtigheid gestraft. De zonde die wij eerst in onze schoot koesteren als een leeuwenwelp, komt ons straks grimmig, brullend en verscheurend tegemoet als een oude leeuw.

Is hier een lange toepassing nodig? Of is het nodig al onze afgoden op te noemen? Al die goden van zelfdienst, stofdienst en mensendienst? Al die zonden tegen het eerste en grote gebod: „gij zult geen andere goden voor mijn aangezicht hebben?” Zal het dan niet blijken, dat wij, Christenen, de beschaafden bij uitnemendheid, juist krachtens en dank zij onze beschaving, meer afgoden dienen dan al de heidenen samen? Dat wij geraffineerde zonden kennen, bij de afgodendienaars zelfs onbekend?

Of is het nodig aan te wijzen hoe ons arm volk door stof- en mensvergoding verbroken is geworden, en hoe ons in de laatste jaren zulk een vreeslike schande is overkomen, dat die nooit uit ons geschiedenisboek zal kunnen uitgewist worden? Wij zwijgen van die dingen, wetende dat de Heilige Geest zelf de trouwe toepasser is bij het onderzoekende hart, als het Woord Gods maar eerst goed is opengelegd.

Wij vinden dus in Rich. 10 de verloren zoon met zijn zonde, ellende en schande terug. Maar ook zijn terugkeer staat er beschreven. Dit vindt gij in vers 11, al lijkt het niet zo.

Daar lezen wij: „Maar de Heere zeide tot de kinderen Israëls”. Destijds was er geen profeet onder het volk. De Heere sprak dus bij monde van de priester door de urim en thummim. Een bewijs derhalve dat het afgekeerde volk zich weer had gewend naar het centrale heiligdom, dat verlaten werd vanwege de vele plaatselijke afgoden.

Het smart-doorwonde volk is als de verloren zoon naar het huis des Vaders teruggekomen, daar met beschaamdheid des aangezichts op het goddelijke antwoord wachtend. „Wij hebben tegen U gezondigd, zo omdat wij onze God hebben verlaten, als dat wij de Baäls gediend hebben” (vs. 10), zo kermt Israël het uit. Is het niet of wij de weerklank opvangen van wat de terugkerende verloren zoon zegt: „Vader, ik heb gezondigd tegen de hemel en voor u, en ik ben niet meer waard Uw zoon genaamd te worden”?

En wat doet de Vader? Gaat hij naar buiten, met innerlijke ontferming bewogen, de zoon om de hals vallend en hem kussend?

Hier zijn wij genaderd tot het punt, waar ons hoofdstuk verder reikt dan de bekende gelijkenis; verder ook in de openbaring van de allesoverklimmende liefde van God. Alweer een bewijs, dat wij niet zo gemakkelijk hebben afgerekend met dat boek van de Richteren.

II.

In plaats van de verloren zoon te begroeten, hem het huis binnen te leiden, het gemeste kalf hem te slachten, een ring aan zijn vinger en schoenen aan zijn voeten te geven — doet de Vader nu geheel anders. Op de berouwvolle klacht van het volk antwoordt de Heere met deze harde, terugstotende woorden: „Ik zal u niet meer verlossen. Gaat heen, roept tot de goden, die gij verkoren hebt; laten die u verlossen, ter tijd van uwe benauwdheid.” (vs. 13, 14).

Met andere woorden, de Heere zegt: „Komt niet; gaat weg! Ik zal niet helpen! Is dit nu goddelijke ontferming? En is dit de weg van God met de zon-

daar, die zo hartgrondig belijdenis doet? Vergeeft Hij dan niet menigvuldig? Vanwaar dan dit vreemde optreden van de Vader tegenover zijn kind?

Ziet, hier is een punt, dat al onze aandacht vraagt.

Let erop, dat Israël doet alsof het nog nooit de Heere verlaten heeft; terwijl het toch van de dagen van Egypte af al afgeweken is. Israël meent, dat het maar net komen moet en dat dan alles in orde is. Dat het telkens maar net hoeft aan te kloppen om de Heere tot opendoen te bewegen.

Daar gaat dan ook het goddelike antwoord zo kras mogelijk tegen in. Hoort het: „Heb ik u niet van de Egyptenaars, en van de Amorieten, en van de kinderen Ammons, en van de Filistijnen, en de Sidoniërs, en Amalekieten, en Maonieten, die u onderdrukten, toen gij tot Mij riept, alsdan uit hun hand verlost? Nochtans hebt gij Mij verlaten” (vs. 11, 12). En dan volgt het besluit: „daarom zal Ik u niet meer verlossen” (vs. 13).

Waarom al die namen van volken? Telt ze maar op. Weer het zevental. Tegenover de zeven soorten van afgoden, de volheid van misdaad en ondankbaarheid, stelt God hier zijn zeven verlossingen, de volheid van zijn genadebetoon. Wat wil het volk nog meer? Heeft de Heere niet genoeg gedaan?

Zekerlik. God wil daarom niet zo voortgaan. Dit zou zijn naam oneer aandoen. Hij wil Israël nu eerst beproeven, om te zien wat in zijn hart is.

Ziet, het is 'n grote fout om iemand spijs te geven voordat hij honger heeft (zoals een bekende schrijver het uitdrukt). Dit is de opvoedkundige weg des Heeren niet. Hij vergeeft gaarne, maar wil ook dat de zondaar eerst zijn overtreding recht

kenne. Een bloot zeggen: „ik bekeer mij” is niet genoeg. Zo oppervlakkig werkt de Heere niet.

Onze Katechismus wijst hier de rechte weg. Daar in zal de enige troost worden aangeboden. Maar hoe wordt het gedaan? Eerst moet de zondaar door de duisternissen van Zondag twee, drie, vier en zelfs vijf heen—eerst moet zijn eigengerechtigte fakkel gehéél worden uitgedoofd—eerst moet het met hem dieper en dieper gaan, de éne Zondag na de andere—eerst moet het met hem eindigen in „de eeuwige straf aan lichaam en ziele,” voordat in Zondag zes het glanzende beeld van de enige Middelaar en Verlosser opdoemt.

Is dit de waarheid niet? Hoe dikwels in ons leven is het of de hemel van koper is, zodat er geen gebed doorkomt? Is het ons of de Heere niet hoort? Of wij van verre staan?

Gelukkig, Israël kende ditmaal zijn zonde. Daarom kon het aanhouden. „Wij hebben gezondigd: doe Gij ons naar alles, wat goed is in Uwe ogen; alleenlik, verlos ons toch te dezen dage” (vs. 15).

Er wordt geen voorwaarde gesteld; geen verschooning aangevoerd. Geen zeggen, dat de dienst van de afgoden toch zo zinnelijk, zo aangenaam, zo verleidelijk voor het vlees is. Niets van die aard. Slechts het uiterste noodgeroep wordt gehoord: „Alleenlik, verlos ons toch!”

Zelfs wordt de d a d bij het woord gevoegd: „En zij deden de vreemde goden uit hun midden weg en dienden de Heere” (vs. 16). Ja, geen huichel a a r zal voor God bestaan (Job. 13:15), maar zulk een zondaar wél.

En dan volgt dat wonderschone woord: „Toen werd 's Heeren ziel verdrietig over de arbeid van Israël” (vs. 16). Letterlik staat er: zijn ziel werd

verkort vanwege de moeite van Israël (zie kanttekening). Dit wil zeggen, dat de ellende van het boetswaardige volk Hem té lang duurde. Zijn ingewand rommelde om te ontfermen en te verlossen.

Hiernaast kunnen wij stellen het andere Godswoord: „Is Efraim Mij niet een troetelkind? want sinds Ik tegen hem gesproken heb, denk Ik nog ernstiglik aan hem; daarom rommelt mijn ingewand over hem; Ik zal Mij zijner zekerlik ontfermen, spreekt de Heere” (Jer. 31:20).

Ja, de Heere vergeeft menigvuldig. Toen de discipel Jezus vroeg: „hoe menigmaal zal ik mijn broeder vergeven, tot zeven maal?” antwoordde Hij: „Ik zeg u tot zeventig maal zeven.”

En zou dan de Heere zelf anders doen? Zou Hij slechts zevenmaal Israël vergeven en verlossen? Neen, tot zeventigmaal toe, al moet hij dikwels zijn volk op een afstand doen staan om het te beproeven. God vergeeft gaarne, maar Hij is ook heilig en kan de zonde niet gedogen.

Aan het einde van het hoofdstuk gaat dan ook de dageraad al op. Terwijl Israël zo kermt om verlossing en God het nog afwijzen moet, is reeds lang tevoren het instrument van verlossing beschikt; heeft de Heere reeds een Jeftha doen geboren worden, die de bevrijder zou zijn uit de hand van de Ammonieten.

Moge deze betrachting ons leren verstaan de gerechtigheid Gods, maar ook de kracht van de verzoening in Jezus Christus, door Hem aangebracht.

AMEN.

DE VERLOREN ZOON GEVONDEN.

(Te lezen Hosea 11 en te zingen Ps. 81:1, 4, 13; 74:19, 20; 25:5.)

Als Israël een kind was, toen heb Ik hem liefgehad, en Ik heb mijn zoon uit Egypte geroepen. Maar gelijk zij hennieden riepen, also gingen zij van hun aangezicht weg; zij offerden de Baäls, en rookten de gesnedene beelden. Ik nochtans leerde Efraim gaan; Hij nam ze op zijn armen, maar zij bekenden niet, dat Ik ze genas. Ik trok ze met mensenzelen, met touwen der liefde, en was hun, als degenen, die het juk van op hun kinnebakkens oplichten, en Ik reikte hem voeder toe.

Hos. 11:1—4.

ISRAELS oordeel is nu aangezegd. Het onweder pakt zwart en dreigend boven hem saam. Voordat het onweder echter in al zijn geweld en vernieling losbreekt, schiet er nog voor het laatst een vriendelijke lichtstraal door de troebele lucht, een lichtstraal, die meteen de profetie is van een ander en beter dag. God zal zijn volk zwaar beproeven, maar Hij zal geen afgesneden zaak maken. Dit is de korte inhoud van het hoofdstuk, dat wij nu met elkander gaan beschouwen.

Die vriendelijke lichtstraal komt uit de diepte van een ver verleden en doorboort de donkerheid, ook van een verre toekomst.

Laat ons de profeet volgen als hij spreekt over

- I ISRAELS JEUGD,
 II ISRAELS DIENST,
 III ISRAELS ELLENDE, ÉN
 IV ISRAELS TERUGKEER.

I.

Welk een heerlike tijd toen God Israël liefhad als kind, toen Hij zijn zoon uit Egypte riep (vs. 1)! Wat blonk zijn v e r k i e z e n d e g e n a d e toen met een tedere en duidelijke glans!

Wat toch was de toestand van de wereld in die dagen?

Daar was E g y p t e, bekleed met de mantel van aardse rijkdom en wijsheid, gevoed door het vette koren van de Nijl—een koningin, die door haar schoonheid het oog der wereld tot zich trok. Dan was er A s s y r i ë, de krachtige krijgsman, die door zijn zwaard de volkeren onderwierp,—groot van naam en vermaard van daad. Eindelijk was er (om niet meer te noemen) F e n i c i ë, de veelbézige handelsman, met zijn pakhuizen vol koopwaar achter zich en zijn bedrijvige vrachtschepen vóór zich, gereed om op de wereldzee uit te zeilen.

Wat doet nu God a's zijn ogen de aarde doorwandelen? Verkiest Hij de Egyptenaar? Of de Assyriër? Of de Feniciër? Dat zouden wij zekerlik gedaan hebben. Eén van die drie zou onze man geweest zijn, want wij zien aan hetgeen voor ogen is. Niet alzo God. Hij gaat alle drie voorbij en vestigt zijn oog op I s r a e l, op het verachte s l a v e n v o l k van Farao. Is dit geen wonder van vrije genade?

Wat toch had Israel aan of in zich om het oog des Heeren te bekoren? Het was een zwak, arm, kermend kind, geboren in de hardste slavernij. En

toch, als de Heere bij de slavenhut voorbijgaat en hem ziet, dan heeft Hij hem lief!

„God zag de kinderen Israels aan en God kende hen” (Ex. 2:25). Dit is het Bijbelse kennen, het kennen met liefde, met innig welbehagen des harten.

Lezer, zullen wij Israël benijden en benauwen? Of zullen wij twisten met Israels God, Die alzo uit vrije verkiezing liefheeft? Zullen wij tegenwerpen: „Heere, waarom doet Gij zo? Waarom gaat Gij zovelen voorbij om U over één te ontfermen. En dat zúlk een?”

Maar, lezer, hoe heeft God dan met u gedaan? Is uw zaligmakende genade van uzelf uitgegaan? Of heeft de Heere die reeds aan uw hoofd verzegeld in de heilige Doop, toen ook gij een kind waart? En heeft Hij ook u niet toegevoepen: „zalig zijn de armen van geest,” d.w.z. degenen, die als kinderen zijn, niets hebbende en niets zijnde, en alles wentelende op de liefde en rijkdom van vader en moeder?

Let wel, Israël is geheel enig. Geheel enig in zijn roeping en bestaan. Gij kunt geen tweede naast hem stellen om hem gelijk te zijn. Maar juist daarom is Israël ook het duidelijke symbool of zinnebeeld van volken en van enkele personen. Juist om zijn biezondere helderheid wordt Israels spiegel aan u en aan mij en aan alle volk der aarde voorgehouden. Als vanzelf wordt dan ook gewoonlijk de toepassing gemaakt: „zó was het met Israel—zó zal het met mij en mijn volk ook zijn!”

Hoe grote liefde heeft God Israel in Egypte bezeugt! Maar Hij deed nog meer. In de woestijn leerde Hij Efraim om te lopen; Hij nam hem op zijn armen (vs. 3). God heeft hem daar gedragen

„als een man zijn zoon draagt” (Deut. 1:31). En als Efraim door zijn vallen letsel bekommt, dan geneest de Heere hem (vs. 3).

Maar ach! de brutale ondankbaarheid van Israel valt als een zwarte schaduwplek op het zon-bestraalde veld van Gods liefde. De mannen Gods hebben wel geroepen, maar Israël offert de Baäls en rookt de gesnedene beelden: Israël bekent de goddelijke ontferming niet (vs. 2, 3).

II.

Was de dienst des Heeren dan zo zwaar? Wettigde die dan zulk een ondank? Laat ons dit nu in de tweede plaats onderzoeken.

Om u een denkbeeld van Israels dienst te geven, verandert de Godspraak meteen van beeld. Eerst dat beeld van het verachte slavenkind in Egypte. En dan krijgt gij eensklaps een span ossen te zien.

„Ik trok ze met mensenbanden, met touwen der liefde” (vs. 4), zegt de Heere.

Gij weet hoe een boer zijn os regeert. Als die nog jong en wild is, dan heeft men een dikke osriem nodig. Het gaat met dwang en geweld. Maar later is de stem van de meester genoeg. De riem is misschien nog wel om de horens, maar die is feitelijk niet meer nodig. Eén woord van vermaan en de sterke os buigt gewillig de brede schoft onder het juk. Hij wordt nu geregeerd door een mens en band, door het touw van die liefde en trouw, welke ook tussen mens en dier bestaat.

Straks als de wagen zich veilig beweegt in het grootpad, dan roept de drijver: „gooi het touw maar op!” De ossen laten zich dan besturen door de

stem van een zwakke mens: door andere banden dan riemen en voortouwen.

„Ik was hun (zegt de Heere verder), als degenen, die het juk van op hun kinnebakken oplichtten” (vs. 4 b). Dit betekent niet, dat het juk gehéél afgenomen wordt. Neen, de Heere doet als de geoefende en liefhebbende drijver, die telkens zijn ossen laat „blazen” en langs het span heenloopt, om de jukken wat op te lichten en na te gaan of er niet iets is dat knelt.

Is het trekdier een paard, dan wordt even halt gehouden en de drijver stapt af om zijn trouwe dier langs de manen te strijken, hem liefderijk toe te spreken. Het tuig wordt dan even opgelicht, en er wordt naar gezien dat er niets schaaft.

Maar het beeld wordt nog verder uitgewerkt. „Ik reikte hem voeder toe,” zegt de Heere (vs. 4 c).

Als het einde van de reis bereikt is, dan wordt het dier gevoed. Dan runnikt het paard in de stal; en de os staat (in droge tijden) bij het kraalhek, al turend met zijn grote, trouwe oog, alsof hij zeggen wil: „zó heb ik het van mijn meester verwacht!”

Een lieflijk beeld van wat de dienst des Heeren is! Eerst zijn wij kinderen en genieten de zorgeloze dagen van onze jeugd; maar dan worden wij mannen en vrouwen om te dienen. Met die twee gaat heel ons leven heen.

Israël was eerst een kind door God bemind. Daarna was het een man geworden, om te dienen in de roeping, waarmee het uit Egypte geroepen werd.

Ja, ook in dit opzicht is het Bondsvolk enig. Maar zijn werk en roeping is toch ook weer het sprekende zinnebeeld van ál ons werkzaam bestaan op de aarde.

Lang is de weg en zwaar is de lading die wij wegtrekken moeten. Maar de Heere is een zachte,

liefhebbende drijver. Hij bestuurt ons met touwen van liefde. Hij komt telkens bij ons langs om te zien of het levensjuk ons nog past. Hij spreekt ons moedgevend toe. Hij verkwikt ons telkens met het goede uit zijn hand.

III.

Gód was dus niet de oorzaak van Israëls afkerigheid. Integendeel, zijn juk was zacht. Maar het volk verkoos met zijn ganse hart de zuchting in de slavernij der wereld boven de vreugde van de dienst des Heeren. De Heere moet het uitklagen: „Mijn volk blijft hangen aan de afkerigheid van Mij” (vs. 7)—Mijn volk dwingt om Mij te verlaten, zouden wij in onze taal zeggen.

In de woestijn al was het volk weerstrevig; daar al was het bereid de nek weer te buigen onder het dwangjuk van Egypte. En ook later zocht het telkens zijn bevrijding in het diensthuis van Faraó. Wat een dwaasheid, en toch was het zo.

Daarom is het dat de Heere nu zegt: In Egypte zal mijn volk wel niet wederkeren, maar in de dienstbaarheid zal het evenwel gaan: Assur zal nu zijn koning en onderdrukker wezen (vs. 5). Het oorlogsvuur zal het volk verteren, want het zwaard zal in zijn steden blijven (vs. 6).

En nu, wat doet God? Geeft Hij Israël geheel aan de vijand over? Denkt Hij niet meer aan zijn verloren, in ellende verzonken kind?

Hoor het grootste, het grondeloos diepe woord van Hosea's profetie: „Hoe zou Ik u overgeven, o Efraim u overleveren, o Israël? hoe zal ik u maken als Adama? u stellen als Zeboim? Mijn hart is in Mij omgekeerd; al mijn berouw (of medelijden) is tezamen ontstoken. Ik zal de hittigheid mijns

toorns niet uitvoeren; Ik zal niet wederkeren om Efraim te verderven; want Ik ben God en geen mens, de Heilige in het midden van u, en Ik zal in de stad (of in toorn) niet komen" (vs. 8, 9).

Hosea wordt genoemd de profeet der liefde. Dat was hij. Lees maar het begin van zijn boek, waar hij de band der liefde legt tussen Jehova en Israël, de helaas, afvallig geworden vrouw.

En zie, nu spreekt God het grote woord der liefde door de profeet der liefde. Het is een taal die klinkt als de schoonste muziek. Het is een klank die gedragen wordt op de vleugel der profetie. Na Hosea roept Jeremia het weer uit: „Ik heb wel gehoord, dat Efraim zich beklagt, zeggende: Gij hebt mij getuchtigd, en ik ben getuchtigd geworden als een ongewend kalf... Is niet Efraim Mij een dierbare zoon? is hij Mij niet een troetelkind? want sinds Ik tegen hem gesproken heb, denk Ik nog ernstiglijk aan hem; daarom rommelt Mijn ingewand over hem; Ik zal Mij zijner zekerlik ontfermen, spreekt de Heere" (31:18, 20).

Ook in het Nieuwe Testament vangen wij die klank op. Daar is het Paulus die weeklaagt over de ondergang van zijn volk. Het is hem een grote droefheid en zijn hart een gedurige smart. „Want ik zou zelf wel wensen verbannen te zijn van Christus, voor mijn broederen, die mijn maagschap zijn naar het vlees" (Rom. 11:3).

IV.

Zal dat alles te vergeefs zijn? Is er geen lichtstraal voor de Jood met zijn gebogen gestalte, wandelend langs onze straten; met dat betrokken gelaat en met dat eeuwenoude schandmerk van Messiasverwerping in zijn ganse wezen afgedrukt?

Dit brengt ons tot het moeilijke vraagstuk van Israëls herstel, een vraagstuk waaromtrent de gevoelens zo gedeeld zijn.

Ds. Van Andel tekent bij Hosea 11 het volgende aan: „Het is waar dat dit volk onrein in zichzelf, en, diensvolgens waardig om door Gods toorn te worden verteerd. Naardien zijn tegenwoordigheid het echter de glans bijzet, die het zelf mist, zou God tegen zichzelf strijden, als Hij het voor altijd verstiet en aan Sodoms lot prijs gaf. Als geheiligd volk zijn zij veilig; zij kunnen verstoten worden, maar slechts voor een tijd, gestraft, maar niet tot uitroeiens toe, Rom. 11:28, 29. Dat zal bewezen worden, eerst bij de terugkeer uit Babels ballingschap, daarna door 's volks bekering in het laatst der dagen. Takken worden afgehouden, bladeren vallen neder, Joden gaan verloren, maar de boom blijft behouden. Eens drukt de Vader zijn verloren zoon weer aan het hart. 't Is om engelen te doen wenen. Met machtige stem, als brulde er een leeuw, roept Jehova zijn volk weer tot zich; klinken zal zij, naar Oost en West, rollende over de wateren, tot aan het verste strand. Al bevende volgen zij haar; ziet daar wandelen zij Jehova weer achterna, wenende, beschaamd, als een vogelke uit Egypte, als een duif uit Assur. Heil Jafet, u en mij! ook voor ons is er in Sems tente plaats. Kom mijne ziel, kom!" (zie vs. 10, 11).

Laat ons evenwel de tijd niet vooruitlopen en op vragen 'n antwoord zoeken, die voor ons nog duister zijn. Behoedzaamheid past ons wanneer wij in het boek der toekomst lezen. Maar tegelijkertijd moeten wij waakzaam en oplettend zijn.

Wonderlike dingen gebeuren er op aarde. En in de wereldwoeling komt ook weer Israël naar voren. Wat de uitkomst wezen zal is ons nog onbekend.

Maar daarom houden wij het oog op het profeties woord gericht.

Ten slotte zeggen wij het Ds. Van Andel na, als resultaat van onze overdenking: „Heil Jafet, u en mij! Kom, mijne ziel, kom!” Mogen wij dan door het geloof de beloften Gods aangrijpen, welke in Christus Jezus ja en amen zijn, Gode tot heerlijkheid

AMEN.

ZALIG DE ARMEN VAN GEEST.

(Te lezen Mat. 5:1—20 en te zingen Ps. 72:2. 130:1, 4; 146:4, 5).

Zalig zijn de armen van geest; want
hunner is het koninkrijk der hemelen.
Mat. 5:3.

Wij zullen nu met elkander overdenken de wonderschone, diepzinnige zaligsprekingen van onze Heere Jezus Christus. Laat ons nu op twee punten letten:

- I OP DE „BERGREDE" ZELF en
- II OP DE EERSTE ZALIGSPREKING.

I.

Bij dit eerste punt zullen wij onderzoek doen naar de omstandigheden, waaronder Jezus deze rede uitsprak; om daarna kortelik op de inhoud van de rede te letten.

1. Jezus predikt in de vrije natuur. Dit heeft hij zeer dikwels gedaan. Nooit echter was het meer gepast dan juist bij deze gelegenheid, want hier is meer dan Mozes. Daarom moet de hemel de oren neigen; en moet de aarde horen de redenen zijns monds (Deut. 32:1).

Geen synagoge of tempel, geen kerk of kathedraal, maar hemel en aarde zijn de grootse getuigen van Jezus' woorden. Zij moeten vernemen wat het Eeuwige Woord verkondigen zal aangaande het koninkrijk dat immers hemel en aarde omspant. Ja, hier is een groot woord van de grote Profeet; een woord over alle mensen, rechtvaardigen en goddelozen; een woord over hemel en hel; een woord

over de nieuwe aarde en de buitenste duisternis.

Boven Jezus welft zich de hoge hemel. Vóór Hem strekt zich de aarde vér uit: Hij is gezeten op de helling van een berg. Dáár zal Hij gaan spreken.

o Erediens in die ope veld,
 waar lewe en waarheid ongedeeld,
 in eenheid kom van klank en beeld,
 in spraak van taal en werkelijkheid.

Van die berg (de natuurlijke plaats van ontmoeting van hemel en aarde) zullen klinken de woorden, die een keerpunt zullen zijn in de geschiedenis van de wereld. Van die berg zullen gehoord worden de klanken van zaligheid en zegening. Het jaar van des Heeren welbehagen zal daar luide worden gebodschapt, en eerst aan het einde van de rede zal de dag der wrake worden aangekondigd, nadat zegening en zaligheid door de mens verworpen werd.

Vanzelf denken wij hier aan die andere berg, aan Sinaï, waarop God neerkwam in donkerheid en onweder, om het woord van zijn wet uit te spreken. Maar als de kinderen Israëls het niet horen kunnen, dan zeggen zij tot Mozes: Spreek gij met ons en wij zullen horen; en dat God met ons niet spreke, opdat wij niet sterven!

Doch zie, hier op de berg der zaligsprekingen treedt een andere Mozes op. Deze is de Middeelaar van het nieuwe verbond, gekomen met de duidelijke en blijde openbaring van zaligheid en zegen.

Heeft God dan Zijn heilige wet teniet gedaan? Zekerlik niet; maar Christus is het einde en de vervulling van de wet (Mat. 5:17, Gal. 3). Daar-

om is er geen vervloeking meer voor degenen, die in Hem geloven.

Waar dan ook voorheen de Israëlieten van Sinai weg w e k e n, daar zien wij nu de discipelen en de schare (5:1 en 7:28) naar de hoogte van zaligspreking toevloeien. Hier dondert het niet, maar het druipt al van vettigheid. Het eerste woord, dat over Jezus' lippen komt, is die uitroep van „zalig”, „zalig”, tot 9 maal toe.

2. Maar die zaligsprekingen staan niet geheel op zichzelf. Zij vormen het voorportaal van het schone gebouw dat wij gewoonlijk de „bergrede” noemen. Hier is dus de ingang, die ons tot binnenkomen nodigt, om de schatten van Gods wijsheid te bewonderen.

Laat ons dus eerst, hoe vluchtig dan ook, een blik op het geheel werpen.

Jezus' rede is een eenheid, die wij in drieën onderscheiden kunnen. Daar is eerst de uitnodiging om te komen in de schone belofte van zaligheid (5:3—20); daarna de eis van gerechtigheid en heiligheid, om te worden wat men is, n.l. kinderen van God (5:21—7:14); en eindelijk de waarschuwing voor het komende gericht (7:15—29).

In het eerste deel treffen wij die drie punten reeds aan. Daar is de belofte van zaligheid (vs. 3—12), die gevolgd wordt door de eis om ons licht te laten schijnen (vs. 13—16), en besloten wordt met de waarschuwing, dat onze gerechtigheid overvloediger zijn moet dan die van Schriftgeleerden en Farizeeën om in het koninkrijk der hemelen te kunnen ingaan (vs. 17—20).

Het tweede hoofddeel komt met de wet, als regel van dankbaarheid aan Gods kind gegeven. In drie grote tegenstellingen wordt ons gezegd, wat onze gerechtigheid zijn moet: a) niet als die van de

Farizieën (5:21—6:18); b) niet als die van de Heidenen, die slechts voor het heden leven (6:19—34), en c) niet als die van de schijngelovigen en mondbelijders (7:1—14). Dit deel omvat het voornaamste stuk van de rede, en de lezer wordt verzocht zelf de aangegeven punten in zijn Bijbel na te gaan.

Eindelijk volgt dan de slotwaarschuwing. De enge poort aan het einde van de weg wordt zichtbaar. Daardoor zal niemand kunnen ingaan met het enkel roepen van Heere! Heere! Wie zich daarop verlaat, bouwt op zand. De val van zijn huis zal groot zijn.

Ziedaar dan de samenvatting van een wélsluitend geheel. o Mogen velen die bergpredikatie lezen en verstaan, en moge het velen gegeven worden om in te gaan door de enge poort tot het eeuwige leven!

II.

„Zalig zijn de armen van geest.” Wat betekent dit?...Wat gaf aanleiding tot het uitspreken van dit woord? Wat is de rechte betekenis daarvan? Waarom begint Jezus ermee? Drie vragen die nu behandeld zullen worden, om langs die weg door te dringen tot de rijke inhoud van de eerste zaligspreking.

1. Daar was gerede aanleiding voor Jezus om de armen van geest zalig te heten. Maar dan moeten wij, om dit in te zien, naar het Oude Testament terug.

Het woord „arm” is de vertaling van een Hebreuws woord, waarmee aangeduid werd de gedrukte en onderdrukte; degene, die onder ellende en nood gebukt gaat, en die in de wereld geen recht en geen helper heeft.

„Arm” is dus een veelomvattend begrip, in het Oosten veel rijker dan in het Westen. Armoede was daar niet slechts een stoffelijke nood. Neen, de aardse tegenspoed wekte bij de Israëliet het gevoel, dat hij van God verlaten was. (Lees Ps. 73 in dit verband).

Men zag in de armoede een bezoeking over eigen bedreven kwaad; waardoor dan gewekt werd een hongeren en dorsten naar de gerechtigheid van God. Zó kreeg het woord „arm” een godsdienstige betekenis. Heel anders dus als bij ons, waar de armoede meestal eindigt met gevoelloosheid, onverschilligheid, of bot verzet tegen de rijken.

Nu waren er in het begin slechts enkele armen onder Israëel. Sedert de ballingschap echter werd het ganse volk arm,—een toestand waarin Jezus velen aantreft als hij op aarde verschijnt. Is het dan wonder, dat Hij zijn eerste woord tot de „armen” richt? En is het zo onverstaaenbaar dat hij ze „armen van geest” noemt? De armen zijn immers de zwakken, de wankelenden, die door de wereldse machtigen onderdrukt worden, en bovendien nog menen, dat zij van God zijn verlaten. Hun geest is uitgeledigd en de kracht van hun bestaan is weg.

„Zalig zijt gij armen!” zegt Jezus. Dit is de rechte toestand om gered te kunnen worden. En het is of in de zaligspreking deze verzuchting ligt opgesloten: „weest waarlik arm, behoeftig, nooddruftig en ellendig; want dan is uw redding gekomen!”

o Wat moet dat woord lieflik geklonken hebben in de oren van die schare, verdrukt als die was door de Romeinen, belast als die was door de inzettingen van de Farizieën! Het is aan hun ogen te zien wat zij in hun hart zeggen: „Hee! Hier is iets.

nieuws te horen; hier is een man, die anders spreekt dan de Schriftgeleerden; zo iets hebben wij nog nooit gehoord!"

2. Hiermee hebben wij dan de weg gebaad om de ware betekenis van deze zaligspreking open te leggen. Diepzinnige onderscheidingen baten ons hier niet; wij moeten bij het tastbare blijven.

Wie is waarlijk arm van geest? Een kind, want het beseft slechts dit, dat het niets heeft en dat het niets is. Het is rijk alleen in de kennis van zijn behoefte; in de wetenschap dat het alles alleen in vader en moeder bezit.

Die zaligspreking is dan ook allereerst van toepassing op de brede schare van uitverkoren kinderen, van wie Jezus op een andere plaats zegt: „derzulkén is het koninkrijk der hemelen" (Mat. 19:14). Welk een troost voor het gelovige ouderhart! Want ach zovele kinderen, ja tot de helft der mensheid, sterven weg voor hun zevende jaar. Hoe zalig daarom dat gelovige ouders het mogen weten: onze kinderen waren arm van geest, maar hunner is het koninkrijk der hemelen. Hun geringheid, hun armoede van geest, hun gebrek aan geestelijk besef en geestelijke ontwikkeling is geen hinder om tot het eeuwige leven in te gaan. Hunner is het koninkrijk der hemelen.

Vandaar dat Jezus tot de volwassenen met een plechtig „voorwaar" zegt: „Indien gij niet wordt gelijk de kinderkens, zo zult gij in het koninkrijk der hemelen geenszins ingaan" (Mat. 18:3).

Hier, in de eerste zaligspreking, wordt een armoede ondersteld, zó groot, dat er niet eens altijd is een behoorlijk besef van droefheid over de zonde.

De Heere wil de zondaar laten verstaan, dat hij

niets heeft, wat voor God zou kunnen gelden; ja ook het besef van geestelijke armoede is een werk van Gods genade.

Hier is de eerste gestalte van hen die ten leven komen. Vandaar dat er geschreven staat, dat Jezus gekomen is „om aan de armen het evangelie te verkondigen” (Mat. 11:5). Het is alles genade, en dit verstaat alleen hij, die door-en-door arm is van geest, behoeftig, nooddruftig, ellendig in al zijn bestaan voor God en mens.

Hier is het fundament van alle andere zaligheid; want wat kán God anders onderstellen bij de zondaar dan volslagen armoede?

3. Tot dit punt gekomen, kan het ons reeds duidelijk zijn waarom Jezus met deze zaligspreking begint. Wij, volwassenen, willen het maar niet verstaan dat God de Eerste is en niemand meer. Al is het nog zo gering, maar iets willen wij toch al te graag van onze zijde toedoen.

De één vraagt: moet ik treuren om de zaligheid deelachtig te worden. Neen, broeder, zuster, gij zijt reeds een stap te vér. Gij wilt de tweede schrede doen voordat de eerste er is. Gij wilt uw treurigheid aandragen als uw aandeel in de verlossing. Dit laat God niet toe. Ook de treurigheid moet een vrucht zijn van genade,—u in de eerste zaligheid van de armoede des geestes geschonken.

De ander zegt: moet ik zachtmoedig zijn; of hongereud en dorstend, zoekend naar heil; of ook barmhartig; of ook, moet ik mijn hart eerst reinigen van zondemet. Neen, gij zijt al veel te vér. Het zijn uwe, het zijn menselijke beginsels, telkens en telkens weer beproefd. Daar blijft slechts één waar begin van zaligheid, namelijk: niets te zijn voor God, opdat

zijn genade alles moge wezen. Wees als het kind dat zich niet aandient; dat 't niet eens weet als de afgrond aan zijn zijde gaapt; dat de genade en ellende nog niet peilt in de eenvoudigheid van zijn besef.

Wat een zaligheid! Zullen wij die niet eerst dan verstaan wanneer wij wegzinken in de machteloosheid van de dood; dan wanneer ons alles ontvalt en nog slechts het kinderlike gevoel stamelt: het is alles weg, maar God is er nog?

Ja, dat grondbesef van armoede des geestes zal aldoor in onze geloofstrijd weer moeten opleven, tot dat het einde komt. En dan zal het eerste ook het laatste zijn. Bij aanschouwing van Gods heerlijkheid zal het zondige ik geheel zijn weggedaan.

En wat is nu ten slotte dat koninkrijk der hemelen, hetwelk hier beloofd wordt?

Met dit woord sluit Jezus aan bij de prediking van zijn Voorloper, Johannes de Doper. Deze had uitgeroepen: Bekeert u, want het koninkrijk der hemelen is nabij gekomen (Mat. 3:2).

Deze uitdrukking komt in het Oude Testament niet voor. Daar is alleen sprake (al is het niet met dezelfde woorden) van een „koninkrijk Gods”. De Psalmist zegt: „De Heere, de Allerhoogste, is vreselijk, een groot Koning over de ganse aarde” (47:3). En Zacharia profeteert: „De Heere zal tot Koning over de ganse aarde zijn” (14:9).

De uitdrukking „koninkrijk der hemelen” vinden wij bijna altijd bij Mattheus in plaats van „koninkrijk Gods”,—de andere benaming door de overige evangelisten gebruikt.

Wat wil Jezus zeggen als Hij aan de armen het koninkrijk der hemelen toezegt? Wordt daarmee bedoeld een koninkrijk dat in de hemel staat

opgericht worden? Neen, dit kan het niet zijn. Reeds bij Johannes de Doper niet. Immers, deze staat op aarde, zodat de aarde de plaats is waar het koninkrijk der hemelen, als nabij-zijnde, verwacht moet worden? Ook Jezus geeft geenszins te kennen, dat de armen van geest nu dadelik naar de hemel zullen weggerukt worden. Het tegendeel zal ons uit de volgende zaligsprekingen duidelijk blijken.

De benaming „koninkrijk der hemelen” ziet dus op de oorsprong van het rijk. Het komt niet uit de aarde, is dus niet aards en zondig; maar het komt uit de hemelen is daarom hemels en heilig.

Dat later het hemelse rijk op de aarde zal neerkomen en oók de aarde zal omvatten, wordt hier geenszins ontkend.

Dit is dan de belofte; de armen van geest zijn in beginsel reeds bezitters van een hemels, heilig, goddelik, eeuwig koninkrijk.

Geve God ons bij de uitnodiging ook de gave van die zaligheid.

AMEN.

ZALIG DIE TREUREN.

(Te lezen 2 Kor. 7 en te zingen Ps. 117; 119:13,
14; 6:9.)

Zalig zijn die treuren, want zij zullen
vertroost worden. Mat. 5:4.

DAAR is verband tussen natuur en genade. Niet in de zin van de Remonstranten, die leren dat het geestelike leven, in de wedergeboorte ingeplant, door menselijke werkzaamheid of ontwikkeling tot stand komt. Tegenover deze dwaling stellen wij onze belijdenis, dat wij van nature „ganselijk onbekwaam zijn tot enig goed en geneigd tot alle kwaad”. Dat geestelike leven is wezenlijk verschillend van het natuurlijk en zedelik leven en komt door een s c h e p p e n d e daad Gods tot stand. Dat geestelike leven kan in zijn ontstaan en ontwikkeling nooit uit de natuur voortkomen; nooit uit iets, dat in ons is, maar geheel en uitsluitend uit de werkende God.

Toch is er verband tussen natuur en genade, omdat God, de Schepper, ook de Herschepper is. Dr. Bavinck zegt: „Natuur en genade zijn onderscheiden en mogen niet vermengd worden, maar God legt verband tusschen beide”. En op een andere plaats: „De genade is iets anders en hogers dan de natuur, maar zij sluit zich toch bij de natuur aan, en vernietigt ze niet doch herstelt ze.”

Wanneer wij dan bij de zaligsprekingen naar het natuurlijke leven verwijzen, geschiedt dit alleen om bij wijze van gelijkenis nader op te helderen, en om dat „verband” en die „aansluiting” nader in het licht te stellen.

Nu werd bij de eerste zaligspreking van de kinderlike leeftijd melding gemaakt. Armoede des geestes is een verschijnsel dat zich bij een wedergeboren

kind openbaart in natuur en genade, in verband met elkander.

Merk in verband hiermee op hoe onze Katechismus aan het stuk der ellende iets laat voorafgaan.

In vraag één wordt eerst gesproken van het kindsdeel, dat het begin en einde van alle zaligheid is. Daarin wordt nog niet gehandeld over de kennis van zonde en ellende (de treurigheid van de tweede zaligspreking); alleen wordt vernomen de rijke kinderlike belijdenis: „dat ik niet mijn, maar mijns getrouwen Zaligmakers Jezus Christus eigen ben, die... mij alzo bewaart, dat zonder de wil mijns hemelsen Vaders geen haar van mijn hoofd vallen kan;..... waarom Hij mij ook door zijn Heilige Geest van het eeuwige leven verzekert.

De enige troost in leven en sterven is het deel van wie waarlik kind is en kind blijft.

Wanneer wij dit eerst verstaan, dan kunnen wij verder gaan; dan kunnen wij ook de tweede zaligspreking in haar diepste betekenis doorgronden.

Van de verbondskinderen belijden de gelovige ouders, dat zij in Christus geheiligd zijn en daarom als lidmaten zijner gemeente behoren gedoopt te wesen. Maar dan mogen die ouders ook verwachten, dat het nieuwe leven bij het opwassen hunner kinderen openbaar zal worden. Daarover gaan wij nu handelen bij de tweede zaligspreking: Zalig die treuren, want zij zullen vertroost worden. Op de volgende vragen zal het antwoord worden gegeven:

I. WANNEER OPENBAART ZICH DIE TREURIGHEID?

II. WAT IS DE OORZAAK DAARVAN?

III. WAT IS DE VERTROOSTING, DIE DE HEERE BELOOFT?

I.

Wanneer openbaart zich die treurigheid? In verband hiermee wijzen wij u op de leeftijd van de jongeling en jongedochter.

Dit klinkt bij het eerste horen vreemd. Zijn onze jongelieden dan niet de vroliken van hart? Is de jeugd dan niet bij uitstek de tijd van blijheid? Zijn dan niet onze bejaarden en ouden van dagen de treurigen?

Zo schijnt het, maar zo is het niet.

De ouden kunnen zeer zwaarmoedig en mismoedig zijn, maar de ware treurigheid baant zich geen weg meer tot het eenmaal stram en stroef geworden hart.

Neen, wij keren ons tot hen die nog jong zijn van jaren. De ware armoede des geestes vonden wij bij het kind; en de ware treurigheid des harten zoeken wij bij de jongeling en jongedochter.

Of kent gij die tijd, dat ogenblik niet—laat het een eenzaam namiddag of avonduur zijn—die tijd dat zo wonderbaar over u kwam een gevoel van onuitsprekelijke verlatenheid en droefenis, dat plotseeling over u streek een vlaag van verdrietigheid en weemoed? Gij gevoeldet u alléén, onthuis, los van uw omgeving, los van die vader en moeder, op wie gij zo van heler en blijder harte uw weg gewenteld hadt.

Wat is dit?

Zie, de armoede van geest maakt plaats voor diep-ontnuchterend zelfbesef. Het arme maar tegelijk sehatrijke kind voelt zich meteen mens, kent zichzelf als zelfstandige persoonlijkheid, dragend de eeuwigheid in het hart.

Van dit alles kan de jongeling of jongedochter zich nog geen rekenschap geven, maar één ding doet hij en doet zij: daar wordt tot zichzelf ingekeerd. De tranen rollen over de

wangen. De eerste treurigheid grijpt het hart onuitsprekelijk aan.

Wél hem, wél haar als die menselijke droefheid gemengd is met de droefheid tot God, die een onberouwelijke bekering werkt tot zaligheid.

Bij onze jongelieden zoeken wij geen uitwendig misbaar van droefenis, geen opdringerige geur van heiligheid; maar wat wij met welgevallen bij hen rieken, is de eerste, zachte lentegeur van het nieuwe leven.

Als onze jonge mensen heel hun hart geven aan wereldse gedachten en wereldse pret; als zij al hun dagen doorbrengen in de dienst van ijdelheid en zonde—dan weten wij dat het met hen niet goed is. Zij beantwoorden dan niet aan de gang van de zaligsprekingen. Hun ontwikkeling gaat dan langs de weg van een andere wet.

Is er echter stille droefheid tot God, dan wordt in het jeugdige hart een fontein van treurnis geopend, die heel het leven zegenen zal. Dan is het niet nodig, dat de steenrots van het binnenste later met geweld opengebrosen wordt. De droefheid tot God keert dan a'tijd weer terug; als een immer springende fontein geeft zij haar levenswateren op.

Hoe schoon sluit Jezus hier weer bij de oude bedéling aan.

In de ballingschap werd Israél arm. Daar verkeerde het zonder koning, zonder tempel; daar voelde Israél het gemis van vaderland en geordende samenleving; daar moest het zoveel ontberen en moest het weer werken als een slaaf. Maar dáár begon het ook te treuren over Zion (Jes. 61:3). Dáár begon het te kermen: mijn weg is voor de Heere verborgen en mijn recht gaat van mijn

God voorbij (Jes. 40:27).

Ook in de dagen van Jezus ging het ellendig toe. Vreemden verdrukten het volk. Kermend en wachtend werd er uitgezien naar de „zaligheid des Heeren,” naar de komende Messias, die Israël verlossen zou uit al zijn nood.

Welnu, tot die treurenden komt de belofte: „zalig zijt gij!”

II.

En wat is nu de o o r z a a k van die droefenis?

Laat ons weer tot het natuurlijke leven terugkeren: Waarom overvalt smart de jongeling? Is het niet omdat hij, tot zichzelf ingekeerd, nu gaat beseffen, dat hij voortaan op z i c h z e l f a a n g e w e z e n i s. Tot nog toe werd hij gekoesterd in het warme ouderlike nest, voelde hij zich rijk onder de vaderlike bescherming, veilig in de moederlike omarming.

Nu wordt het anders. Hij voelt zich persoon, mens, zelfstandig. Opeens is 't of hij zich geplaatst ziet op het strand met de grote, duistere levenszee voor zich. Hij moet erop en hij moet erdoor! Hij is geboren om te leven. Van de reis kan niet meer worden afgezien.

Maar zoveel heeft wel hij van de wereld ondervonden, dat hij zeggen kan: „daar ben ik nog niet t h u i s ; daar moet ik nog eerst w e n n e n ; dat is voor mij een a n d e r, een v r e e m d gebied.”

De plant kwijnt, die uit een warm klimaat naar een koude streek wordt overgebracht. Zij moet aan de nieuwe omgeving eerst nog gewoon worden.

Ook het dier, in onze wildernissen gevangen, kan zich in onze dierentuinen maar niet dadelik thuis gevoelen. Het treurt. Het moet nog eerst w e n n e n .

De mens, van zijn geboortegrond losgemaakt, treurt evenzo. In de ballingschap kan hij niet „aarden.”

Hoe hebben onze mannen geleden toen zij naar vreemde eilanden en verre gewesten werden weggevoerd. Zo gemaklik laat een mens zich niet ontwortelen. Zelfs onze vrouwen hebben dit gevoeld toen zij naar de kampen werden weggerukt.

En zal het nu anders zijn met onze overplanting in het koninkrijk der hemelen, dat in de eerste zaligspreking werd beloofd? Neen, het verschil is alleen hierin gelegen, dat wij in dit nieuwe vaderland wel willen blijven, want daartoe zijn wij gedoopt en daartoe is het ons beloofd.

Overigens beklemt ons hetzelfde gevoel als dat van de balling, die naar vreemde kusten wordt weggeraapt.

Zal het dan met u anders zijn, jonge broeder en zuster? Met u, die nu welbewust de eerste schreden doet in dat nieuwe land van het koninkrijk der hemelen? Met u, die nu tot het besef komt, dat gij in een a n d e r e wereld zijt overgegaan?

Of is die nieuwe wereld u dan misschien zo bekend, zo eigen? Gij zijt geboren in z o n d e en dat koninkrijk is h e i l i g. Gij zijt geboren in d u i s t e r n i s en dat koninkrijk is enkel licht. Gij komt uit de e l l e n d e en dat koninkrijk is e n k e l z a l i g h e i d.

Wat een tegenstellingen! Geen wonder dus dat gij kwijnt en treurt.

De tijd van de boete vangt aan; de tijd waarin gij uw e l ' e n d e leert kennen. Want, dat gij bij d e z e nieuwe omgeving niet past—dit ligt aan u. Door uw zondige afkomst en geboorte is de wereld (het oord van uw ballingschap!) u helaas! eigen ge-

worden. En 't koninkrijk der hemelen, oorspronkelijk uw geboorte-grond, is uw vaderland niet meer. De fout ligt dus ditmaal bij u en niet bij het nieuwe vaderland.

Wat een tegenstelling! Wat een overgang!

Hieruit laat zich verklaren, dat Christus die treurigheid van u eist. Alweer een zaligspreking, die met een scherpe prikkel komt. Ongetwijfeld zijt gij zalig als gij treurt. Maar wees dan ook waarlijk treurig. Laat het de rechte droefheid, de droefheid tot God zijn, want alle andere droefenis is namaaksel en werkt op het einde een eeuwige dood.

Hoe vreemd—gij zoekt zaligheid en gij vindt treurigheid! Het gaat tegen de menselijke verwachting in. Vandaar dat het Sankeylied de pas-bekeerde laat zingen: „Nu ben ik vrolijk al de dag.”

Maar zie, die vrolijkheid is niet echt, en die kunstmatig gewekte blijdschap loopt op teleurstelling uit. Zó is de weg in het koninkrijk der hemelen niet.

Zeker, er is reeds in beginsel aanwezig een stille vreugde diep, diep in het hart; maar die wordt overstemd door een kennis van el'ende, waaruit grote smart geboren wordt.

Zó heeft Jezus het ons voorgehouden. Daarom begint onze Katechismus ermee. Door de ellende heen komt het tot verlossing en dankbaarheid.

III.

De Heere laat de zondaar in de eerste smart niet verzinken. Hij troost hem, bij aanvang en bij voortduur.

De Heere doet anders dan de ouders, die tot hun opgroeiende kinderen zeggen: „spaart uw tra-

nen, totdat gij ze eendag werkelijk nodig hebt." De Heere weet, dat die eerste droefheid juist de ware is, en dieper gaat dan zoveel later leed.

Vandaar dat Hij zegt: de treurenden zullen vertroost worden. Wat wil dit zeggen?

Treurnis is een diep-inwendig iets. Daarom dat daartegenover gesteld wordt, de vertroosting, iets dat ook diep in het hart plaatsgrijpt.

Zo is het te verstaan, waarom het troosten zulk een moeilik werk is. Hebt gij al getracht een diepbedroefde te troosten? Was het u niet of gij voor een doof oor en gesloten hart spraakt? Ja, het hart alléén kent zijn eigen bittere droefheid en een vreemde kan zich daar niet mee vermengen. Wij kunnen in het binnenste van een ander niet inleven. Daarom is ons troostwoord zo uitwendig en zwak. Waarlijk troosten kan alleen Hij, die in het hart van een mens inblikken kan. Of zoals de dichter zegt:

„omdat die zelve ziet en weet
alleen vertroosten kan.”

Bedenk toch dat zelfs de lijder niet in staat is zijn leed onder woorden te brengen; zodat wie troosten wil, zelf moet zien, en zelf het woord vinden moet.

Welnu, dit doet de H. Geest. Eerst later kondigt Jezus diens komst bij name aan (Joh. 7 en 14), maar hier reeds begint Hij om ons zachtens tot de enige Trooster heen te leiden.

De Geest van God dringt in onze geest in. Hij kent onze droefheid zoals die is. Zijn zuchten is me ezuchten in de velle zin des woords. Zijn getuigenis is me egetuigen. Daarom verstaan wij wat de Geest zegt. Daarom zijn wij daar ont-

vanke'lik voor. Daarom laten wij ons door Hem troosten, dat is inwendig weer recht zetten.

De Heere acht onze smart niet gering, maar Hij laat de treurigen Zions door zijn eigen Geest vertroosten. Luid klinkt zijn belofte, dat de vrijgekochten tot Zion zullen komen met gejuich en dat eeuwige blijdschap op hun hoofd zal wezen; dat zij vrolijkheid en blijdschap zullen verkrijgen, terwijl droefenis en zuchting zullen wegvlieden (Jes. 35:10).

Dit leidt ons ertoe om niet slechts op de aard maar ook op de grond van de enige troost te letten.

Een treurende is in de regel iemand die iets verloren heeft. De weduwe treurt over de verloren echtgenoot, de wees treurt over de verloren vader of moeder en de arme treurt over de verloren aardse goederen.

Evenzo de vrijgekochten van Zion. Zij hebben verloren hun Zion, hun Tempel, hun Jeruzalem en daarom zijn zij bedroefd.

Maar nu troost de Heere doordat Hij het verloren e weer terug geeft. De vrijgekochten keren naar Zion terug en worden weer in bezit gesteld van het Heilige Land.

Zo troost God ook ons. In Adam hebben wij verloren ons Paradijs en al onze heerlijke schiepingsgaven en scheppingsgoederen. Maar de Heere geeft ons die alle weer terug. Wij ontvangen uit zijn hand een ander Paradijs op een geheel vernieuwde aarde. Dan zullen ook onze lichamen in onverderfelijkheid worden opgewekt en zullen onze zielen bloeien in een leven van ware kennis, gerechtigheid en heiligheid.

Ja, in beginsel werkt nú reeds de H. Geest de eeuwige vreugde in ons hart en is Hij nú reeds het onderpand en de waarborg van onze erfenis in het licht.

Zalig zijn daarom de treurenden, want zij zullen vertroost worden.

Die belofte is aanvankelijk op de Pinksterdag vervuld. De gemeente wandelt sedert die tijd in de vertroosting des H. Geestes. Eenmaal echter zal de ganse Bruid zijn toebereid. Dan zal het gewaad des lofs komen in de plaats van een benauwde geest.

Bedroeven wij dan de Geest onzes Gods niet. Want wie zal ons blijde kunnen maken, als wij Hem, onze enige Trooster, bedroeven?

AMEN.

ZALIG DE ZACHTMOEDIGEN.

(Te lezen Ps. 72 en te zingen Ps. 72:1, 4, 6, 7; 25:4).

Zalig zijn de zachtmoedigen, want zij zullen het aardrijk beërven.

Mat. 5:5.

De zaligsprekingen zijn geen losse gezegden, geen aparte paarden, door Jezus zonder orde of verband daarheen geworpen. Neen, zij behoren bij elkander, zij volgen elkander regelmatig op, zij vormen samen een snoer van paarden, door de band van eenheid aan elkander geregen.

Dit zal ons opnieuw duidelijk worden, nu wij er toe overgaan om de derde zaligspreking te behandelen. Tweeërlei vraag zal hier beantwoord moeten worden:

- I. WIE DIE ZACHTMOEDIGEN ZIJN EN
- II. WAT HET ZEGGEN WIL, DAT ZIJ HET AARDRIJK ZULLEN BE-ERVEN.

I.

Bij de beantwoording van de eerste vraag wijzen wij er weer op, dat de weg der zaligheid verband houdt met de weg van het natuurlijke leven. De waarlik armen van geest zijn de kinderen; de waarlik treurende zijn onze jongelingen en jongedochters. Maar zij zijn dan ook (natuurlijk nu reeds verder gevorderd) de bij uitstek zachtmoedigen.

Het woord „zachtmoedig” wordt zo dikwels verkeerd verstaan.

Men meent dat daarmee iemand bedoeld is, die maar altijd toegeeft, die meegaand van aard is, die nooit een

hard woord spreekt, die geen hoek of kant heeft! Met één woord: iemand, die bij zijn medemens als lief en zachtaardig bekend staat.

Dit kon Jezus echter niet bedoeld hebben. Want ten eerste zou dan zachtmoedigheid hetzelfde betekenen als zwakheid of toegeeflijkheid; waar tweedens blijkt, dat Jezus nog niet spreekt van ons gedrag tegenover onze naaste. In de eerste zaligsprekingen doet Hij ons inblikken in het gemoed van de wedergeboren mens.

Om de rechte betekenis van „zachtmoedig” op te sporen, moeten wij naar het Oude Testament terug. Het woord wordt daar gebruikt: 1) van de verdrukte volksklasse (Amos 2:7), 2) van het in ballingschap verkerende, verdrukte volk van God (Jes. 61:1) en 3) van de kerke Gods op aarde (Ps. 37:11, Jes. 57:13, 60:21).

De grondbetekenis van „zachtmoedig” is dan ook: gedrukt.

Het volk van God is niet slechts arm van geest (vs. 3), en treurig van hart (vs. 4), maar ook zacht van gemoed, hetgeen dus zeggen wil, dat het gemoed in staat van gedruktheid verkeert.

Uitwendige druk alléén is echter niet genoeg. Die verhardt slechts als er geen inwendige werking blijkt. Vandaar dat eerst hij in waarheid zachtmoedig kan genoemd worden, die de bewerking des H. Geestes deelachtig is.

Zo komen wij dan tot de rechte betekenis van „zachtmoedig”. Het gemoed is zacht als het zich laat drukken, zich laat vormen en laat voorbereiden voor de dienst des Heeren.

De zachtmoedige is geen zwakkeling, maar één, die van alle hoogmoed, alle eigendunk, alle tegenstribbeling aflaat en zich willig en vreugdevol stelt

in de macht van God om door zijn Geest bewerkt te worden.

De zachtmoedige is ook niet de mens, die geen geestelijk houvast heeft, die beginselloos op alles ja zegt. Integendeel: hij kan ook hard wezen in zijn optreden, want hij vraagt niet wat de mensen lief vinden, maar wat God wil.

Let maar op het voorbee'd van Jezus.

Als Hij zegt: „leert van Mij, dat Ik zachtmoedig ben en nederig van harte (Mat. 11:29), dan denkt Hij aan geen karakterloze weekheid of zondige meegaandheid, want Hij heeft even tevoren de Galilése steden met zijn „wee u!” ter helle toe nedergestoten (vs. 20—24). Zijn zachtmoedigheid bestond in de volbrenging van het „welbehagen” des Vaders, waarvan Hij juist gesproken en waarvan hij de vrucht in zijn Messias-optreden gezien had. Bij die gelegenheid toch waren de zeventigen van hun reis teruggekeerd en hadden gerapporteerd, dat zelfs de duivelen hen in zijn Messiasnaam onderworpen waren (vgl. Luk. 10:17).

Zó moeten alle zachtmoedigen in de wereld optreden. Zij mogen niet achterwaarts wijken als het geldt de zaak en het werk des Heeren. Zelfs mogen zij dat niet op gevaar af van als hard en onbuigbaar bestempeld worden.

„Zachtmoedig” is dus: het zich willen laten buigen en besturen door de wil van God. Vandaar dat de zachtmoedige gedurig bidt: „Uw wil geschiede,” dat is, worde door mij op aarde volbracht.

Goed en onmisbaar is de belijdenis: „ik ben een arme zondaar,” en: „ik treur over mijn ellende” (eerste en tweede zaligspreking). Maar het moet niet daarbij blijven. Wij moeten ook tot de derde zaligspreking voortschrijden: „maak mijn gemoed

ontvankelijk voor het kennen en doen van Uw wil, o God!"

Hoevelen zijn er niet die in hun verkeerde vroomheid bij de tweede zaligspreking blijven staan. Zij menen, dat het alleen goed is als zij gedurig van hun ellende en zondaar-zijn spreken.

Maar waar blijft dan de genade Gods die toch óók in en door hen moet worden verheerlijkt? Waar blijft hun „sterke weerstand" doen in de strijd tegen de zonde?

Tot zulk een krachtdaad wordt de zondaar bekwaam gemaakt door het geloof, want het is, volgens onze Katechismus, allereerst een „ingelijfd worden" in Christus, m.a.w. een bewerkt worden door Gods Geest.

Na gehandeld te hebben over de kinderlik-vrijmoedige toeëigening (Zondag 1) en de kennis van eillende, komt de Heidelberger in Zondag 7 tot het ingeplant worden in Christus, een daad waardoor wij deel krijgen aan het nieuwe krachtleven van Christus.

Die drie stadiën komen overeen met de drie eerste zaligsprekingen.

Dat geloof, straks door de liefde werkende, is tot wonderen in staat. Maar dan moet het eerst door Gods eigen Geest diep in het hart zijn ingeplant.

Nu is de jeugd de tijd, dat het gemoed zacht en bij uitstek bewerkbaar is. Dan wordt onderwijs gegeven; dan wordt de opvoeding behartigd; dan het fundament van de toekomst gelegd. Wie de jeugd heeft, beschikt over de krachten van een worden-de wereld.

Zal God nu die gunstige tijd laten voorbijgaan zonder de krachten des gemoeds voor zijn dienst op te eisen? Is het dan niet juist de gulden gelegen-

heid om een geloofswerking te kweken, die tot grote daden prikkelt?

Dit punt zullen wij nu nader uitwerken in de beantwoording van de vraag: wat het zeggen wil, dat de zachtmoedigen het aardrijk zullen beërven.

II.

Het gemoed is zeer bewegelik in de jeugdtijd. Daarom laat het zich diep neebuigen in de treurigheid des harten (tweede zaligspreking). Maar de veer des levens springt straks weer krachtig omhoog. De jeugd is de tijd van het ideaal, van de hooggespannen verwachting.

De jonge man, op het strand van zijn toekomst staande, vreest. Maar is hij eenmaal op de zee des levens, dan wil hij uitzwerfen tot aan het einde der aarde. Daarom leest hij zo gaarne de verhalen van reizigers en ontdekkers, en daarom maakt hij in de verbeelding mee de krijgstochten van grote generaals. Hij wil de aarde zien en alles aan zijn voeten leggen.

Inderdaad is het dan de tijd van grote plannen en verre uitzichten. Van buiten wordt krachtig ingewerkt op het gemoed daarbinnen.

Welke jongeling denkt niet, dat de wereld in hem iets groots bezit, dat hij nog wat nieuws brengen zal, misschien een wereldhervormer zal zijn? Welke jongedochter heeft niet van haarzelf de verwachting, dat zij de aarde zegenen zal door de zoon, die haar geboren zal worden?

Bijgevolg is het niet vreemd, dat verreikende bewegingen hun oorsprong dankten aan kringen van jonge mannen. Denk bijv. aan de „Heilige Klub” van Wesley; aan de herkomst van de Orde der Jezuïten; aan de oorsprong van het Zwitserse Reveil.

Ook in geestelijk opzicht is de jeugd de tijd van wijde horizons. Denk ook aan onze jonge mannen in de krijgsgevangenschap, die zich bij honderden verbonden om, thuis gekomen, het evangelie van Jezus Christus als zendelingen tot de verste Heidenen uit te dragen. Niet alleen heeft men die mannen tot bekering geroepen, maar men heeft ook op hun liefde voor het ideaal ingewerkt.

Het feit zelf beoordelen wij niet; wij vermelden het alleen bij wijze van voorbeeld.

Goed gebruikt heeft de jeugdtijd ontzaggelike betekenis voor het koninkrijk Gods. Daarom is het zo diep treurig, dat op het jeugdig gemoed zo weinig ten goede wordt ingewerkt. Heilige idea'en moeten ook worden gekweekt, en dit geschiedt alleen wanneer het zachte gemoed de leiding heeft van mannen die de Christus kennen en Hem met al de kracht van hun hart beminnen.

Jezus grijpt de jeugdige ziel aan door zijn met het jeugdig gemoed overeenkomende belofte: „Zij zu'len het a a r d r i j k beërven.”

Aan Israël werd het land K a n a ä n beloofd. Daarmee had God een doel. Hij wou met die belofte het moedeloze volk door de woestijn heen trekken.

Hij beloofde een land van waterbeken, van fonteinen en diepten, die in dalen en bergen uitvlieten, een land van tarwe en gerst, van wijnstokken, vijgebomen en granaatappelen; een land van olie-rijke bomen en van honig (Deut. 8).

Later weer bemoedigt de profetie door het ganse aardrijk binnen haar gezichtskring te trekken.

„Nog een weinig en de goddeloze za' niet meer zijn.... maar de zachtmoedigen zullen de aarde erfelijk bezitten” (Ps. 37:9, 11). „Van zee tot zee”

zal de komende Koning regeren (Ps. 72:8). Zie voorts Ps. 25:13, Jes. 57:13, 60:21, 66:22. In de laatst aangehaalde plaats richt zich het oog op een nieuwe hemel en een nieuwe aarde.

Dit alles dient om zelfs de allertraagste op te schrikken.

Die prikkel, dat vooruitzicht kunnen wij op onze reis niet missen.

Daarom is het zo jammer, dat het Christendom tans zijn kracht in vergeesteliking zoekt. Van de zaligheid der ziel wordt hoog opgegeven; van de verheerlijking des lichaams echter wordt weinig gezegd. Van de hemel wordt gejubeld maar van de nieuwe aarde wordt liefst gezwegen. De zaligheid wordt zo vervluchtigd, dat er geen houvast meer aan is. De mens wil wijzer wezen dan God, maar berokkent zichzelf daardoor grote schade.

Daarom gaan wij zo diep neergebogen door het leven. Daarom is onze belijdenis zo zonder ziel en gloed. Daarom straalt daar zo weinig vuur uit ons oog en jubelt er zo weinig blijdschap in ons leven.

Hergeef ons het ideaal van een opgerezen lichaam en een geheel vernieuwde aarde; verzeker ons dat wij alles terugontvangen wat wij hier verloren hebben—en zie, de jeugd wordt ons vernieuwd a's eens arends en de moeden krijgen weer kracht. Zij springen als mestkalveren vanwege het vooruitzicht dat hen streelt.

Dit doet Jezus hier. Bij de eerste zaligspreking heeft Hij onze erfenis „het Koninkrijk der hemelen” genoemd. Dat Koninkrijk blijft echter niet in de hemel; het komt om zich op de aarde te verwerkelijken. Hier zegt Jezus het ronduit, dat de zachtmoedigen het aardrijk zullen beërven.

Laat ons daarom de zaligheid ons niet voorstellen als een rijk van nevelen, schimmen en onvastheden. Want waar blijft dan de prikkel om voort te gaan?...

Maar let nu op deze tegenste'ling.

De natuurlijke mens wil ook wel de aarde bezitten, maar hij zoekt dat bezit in de weg van geweld en hardheid, langs de weg van bloed en ijzer.

Alexander de Grote, Napo'eon en zovele andere groten hebben naar wereldheerschappij gestreefd en hebben ten dele hun doel bereikt. Maar hun grootheid heeft een einde genomen en hun wereldrijk is gevallen. De reden daarvan is, dat zij de zachtmoedigheid, de onderworpenheid aan Gods wil niet hebben gekend.

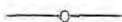
Aan de zachtmoedigen (wat een tegenste'ling!) komt het wereldrijk toe. Aan degenen dus, die in eigen schatting niets zijn, opdat God alles in hen zij.

Laat ons dan de zachtmoedigheid beminnen—de vrucht, die groeit op de bodem van armoede des geestes en treurigheid des harten; de edele bloem voortkomende uit de as van zelfliefde, uit het graf van eigendunk en zelfverheffing.

Als wij de zachtmoedigheid liefhebben, zal zij ons eens in bezit stellen van een aardrijk, waarop geen onderdrukker meer zijn zal. Dit zij ons deel naar de belofte des levens, die in de derde zaligspreking tot ons komt.

AMEN.

ZALIG DIE HONGEREN EN DORSTEN.

(Te lezen Jes. 25 en te zingen Ps. 36:2, 65:3, 119:20, 81, 16:6).

Zalig zijn die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid; want zij zullen verzadigd worden. Mat. 5:6.

DE zaligsprekingen gaan als rijke verscheidenheid aan onze bewondering voorbij. Iedere zaligspreking heeft een eigen kracht en kleur.

Maar samen zijn zij een eenheid. Hier is een diamant die ons, naarmate wij hem wenden en keren, toelicht in veelheid van lichteffekt; een veelheid echter die alleen in verband met de eenheid tot haar volle recht komen kan.

Laat ons dan ook hier weer het verband vasthouden en terugzien op hetgeen reeds behandeld is.

Hoe kennelijk gaan de drie eerste zaligsprekingen in tegen de hoogmoed en eigengerechtigheid van de Farizeeën! Hoe stellen zij zich tegenover de leringen van de Sadduceeën, die geheel tevreden zijn met de genietingen van deze tegenwoordige wereld!

De Farizeër kent de armoede des geestes, de droefheid des harten en de zachtheid des gemoeds niet. Hij is rijk, hij is voldaan, hij is verstijfd in zichzelf.

De Sadduceër weer kent geen koninkrijk der hemelen; geen vertroosting des Heiligen Geestes; geen aardrijk in zijn algehele vernieuwing. De tegenwoordige wereld is zijn hemel, zijn troost, zijn verwachting.

Die zaligsprekingen brengen dus ernstige

waarheden. Zij zijn struikelblokken in de weg van eigengerechtigte en genotzuchtige zondaars.

Tot de zaligheid, welke Jezus belooft, kan een mens niet komen uit zichzelf. Hij moet daartoe worden gebracht door de werking van Gods Heilige Geest. Hij moet daartoe worden wedergeboren en bekeerd, evengoed als tot de „gerechtigheid,” waarvan onze tekst gewaagt.

Jezus trekt ons af van het uitwendige en wijst ons, Farizeën, op het inwendige. Wij moeten arm zijn van geest, treurig van hart, zacht van gemoed. En wie is tot deze dingen in staat?

Jezus trekt ons, Sadduceën, af van het zienlike en eist ons op voor het onzienlike: het hemelse, het geestelijke, het vernieuwde. En wie is hiertoe uit zichzelf bekwaam?

Zo komen wij dan tot de vierde zaligspreking, waarbij gelet moet worden

- I. OP DE HONGERIGEN EN DORSTIGEN;
- II. OP DE GERECHTIGHEID WAARNAAR ZIJ HONGEREN EN DORSTEN, EN
- III. OP DE VERZADIGING.

I.

Deze zaligspreking is de brug tussen de eerste en de laatste drie. Tog nog toe sprak Jezus over de werkingen die in het gemoed van de wedergeborene plaats grijpen. Nu zal Hij gaan handelen over de daden, over de werkzaamheid des geloofs.

Hier (in de vierde zaligspreking) is een overgang te bespeuren. Dat hongeren en dorsten onderstelt nog een inwendige gesteldheid. Maar het is

een hongeren en dorsten naar de gerechtigheid, naar de uitwendige openbaring van hetgeen binnen in de wedergeborene is.

Zo opgevat is het hongeren en dorsten een sprekende karakteristiek, een kenmerkende aanwijzing van wat nu volgen zal.

Om dit voor ogen te stellen moeten wij weer naar het natuurlijke leven terug.

De jonge man of vrouw koestert in de opgang der dagen hoge verwachtingen, wereldomspannende idealen. Het gemoed is in beweging en zweeft met machtige zwaai over de kleinheden van het leven heen.

Men had eerst zo weinig van het leven verwacht. Daar was treurnis en droefheid. Dan volgt schielik het andere uiterste. Het gemoed wordt in zijn bewegelijkheid aangegrepen door de hoogheid van de hemelkoepel en de wijdheid van het aardrijk om ons heen. Nu verwacht men van het leven o z o v e e l.

Maar zie, dan volgt er schijnbaar een daling. De hoge verwachting wordt teleurgesteld. De jonge man wordt vader, de jonge vrouw wordt moeder. Waarmee houden zij zich nu bezig? Met toekomstplannen en wijdse ondernemingen?... Neen, al hun arbeid en zorg trekt zich nu saam op het alledaagsse, het doodgewone, op wat zij eten en drinken zullen, op hun honger en dorst!

De wijde gezichtskring van voorheen wordt ongemerkt uitgeruimd voor de beperking van de dagelijkse kleinlike arbeid ter verzadiging van de altijdweerkomende honger en dorst! Het is voor de meesten een leven van de hand naar de mond, en voorts een bekommernis of men morgen en overmorgen ook nog het nodige hebben zal.

Zo gaat het ook op geestelijk terrein.

Hoevelen van de reeds genoemde krijgsgevangen jongelieden hebben het later niet ervaren, dat de werkelijkheid anders is dan de eerste, gespannen voorstellingen? Hoevelen zijn niet tot de overtuiging gekomen, dat de levensroeping voor hen bestaat in dat schijnbaar mindere en alledaagse: „het al maar hongeren en dorsten naar de gerechtigheid?”

Vroeger, staande op de hoogte van verrukking, hebben zij uitgeroepen: „de g a n s e a a r d e moet voor de Christus worden gewonnen.” Nu, tot de laagten van het geloofsleven neergedaald, kunnen zij slechts vragen: „Hoe kan ik mijn n a a s t e dienen in de weg van barmhartigheid en liefde? Waarbij dan tweedens (gelijk wij zien zullen) de vraag zich voegt: „hoe kan ik Gode welbehagelijk zijn?”

Die weg gaan wij allen langs. Die daling maken wij allen mee. Het begint met de koestering van blinkende idealen. Het eindigt met de volbrenging van de doodgewone dagarbeid.

Maar dit is dan ook gewonnen: het leven schokt nu niet meer heen en weer; het herstelt zich in evenwicht; het zinkt op een vast fundament neder. Dit zal blijken nu wij tot het volgende punt voortschrijden.

II.

Er wordt gehongerd en gedorst n a a r d e g e r e c h t i g h e i d. Dit is een woord, dat veel voorkomt in het Oude Testament en waarvan de betekenis nu in hoofdpunten zal worden aangegeven.

Wat is „gerechtigheid”?

Gods r e c h t is in zijn w e t neergelegd. Wie

dus naar de gerechtigheid hongert en dorst, die hongert en dorst naar de wet van God. De zodanige wordt in de Schrift „rechtvaardig” genoemd, en gesteld tegenover die andere mens, welke de naam van „goddeloze” draagt.

Wordt hiermee nu gezegd dat de „rechtvaardige” zonder smet of rimpel is, terwijl de „goddeloze” geen enkele deugd meer bezit? Geenszins. Wij weten het.

Maar laat ons toch nader op die onderscheiding letten, want velen kunnen zich daar geen reenschap van geven, zeer tot schade van eigen leven. Zij hebben geen vrijmoedigheid zich toe te eigenen de beloften voor de rechtvaardigen gegeven; en weten ook geen weg met de straffen over de goddelozen uitgeroepen.

Rechtvaardig nu is hij, die zijn leven schikt en richt naar de wet van God. Nu komt er bij hem nog veel afwijking voor. Daarin bestaat zijn gerechtigheid dan ook niet, dat hij zonder zonde leeft; neen, maar dít stempelt hem als rechtvaardig, dat hij een regel heeft, een maatstaf bezit, waarnaar zijn leven altijd weer wordt gemeten en recht gebogen.

De goddeloze daarentegen is hij, die zonder God leeft en met zijn wet geen rekening houdt. Zelfs zijn burgerlike deugd wordt hem als zonde aangerekend, want hij wandelt buiten de gerechtigheid Gods en is alleen *zichzelf tot wet*.

Rechtvaardigen zijn dus geen smetteloze mensen, maar zij die Gods recht liefhebben; terwijl goddelozen, zelfs in hun eerbaarheid, zich hieruit doen kennen, dat zij hooghartig verwerpen 's Heeren gebod.

De wet nu, waarnaar hier wordt gehunkerd, is

niet de tuchtmeester, die ons uitdrijft tot Christus. Als zodanig hebben wij de wet leren kennen bij de tweede zaligspreking. De treurigheid was daar een gevolg van de kennis der ellende.

Hier (in de vierde zaligspreking) is de wet de regel der dankbaarheid.

Lees in dit verband Ps. 119, waarin de zanger niet zijn vrees maar zijn liefde voor de Wet des Heeren bezingt. Zie hier enige verzen: „Ik zal mij vermaken in uw inzettingen” (vs. 16). „Mijn ogen zijn bezweken van verlangen naar uw toezegging” (vs. 82). Ik heb mijn mond wijd opengedaan en gehijgd, want ik heb verlangd naar uw geboden” (vs. 131).

Maar dat zingen geschiedt niet zonder pijn. Die verterende honger en brandende dorst naar de gerechtigheid, terwijl heel ons binnenste het tegelijk uitkermt: „ik ellendig mens!” Wij hebben de wet lief met inwendig verlangen; en toch beleiden wij haar gedurig. Zó ontstaat die tweestrijd, waardoor ons gemoed wordt verscheurd.

Maar zie, het geloof, waardoor wij Christus ingelijfd zijn, leert ons Christus aannemen met al zijn weldaden. De honger naar de gerechtigheid is een honger naar Christus, Die vóór ons de wet Gods vólkomenlik heeft liefgehad, en Die ons gewillig en bekwaam maakt, om met klimmende toewijding het spoor des rechts te zoeken en te volgen. In Christus zal de arbeid van onze ziel niet ijdel zijn. Daarom volgt ten slotte de belofte van verzadiging, waarop nu zal worden getet.

III.

Hier op aarde is geen verzadiging. Hoe moet dat brood ons elke dag weer worden gesneden en op

de tafel gezet! Hoe keert bij de hitte des daags dezelfde dorst altijd weer terug!

Door honger en dorst wordt ook de inwendige mens gedreven. Hij is maar nog niet wat hij w e z e n m o e t.

Doch de tijd is aanstaande dat onze bede zal worden verhoord.

De eenmaal wedergeboren mens bidt niet slechts: „Laat uw wil door mij worden volbracht” (derde zaligspreking), maar hij laat uit sterke begeerte er op volgen: „Geef mij h e d e n mijn dagelijks brood.” Hij smacht om te leven niet alleen bij het aardse brood, maar bij alle woord, dat uit Gods mond uitgaat.

En God geeft hem dat brood. Nu reeds is er bij aanvang verzadiging van vreugde en lieflichkeiten in Gods rechterhand.

Maar het volmaakte toeft nog. De „vette maaltijd” zal eerst in de bedeling der heerlijkheid worden aangericht. Daarop ziet de belofte.

De gedachte van zulk een maaltijd is geheel in overeenstemming met wat de Schrift ons leert in bonte verscheidenheid van vorm.

Laat ook weer hier de Schrift haar eigen verklaarder zijn.

Wij lezen in Exodus (24:9—11) dat Mozes en de oudsten God zagen op de berg in hemelse klaarheid en dat zij aten en dronken, nadat zij God gezien hadden.

Opmerkelijk: God zien en dan de maaltijd!

De gedachte die hieraan ten grondslag lag wordt verder in het O. T. verduidelikt door wat daar de offermaaltijd heet. De Israëliet kwam naar de tabernakel of tempel met zijn familie en vrienden; hij bracht daar vlees en brood, koeken en vladen; wat hij bracht was terstond heilig, d.

w.z. het eigendom van Jehova, terwijl de aanleiding daartoe was het dank- en loffer. Daarom mocht hij zich met ingetogen vreugde verheugen (zie Lev. 7:11 v.v.).

Afgebeeld was hoe Jehova met zijn volk samenkomt om als Gastheer op te treden, zijn volk te spijzigen en het goede te bereiden. In het moeitelijke leven werd een ogenblik van vrede en vreugde aan de offeraar geschonken, als voorsmaak van eeuwige verheuging.

In het N. T. keert dezelfde gedachte terug in het avondmaal, dat door Jezus ingesteld werd ter vervanging van de paasmaaltijd. Het avondmaal zelf is evenwel op zijn beurt weer schaduw van het „grote avondmaal”, waartoe er velen in de tegenwoordige bedeling genood worden (Luk. 14:6). schaduw van de bruiloft, die de koning zijn zoon bereidt (Mat. 22:2). De Openbaring eindigt dan ook niet voordat zij ons deze opwekkende woorden doet horen: „Laat ons blijde zijn en vreugde bedrijven en Hem de heerlijkheid geven; want de bruiloft des Lams is gekomen.....zalig zijn zij, die geroepen zijn tot het avondmaal van de bruiloft des Lams” (19:7, 9).

Op de nieuwe aarde woont de gerechtigheid (2 Petr. 3:13). Zij is daar thuis. Daarom zal daar niet meer worden gehongerd en gedorst. „Ik zal Uw aangezicht in gerechtigheid aanschouwen; ik zal verzadigd worden met Uw beeld als ik zal opwaken” (Ps. 17:15).

AMEN.

ZALIG DE BARMHARTIGEN.

(Te lezen Jak. 2 en te zingen Ps .138:1, 103:4, 37:11, 146:5).

Zalig zijn de barmhartigen ; want hun zal barmhartigheid geschieden. Mat. 5:7.

Wij zijn nu aan de vijfde zaligspreking toegekomen, het punt waar de geloofswerkzaamheid zich openbaart. Vooraf was gegaan de werkzaamheid van de H. Geest, die de mens bekwaam maakte om de wil van God te doen. Eerst moest gewekt worden een gevoel van armoede ; daarna een gewaarwording van droefenis. Dan pas kon de gave der zachtmoedigheid worden meegedeeld, waaruit de honger en dorst naar Gods wet ontstond.

Eerst moest de mens Gods inwendig worden toegerust, om daarna de daden des geloofs naar buiten te openbaren. Nu gaat het geloof door de liefde werken. De arme van geest, aan wie barmhartigheid bewezen is, gaat nu zelf barmhartigheid bewijzen.

I.

Let in de eerste plaats op de overgang tot en plaats van deze vijfde zaligspreking, m.a.w. let weer op heel het samenstel van zaligsprekingen.

Dit is ons wel het voornaamste, want wij willen naspeuren de gang van Gods werk ; wij willen navorzen de ontwikkeling van een grondwet, die een Koninkrijk draagt, dat onvergankelijk is. De koninkrijken van Alexander, Cesar en Napoleon zijn voorbijgegaan, omdat hun grondwetten niet deugden. Maar het Koninkrijk van Christus duurt tot in alle

eeuwigheid, omdat het rust op de onvergankelike, eeuwig-ware grondwet, welke Christus zelf ons heeft ontworpen.

Die wet is eis en regel voor ons leven. Daarom dienen wij daar nauwkeurig op acht te geven. Hier is de toets om te weten of het wél met ons is. Geen andere orde mag worden aangewend; geen schrede mag worden overgeslagen. Het moet met ons gaan van stap tot stap en van schrede tot schrede zoals door Christus zelf hier blootgelegd.

Allereerst is hier een woord van waarschuwing voor de tragen en de lijdeliken; voor degenen, die aldoor klagen over hun zondaarstoestand zonder tot de geloofsvrucht te komen.

Toebereiding moet er wis en zeker zijn. Dit hebben wij uit de eerste vier zaligsprekingen geleerd. Maar daarop moet dan ook wis en zeker volgen een leven naar de wet van God, een openbaring van de dankbaarheid des harten.

Onze Katechismus handelt uitvoerig over het geloof en de verlossing, maar eindigt niet voordat het stuk der dankbaarheid ons even uitvoerig is voor ogen gesteld.

Het geloof is zonder de werken dood.

Wie zegt dat hem barmhartigheid b e w e z e n i s, en zelf geen barmhartigheid b e w i j s t, diene zichzelf te onderzoeken of hij wel waarlik in het geloof is en of hem wel waarlik barmhartigheid is geschied.

Maar hier is ook een woord van waarschuwing voor de al te vurige ijveraars; voor degenen, die de pasbekeerde tot alle goede dingen in staat achten en hem d a d e l i k a a n h e t w e r k z e t t e n .

Er zijn Christenen, die eenzijdig nadruk leggen op de praktijk. Zij vragen in de eerste plaats:

wat doet gij voor Christus, of wat hebt gij voor Hem gedaan? Hun toets is de daad, het register van goede werken.

Dezulken vergeten, dat aan het werk een degelijke toebereiding moet voorafgaan. Zo heeft Christus het geordineerd in zijn zaligsprekingen. En zó heeft Hij het zélf ons voorgedaan. Dertig jaar lang duurde de tijd van zijn voorbereiding en drie jaar slechts de tijd van de openbare werkzaamheid.

Welk een waarschuwing voor hen, die maar werkers willen zijn; die alleen in bedrijvigheid en actie het waarmerk zoeken van hun geloof!

Neen, eerst de bepeinzing van Gods Woord, en dan de betrachtning van zijn Werk.

In verband hiermee moet nog op iets anders gewezen worden.

Lieflijk heeft Christus in de eerste zaligsprekingen gelokt door toezeggingen van onuitsprekelijke waardij.

Aan de armen van geest kwam de belofte toe van het koninkrijk der hemelen; aan de treurenden werd toegezegd de vertroosting, de teruggave van het verloren goed; en aan de zachtmoedigen werd in uitzicht gesteld een aardrijk, waarop gerechtigheid woont.

Nu echter, bij de vijfde zaligspreking, wordt de vrucht des geloofs duidelijk openbaar. Aan de barmhartigen wordt beloofd, dat hun barmhartigheid zal geschieden; aan de reinen van hart, dat zij God zullen zien, aan de vreedzamen of vreedstichters, dat zij kinderen Gods zullen genaamd worden.

Maar, zie, de openbaarwording van de geloofsvrucht is in de grond der zaak niets anders dan de ontplooi-

ing van de genadegift; edoch een ontplooiing, die naar de grondwet van Christus' koninkrijk, dan ook niet uitblijven mag.

Wie kan barmhartigheid bewijzen als hem niet eerst de daad van barmhartigheid bewezen is (eerste zaligspreking). Maar wie mag nu bij die gave der ontvangen genade blijven staan en zeggen: ik heb niets meer te doen?...

II.

„Zalig zijn de barmhartigen”, zegt Christus. Het kan (in de tweede plaats) niet onduidelijk zijn, **WAT JEZUS HIERMEE BEDOELT**. Hij spreekt van de liefde tot de naaste, die zich zo krachtdadig openbaart in de beoefening van barmhartigheid.

In de vierde zaligspreking werd de **g e h e l e** wet genoemd. Het was daar een hongeren en dorsten naar **DE g e r e c h t i g h e i d**. Nu komt Jezus (in de vijfde zaligspreking) tot een **d e e l** van de wet.

Hoe opmerkelijk dat Hij éérst melding maakt van de **t w e e d e** tafel, n.l. de liefde tot de naaste! Hoe menskundig treedt Jezus hier op! Hij wil de arme, geestelik-verachterde schare **l o k k e n**. Hij wil liefde kweken voor de wet van God. Daarom komt Hij niet dadelik met het eerste en grote gebod. Hij begint met wat de mens het naaste is: Hij vraagt barmhartigheid voor de medemens, voor de ellendigen en nooddrufftigen. Zalig is hij die zich ontfermt, gelijk God zich over hem ontfermd heeft.

Hieraan dan zij ons kennelijk of wij discipelen van Jezus zijn—zo wij ons neerbuigen tot de broeders en zusters, die ellendig zijn. Ja, dit is een waarmerk van discipelschap, want in de bodem van ons natuurlijk hart groeit deze heilige plante niet.

Dr. Uhlhorn, de schrijver van een driedelig werk over de „Christelike Liefdadigheid,” noemt de wereld b u i t e n Christus „'n wereld zonder liefde”. Hij zegt: „Onze Heere noemt het gebod der liefde, dat Hij aan zijn jongeren gaf, een n i e u w gebod (Joh. 13:34). Zo is het, want de wereld vòor Christus is een wereld zonder liefde. Lactantius verklaart, nadat het Christendom zijn overwinning had behaald: „De barmhartigheid en de menselijkheid zijn deugden, die eigen zijn aan de vereerders van de ware God. Daarvan leert de (Heidense) wijsbegeerte niets.”

Wel openbaarde de Heiden zijn medelijden in enkele, op zichzelf staande daden van hulpbetoon—hoofdzaak blijft evenwel, dat iedere georganiseerde liefdadigheid ontbrak.

Wel kende de Heiden ook een zekere liberaliteit of milddadigheid; grote sommen gelds werden dikwels voor nuttige doeleinden bestemd; maar die Heidense liberaliteit was in de grond der zaak z e l f z u c h t i g (zo merkt Uhlhorn op) terwijl de Christelike liefde z e l f v e r l o o c h e n e n d was van aard.

Die liefde met neerbuigend, zichzelf verliezend karakter werd van stonde aan door de Kerk in het midden der wereld in schitterende daden van barmhartigheid gepredikt. De liefdemaaltijd werd aangericht. Niemand van de broeders of zusters leed enig gebrek. De Kerk kon eenvoudig niet leven zonder de liefdadigheid. Zij was haar aangeboren.

Hoe kon dit anders? Christus, haar Voorganger en Hoofd, proklameerde niet alleen het gebod der liefde, maar gaf zichzelf om te dienen, om een rantsoen te zijn voor velen. Hijzelf was het voorbeeld van wat liefde-leven is. De liefde is uit Christus, en al wat buiten Hem is, is zelfzucht.

Hieraan dan is het kennelijk of wij uit Hem zijn, zo wij de broeders liefhebben. Het roepen van „Heere! Heere!” helpt ons niet, maar het barmhartig zijn, gelijk onze Vader in de hemelen barmhartig is.

Wanneer dan iemand hongert, geef hem te eten. Jammer niet met woorden over zijn toestand, maar verschaf hem het nodige voedsel. Dan eerst gaat gij vrij uit. En wanneer iemand naakt is, geef hem klederen om aan te trekken. Zie hem niet aan met een jammer hart, om dan voorbij te gaan. Dit is geen barmhartigheid.

Wanneer iemand gevallen is, help hem weer op. En laat 't hem niet voelen, dat gij uit de hoogte tot hem neerbukken moet. Want wat zijt gij zonder de barmhartigheid Gods?

Wanneer gij hoort van de ellende der in blindheid gezeten Heidenen, bidt dan maar niet slechts: „Uw koninkrijk kome!” maar zend er uw mannen en uw midde'len henen.

Dat doende (en zoveel meer) zult gij aan eigen hart ervaren wat z a l i g h e i d is.

Zelfzucht is een roofdier, dat ons inwendig vastklemt en het ware leven in zijn klauwen versmoort. Barmhartigheid echter is een verkwikking van de ingewanden, niet alleen van anderen maar ook van onszelf. Ja, het is zaliger te geven dan te nemen.

Onderdruk dan de drang der barmhartigheid niet. Zij wil blinken in het goud van uw beurs en in het zilver van uw tranen. Laat haar toe zich vrijelijk te uiten in de zegenende daad en zij zal uw eigen ziel vet maken. Doet gij dat niet, dan zal de zelfzucht uw beenderen verteren.

III.

Geef nu ten slotte nog acht op de belofte

hier opgetekend: zalig de barmhartigen; WANT HUN ZAL BARMHARTIGHEID GESCHIEDEN.

Telkens wijst Jezus ons op h e t e i n d e. Hij be- loofde het koninkrijk der hemelen, dat eenmaal op de aarde gevonden zal worden; daarna sprak Hij van een vertroosting als teruggave van alles wat verloren is; Hij lokte voorts door de toezegging van een aardrijk, dat geheel vernieuwd is en van een vette maaltijd, waaraan volle verzadiging ons deel zal zijn.

Nu weer (bij de vijfde zaligspreking) richt Hij ons oog op de dag der voleinding: u zal barmhartigheid geschieden n a m e l i k i n d e d a g d e s g r o t e n o o r d e e l s. Dan zal, naar het woord van Jakobus, de barmhartigheid roemen tegen het oordeel. Maar een onbarmhartig oordeel zal gaan over degenen, die geen barmhartigheid gedaan hebben (Jak. 2:13).

Bedenk toch, lezer, dat gij n o o i t onder de b a r m h a r t i g h e i d u i t k o m t. Gij zijt u zelf niet. God is het, en Hij is het alléén, die over uw lot beschikt, van nu aan tot op de jongste dag toe. Van Hem, van zijn barmhartigheid blijft gij geheel afhankelijk. De zaligheid is u i t g e n a d e. Waar zullen wij dat gereeder erkennen dan voor de grote Rechterstoel, wanneer wij onze kronen zullen neerwerpen voor God en het Lam? Gode zij dank, de barmhartigheid is het, die roemt tegen het oordeel.

Helaas! in het aangezicht van deze zaligspreking vervult ons dikwels een heel andere gezindheid. Wij staan als mensen buiten een gerechtshof, die één voor één straks binnengeropen zullen worden om ons vonnis aan te horen. En wat beluisteren wij daarbuiten? De een oordeelt harder dan de ander.

Het is of wij niet onder beschuldigen maar onder rechters verkeren! Zelfzucht, haat, laatsdunkenheid hebben het hoogste woord!

Ten slotte nog dit.

Verzuim niet uw Bijbel open te slaan en te lezen wat Jezus in Matt 25:34—46 zegt. Daar vindt gij de onovertroffen, nooit te vergeten verklaring van dit woord: u zal barmhartigheid geschieden. Geef dan acht op hetgeen gij daar leest!

AMEN.

ZALIG DE REINEN VAN HART.

(Te lezen Ps. 61 en 63, en te zingen Ps.61:2, 3; 63:2; 116:5; 25:7.).

Zalig zijn de reinen van hart; want zij zullen God zien. Mat. 5:8.

In de zoetklinkende woorden van zaligheid spreekt Jezus eerst van wat de H. Geest in ons doet: Hij maakt ons arm van geest, treurig van hart zacht van gemoed, hongerend en dorstend.

Dan gaat Jezus over tot wat de H. Geest door ons doet: onze honger en dorst richt zich op de wet van God (de gerechtigheid) en vindt verzadiging in de beoefening van barmhartigheid. Ons oog wordt op de hulpbehoevende of gevallen medemens gevestigd. Maar dit kan het enige en het hoogste niet zijn. Vandaar dat Jezus onze gedachte nu opheft tot God en zegt: „zalig de reinen van hart; want zij zullen God zien.”

Aan de hand van onze tekst moeten wij nu over twee zaken handelen:

- I. DE REINHEID DES HARTEN EN
- II. HET ZIEN VAN GOD.

I.

Zalig zijn de barmhartigen—heeft Jezus gezegd. Honderden mannen en vrouwen hebben dan ook hun goéderen aan de armen gegeven en hun levenskracht gewijd aan de opheffing van gevallen en vertroosting van el'endigen. Huizen van barmhartigheid werden gesticht en krachtdadige middelen in het werk gesteld om deze zaligheid te zoeken en te vinden. De geschiedenis meldt van gelovigen, die

in dit opzicht wonderen der liefde hebben verricht en als engelen der vertroosting op aarde hebben gewandeld.

Zo groot is die zaligheid dat menigeen geneigd is te denken: dit is nu het inbegrip, de samenvatting van alle heil.

Maar, zie, Jezus zegt ons dat er nog een ander en hoger gebod is, n.l. de reinheid des harten. God laat nooit iets glippen van de eis der heiligheid. Hij, de Kenner der harten, is niet tevreden met blinkende daden, die de onreinheid des harten zouden kunnen bedekken.

Het eerste en grote gebod is: God liefhebben, om het dan Petrus na te zeggen: „Heere, gij weet alle dingen, gij weet dat ik U liefheb.” Daartoe is nodig een andere zaligheid, hier de „reinheid des harten” geheten.

Om die zaligheid te vinden hebben scharen van mannen en vrouwen niet om z i c h h e e n gezien, ten einde nooddrift en ellende bij de medemens te ontdekken en te verhelpen. Neen maar zij hebben 't oog n a a r b i n n e n g e w e n d, om te schouwen door de traliën van het eigen vlees. En daarbinnen hebben zij toen ontdekt een poel van onreinheid, een moeras van zonde, een diepte van bederf.

Hoe zouden zij daarvan verlost worden en smaken het heil door Jezus beloofd?—dit was voor hén de grote vraag van het leven.

Naar de wilde hoogten der bergen, naar de eenzame schuilhoeken der bossen, naar de onherbergzame oorden der woestijnen zijn zij heengetogen om daar te zoeken, wat ze in de ijdele woeling van het mensenleven niet konden vinden.

En nu kan men gemakkelijk de staf over hen breken en zeggen: „gij dwaalt; niet b u i t e n maar i n de mensenwereld moet de reinheid worden ge-

vonden: zo heeft Christus het ons geboden en zo heeft Hij het ons voorgedaan."

Dit is waar. Verkeerde middelen werden aangewend. Dit stemmen wij toe. Maar was de diepste drijfveer van hun leven niet een beschaming voor ons? Velen van hen hebben gevoeld, dat zij niet mogen zitten in de kerk, om saam met anderen te zingen en te bidden, en dan voorts, bij gemeen consent, te plassen in de poel der zonde. Zij zijn met Luther in de bidcel gegaan om het daar voor God uit te kermen: „O, mijn zonde, mijn zonde!" Zij hebben het diep beseft, dat zij God niet kunnen liefhebben en de zonde ook. „Zonder heiligmaking, zo hadden zij gelezen, zal niemand God zien" (Hebr. 12:14).

Reinheid des harten—hoe kan Jezus dit eisen? Heeft Hij dan niet zelf gezegd: „Uit het h a r t des mensen komen voort boze bedenkingen, doodslagen, overspelen, hoererijen, dieverijen, valse getuigenissen, lasteringen"?

Reinheid des harten—en de jongeling moet bidden: „gedenk niet de zonde mijner jonkheid"!

Reinheid des harten—en de man in het midden zijner jaren moet uitroepen: Ik ellendig mens!"

Reinheid des harten—en de oude van dagen moet nog erkennen: „niet dat ik het alrede verkregen heb"!

Zo is het. Niettemin eist Jezus reinheid des harten. Hij begint er niet mee. Eerst in de zesde plaats dringt Hij daarop aan. Eerst hier wordt de poort die ten leven leidt zo verbazend eng.

Ten allen tijde is reinheid het hoge gebod. Deze zaligspreekingskorrespondeert dan ook met de tweede, gelijk de vijfde met de eerste. Reeds de treurnis des

harten is een bewijs, dat de diepte van verderf is ontdekt.

Maar is het niet of Jezus de ladder der jaren gebruikt om dit hoge standpunt van reinheid eerst recht te doen verstaan? Houden zijn zaligsprekingen ook hier niet rekening met de gang van het natuurlijke leven? Moet het niet door de middelbare jaren van arbeid (natuurlijk en geestelijk) henen tot de meer gevorderde leeftijd van rust (natuurlijk en geestelijk)? Door de jaren van worsteling tot de stiller dag van bespiegeling en zelfaanschouwing? Is hier ook niet op te merken de weg van de wijsheid Gods?

Jezus eindigt zijn zaligsprekingen niet voordat Hij uit zijn woord doet stralen de zachte glans van de zuiverheid des harten. Zo houdt zijn rede met heel de Godsopenbaring verband.

Onder het Oude Testament werden in de wet van Mozes de wassingen en reinigingen bevolen. Door die plechtigheden heen moest het priesterschap (en heel het volk) komen tot de aanschouwing Gods door de persoon van de Hogepriester. Want een aanschouwen Gods was dat ingaan in het heilige der heiligen, waar de heerlijkheid Gods in trillend vuurlicht zetelde boven het deksel der verzoening.

„Wees heilig, want Ik ben heilig”—zo klonk het ook onder het Oude Verbond. Achter het symbool werkte de kracht der genade naar de aard van de tijd der schaduwen. Daarom lezen wij in de Psalmen: „Immers is God Israël goed, degenen die rein van harte zijn” (73:1). „Schep mij een rein hart, o God! en vernieuw in het binnenste van mij een vaste geest” (51:12).

Maar inzonderheid onder het Nieuwe Verbond zou dat woord klemmen: wees heilig want Ik ben heilig. Daartoe heeft Christus de Geest der heiligmaking gezonden. Daartoe laat Hij zijn Woord, als middel

van reiniging, uitgaan (Joh. 17:17, 15:3). Daartoe vordert Hij van ons het gebed, want wie de onreinheid lief heeft, wordt gehinderd in zijn gebed (1 Petr. 3:17). Daartoe laat Hij ons (dit vergete men vooral niet) onder de kastijding doorgaan, die zo bitter is voor vlees en bloed (Hebr. 12:10). Daartoe eindelijk zendt Hij zijn gemeente verdrukking en vervolging. Daarmee zal de geschiedenis der Kerk eindigen. In het aangezicht van het wrede Beest, dat met geopende muil haar aangrijnst, in de gloeihitte van de smeltkroes der beproeving zal alle onreinheid uit haar worden uitgebrand en zal zij worden een gemeente zonder vlek of rimpel, inwendig geheel verheerlijkt om samen met de H. Geest te roepen: Kom, Heere Jezus!

II.

Zalig de reinen van hart, WANT ZIJ ZULLEN GOD ZIEN.

Wat betekent dit? kan een mens dan God zien? Hem, „Die een ontoegankelijk licht bewoont, welke geen mens gezien heeft noch zien kan”? (1 Tim. 6:16). Heeft God dan niet tot Mozes gezegd: „Mij zal geen mens zien en leven”? (Exod. 33:20).

Ja, voelt gij het zelf niet, dat God verborgen blijven moet? Openbaarmaking is hier ontheiliging. God omvatten met het oog zou zijn de opheffing van het goddelijke Wezen. Niemand mag dringen binnen de grenzen van het ongeschapen licht.

Wat wordt dan bedoeld?

Laat ons erop acht geven, dat er ten eerste is een geestelijk zien of ook niet-zien van God.

Van dit laatste geven wij 't eerst 'n voorbeeld. Hoe dikwels is het of God weg is uit ons leven. Wanneer wij in de nieuwsbladen lezen, dat een man zijn

vrouw en zuigeling, met nog een bloedverwant erbij, koelbloedig vermoordt, en eindelijk zichzelf om het leven brengt—zie dan gruwen wij daarvan en vragen ogenblikkelijk: waar is nu God? Hoe kan een rechtvaardige God zulke dingen toelaten? Wij voelen dat er een nevel voor het geestesoog voorbijtrekt, en dat het ons dagen van inwendige strijd kosten zal, om weer onze God te zien en te vinden in het grote wereldbestuur. Daar is dus een geestelijk niet-zien.

Van Henoch, Noach en Abraham staat daarentegen opgetekend, dat zij met God „w a n d e l d e n” (Gen. 5:24, 6:9. 17:1). Lees nu over die uitdrukking niet heen. Wie met een vriend wandelt, weet dat zijn vriend bij h e m is, hij z i e t hem. Met een afwezige wandelt m e n niet.

Zo moet het leven van alle gelovigen zijn. Niet maar een godsdienstig zijn en een godsdienst houden zonder ooit met de levende God in gemeenschap te komen. Van die zo doen (wier getal ongelukkig zo groot is) spreken wij niet. Onze ogen moeten gedurig op de Heere zijn (Ps. 25:15); gedurig moeten wij Hem zien in het land der levenden (vgl. Jes. 38:11). Dit is in de eerste plaats het „zien van de Onzienlike”—het hoogtepunt, waarop Jezus ons hebben wil.

Maar er is ook een zien van God, dat nader aan de werkelijkheid komt, n.l. het aanschouwen Gods in de „h e e r l i k h e i d.”

Dit begrip van heerlijkheid, dat veel in de Schrift voorkomt, wordt gewoonlijk misverstaan doordat men aan iets afgetrokkenens, iets totaal onzichtbaars denkt. De Schrift daarentegen zegt ons, dat Gods heerlijkheid straalde in de vuurkolom en later woonde als

een lichtschittering boven de ark der verzoening, tussen de Cherubim.

Ook van Stefanus lezen wij dat hij in zijn sterfensuur de heerlijkheid Gods aanschouwde en Jezus staande ter rechterhand Gods (Hand. 8:55).

Dit nu zal hiernamaals het deel zijn van alle gelovigen. Zij kunnen met de dichter zeggen: „Ik zal uw aangezicht in gerechtigheid aanschouwen; ik zal verzadigd worden met uw beeld, als ik zal opwaken” (Ps. 17:15).

Hetzelfde zegt ook Paulus: „Wij allen, met ongedekten aangezichte de heerlijkheid des Heeren als in een spiegel aanschouwende, worden naar hetzelfde beeld in gedaante veranderd, van heerlijkheid tot heerlijkheid, als van des Heeren Geest” (2 Cor. 3:18).

Ja, „zijn dienstknechten zullen zijn aangezicht zien” (Op. 22:4).

Hoe moet dat nu worden verstaan? Het antwoord is, dat dit zonder Christus onmogelijk is. In zijn wezen blijft God altijd onzienlik. Maar in het aangezicht van Jezus Christus aanschouwen wij Hem (vgl. 2 Cor. 4:6 met 1 Joh. 3:2, 3). Christus is het Beeld Gods, dat aan het schepsel is toegewënd. Wie Hem gezien heeft, heeft de Vader gezien.

Dit wordt ons door de natuur enigszins verklaard. Licht is in zichzelf onzienlik, maar wanneer het in onze dampkring indringt en zo een voorwerp vindt, waar het tegen aan kan slaan dan wordt het zichtbaar in veelheid van glans en kleur.

Zo ook is Gods licht voor het mensenoog verborgen. Maar wanneer Hij in Christus zich openbaart, dan aanschouwen wij Hem.

Welk een heerlijk lot wacht ons. Wat geen oog

heeft gezien en geen oor heeft gehoord en in het hart van geen mens is opgeklommen, heeft God bereid voor degenen die Hem liefhebben (1 Cor. 2:9).

Hier moesten wij dikwels uitroepen: waar is nu God? Zo dikwels kunnen wij Hem niet vinden of zien. Hier doorsteekt ons de vijand met de smaadsrede: waar is uw God?

Zal het dan wonder zijn als wij, in de eeuwigheid onze ogen openend, dadelik de vraag zullen doen: o waar is nu mijn God? o Laat mij Hem nu, na bange strijd, aanschouwen!

En dan zal het antwoord komen: „Dáár is Hij; daar is zijn Licht, opkomend als een zon van achter uw gezichtseinder; dáár is Hij, vooruitkomend uit het onpeilbare blauw van zijn eigen wezen; dáár is Hij in het aangezicht van Jezus Christus!”

o Moge dit ons deel zijn!

AMEN.

ZALIG DE VREEDZAMEN.

(Te lezen Openb. 22 en te zingen Ps. 37:19.
85:3 en 4, 119:83).

Zalig zijn de vreedzamen; want zij zullen Gods kinderen genaamd worden.
Mat. 5:9.

ZALIG de vreedzamen! Ziedaar het zevende woord van zaligheid. Het zevende en f e i t e l i k het laatste. Het heilige zevental, de schone rij van zeven, is daarmee compleet. Hetgeen verder volgt is aanvoesel, iets ekstras, iets biezonders: heerlijk in zichzelf, maar toch bij het voorgaande bijkomend.

Welk een schone reeks! De éne zaligspreking sluit bij de andere aan. De een vloeit uit de andere voort. Daar is een opvolging naar inwendige drang. Het gaat van zaligheid tot zaligheid, van heerlijkheid tot heerlijkheid. Altijd verder en altijd hoger!

Hier is een ladder Jakobs, „gesteld op de aarde, welker opperste aan de hemel raakt.” En wij mogen er bijvoegen: „De Engelen Gods klimmen daarbij op en neder.”

Langs deze licht-ladder beweegt zich de nieuwe mens, in de weg van de aanschouwing Gods. En terwijl hij stijgt omzweeft hem de hemelse glans van een engelenschaar.

Hier wordt een ladder gesteld, die tot aan de aarde raakt. Het begin toch is: armoede van geest. Maar het opperste raakt de hemel aan. Van de laatste sport geldt het zalige woord: „Gods kinderen genaamd”!

Maar is dit nu wel het laatste en het hoogste? Kan bij dat zesde woord van zaligheid nog wel een

zevende worden bijgevoegd? De reinheid des harten en de aanschouwing Gods—is dat dan niet al wat de mens maar begeren kan? Is daarmee het toppunt van heil niet bereikt?

Om hierop te antwoorden moeten wij dringen in de betekenis van dat zevende woord; moeten wij letten op

I DE VREEDZAMEN,

II DIE GODS KINDEREN GENAAMD WORDEN.

I.

„Vrede!” welk een weeldewoord in het wereldgewoel! Rondom ons botst en bruist het: mens tegen mens, verstand tegen verstand, kracht tegen kracht, beroep tegen beroep, partij tegen partij, koninkrijk tegen koninkrijk, volken tegen volken. Alles te saam „een ruisen gelijk de geweldige wateren ruisen.”

De zee evenwel heeft haar eiland en haar verre kust, haar grens van beweging en onrust. Maar de zee van het leven rolt in eindeloze deining voort en kent zo nergens een haven van vree.

De wereld heeft verloren haar Sabbath van vree, haar ruste in God. Nooit kan zij zeggen: „hier is de plaats van rust.” Duizenden harten zuchten en duizenden kelen kermen het uit: „hoe worden wij gekweld en hoelange nog!”

De diepe kwaal van het zondaarshart wordt bloot gelegd in dat éne woord: „de goddelozen hebben geen vrede, zegt de Heere” (Jes. 48:22, 57:21).

En wat nu te zeggen van meer dan een halve wereld, die al drie jaar lang openbaar op voet van oorlog staat? Zij heeft het weer luide verkondigd, dat haar uitnemendste, haar beste is v o l k e r e n m o o r d e n w e r e l d b r a n d. De eeuwige

Sabbath zal zij in zichzelf niet kunnen vinden, want haar worm sterft niet en haar vuur wordt niet uitgeblust.

Maar nu komt God met dat andere woord, dat eind-woord van v r e d e in Christus Jezus, onze Heere. Voordat de profeet het uitroept, dat de goddelozen g e e n v r e d e hebben, zegt de Heere dit: „Ik schep de vrucht der lippen, vrede, vrede aan degenen, die verre zijn, en aan degenen die nabij zijn” (Jes. 57:19). Dat woord „vrucht” heeft in het oorspronkelijke een krachtige en enige betekenis. Het kan vertaald worden met „p r a c h t - s p r u i t .” De profeet wil zeggen, dat de verkondiging van vrede de hoogste en edelste bloei is van alle profetie. Hóger kan hij niet; méér kan hij niet; hij heeft het toppunt bereikt.

Hetzelfde doet Jezus, onze grote Profeet. De zevende zaligspreking brengt ons het woord d e s v r e d e s. Jezus roemt het geluk van de v r e e d - z a m e, of liever: van de v r e d e s t i c h t e r, want zo staat er letterlik: Zalig is hij, die de goddelijke vrede deelachtig is en die nu zelf in de wereld die v r e d e s t i c h t.

De boom van zaligsprekingen draagt de prachtbloem van vrede. Op Jezus' gezalfde lippen bloeit eindelijk het vredewoord.

Als deze zaligheid is uitgesproken, in het mens-hart is overgeplant en vandaaruit vrede stichtend de aarde zegent—dan, ja dan is het hoogste bereikt.

Maar let nu eerst op de grondslag van deze vrede, die alle verstand teboven gaat. De vredemaker moet niet slechts kunnen zeggen: „wij dan gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede

bij God" (Rom. 5:1), maar hij moet ook kunnen roemen: „Zalig zijn de reinen van hart" (zesde zaligspreking).

De bloem van vrede bloeit alleen in het gereinigd hart.

Op de wereld wordt er gedurig vrede gesticht, maar hij is klein van kracht en kort van duur. Hij kan niet blijven, omdat hij wortelt in de grond van een onrein hart. Schijn is er maar geen wezen; valsheid, maar geen oprechtheid van gemoed.

Zulk een vrede begeren wij niet, want het kwaad barst straks te erger uit.

Alle bijbedoeling, alle bedrog, alle list en onwaarachtigheid moet eerst zijn weggedaan, voordat de vrede van Jezus zijn palmen wuift.

Daarom is het nodig dat wij ons a a n g o r d e n tot het werk des vredes; dat wij de Heere ernstig bidden om een rein hart en een oprecht gemoed.

De strijd moet bij o n s z e l f beginnen en de overwinning moet over o n s z e l f zijn behaald. De vrede van Jezus is de strijd tegen de zonde en wordt tegen een bloedige prijs gekocht.

Men spreekt tans in Europa van „vrede door overwinning," of ook van „vrede op het slagveld."

Daarmee wordt gezegd, dat de strijd tussen de naties moet worden u i t g e v o c h t e n. Men wil geen halve, geen „opgelapte" vrede, die slechts de grondslag van groter kwaad kan zijn. Men wil uitvechten om dan lang te rusten!

Welnu, wat hier maar schijn is, is in het koninkrijk der hemelen hoge werkelijkheid. Naarmate door Gods genade onze vrede daarbinnen duurzaam is, naar die mate zullen wij vrede-stichten in de wereld daarbuiten.

Let dan voorts op de a a n s c h o u w i n g G o d s, die aan de reinheid des harten verbonden

wordt. Als uw oog eenvoudig is dan ziet gij God, dan ziet gij Degene, bij Wie geen verandering is of schaduw van omkering, Wiens troon stil en onbewogen staat boven de kloot der aarde. Welk 'n rustaanbrengend gezicht! Welk een heldere, vaste ster hoog boven de donkere stormwolken van deze lage, felbewogen aarde!

Wie God aanschouwt bezit de vrede, die alle verstand te boven gaat. De natuurlijke mens heeft daar geen begrip van, omdat die vrede ons midden in het gevaar de ziel en de zinnen bewaart. „Daarom zullen wij niet vrezen, al veranderde de aarde haar plaats, en al werden de bergen verzet in het hart der zeeën” (Ps. 46:2). Zo God met ons is, wie zal tegen ons zijn?

Wie de vrede Gods deelachtig is, kan ook anderen ruste brengen. Gij bewondert vanzelf de kalmte, de onverschrokkenheid, de rustige hoogte van de man des vredes. Hij ziet God in zijn onbewogen heerlijkheid; daarom bezit hij de kracht om u op te trekken uit uw modderig slijk, om uw voeten te zetten op een rotsteen, die voor u anders te hoog zou zijn.

Helaas! dat wij die vrede zo weinig kennen! Dat de worstelende jaren van een lang leven nodig zijn om ons daarvan eerst recht de genieting te brengen! Maar gelukkig het einde van die man (de gelovige) zal vrede zijn.

II.

De vredestitelers verwerven zich een eretitel, n.l.: „Kinderen Gods.” Zalig zijn de vrede-makers, want zij zullen Gods kinderen genaamd worden.

Wij denken gewoonlijk niet veel van een naam.

Hij is ons meest een ledige klank. Een mens heet in de wandeling nu wel alzó; maar hij kon ook anders geheten hebben. Zijn w e z e n, zijn diepste levenswortel is er toch niet mee gemoeid—zo denken wij.

Maar bij God is dit anders. Als de Heere iemand een naam geeft, dan is die persoon wat zijn naam ons zegt. Vandaar dat de Schrift zoveel waarde hecht aan een naam. Christus neemt dan ook geen afscheid van de armen, de treurenden, de zachtmoedigen, de hongerenden, de barmhartigen, de reinen van harte en de vreedzamen (of vredemakers) vóordat Hij hen met een n a a m, een alles-omvattende n a a m heeft genoemd. Dié naam roept Hij uit als het eindelijk heet: zalig de vreedzamen; want zij zullen G o d s k i n d e r e n genaamd worden.

Hoe kan een arm mensenkind nog meer verwachten? De afkomst uit de hoogste adel haalt er niet bij. Welk een weelde kinderen Gods g e n a a m d te worden, omdat wij nu waarlik kinderen z i j n van God!

De discipel is weer gelijk aan zijn Meester; het schepsel draagt weer de beeltenis van zijn Schepser. Zij staan weer in de verhouding van Vader en Kind.

Wat in het Paradijs verloren ging, wordt nu teruggewonnen om nooit weer verloren te gaan. „Die Hij tevoren gekend heeft, die heeft Hij ook tevoren verordineerd den beelde Zijns Zoons gelijkvormig te worden” (Rom. 8:29). En wie de gelijkenis draagt van de Zoon, die heeft de nieuwe mens aangedaan, „welke vernieuwd is tot kennis, naar het evenbeeld Desgenen, Die hem geschapen heeft” (Col. 3:10).

Hoe is dit te verklaren?

Men zegt dat man en vrouw, in het huwelijk saamgebonden en saam oud geworden, naderhand op elkander gaan gelijken. Het wederzijds aanschouwen, zovele jaren lang, roept de diepere trekken van wezensgelijkheid te voorschijn.

Maar laat ons een ander, duidelijker voorbeeld nemen.

De bloem opent haar kelk en staart de zon in het aangezicht, van de morgen tot de avondschemering toe. Door dat stille staren neemt de bloem de glansen en kleuren van de zon in zich op. Zij wordt naar dat hemelbeeld veranderd van gedaante tot gedaante, en van kleurenpracht tot kleurenpracht.

Neemt gij de bloem uit het zonlicht weg, komt zij in de schaduw te staan, dan vervliegen haar glansen en verbleken haar kleuren: zij ziet het beeld van haar zon niet meer!

Zo, en veel sterker, schouwt de ziel omhoog. Haar ogen zijn gedurig op de Heere, om veranderd te worden van gedaante, om toe te nemen in heerlijkheid.

Zo, en veel sterker, wordt zij door het goddelijk Zonnebeeld belonkt, totdat haar bloemkelk volmaakt is als zij opengaat in de morgenstralen van het eeuwige licht.

Die dag zal komen en de schaduwen zullen vlieden. Dan zullen wij kinderen Gods zijn en daarom waardiglijk de naam van kinderen Gods dragen.

„Wij weten, dat als Hij zal geopenbaard zijn, wij Hem zullen gelijk wezen; want wij zullen Hem zien gelijk Hij is. Een iegelijk die deze hoop op Hem heeft, die reinigt zichzelf, gelijk Hij rein is” (1 Joh. 3:2, 3).

„Zijn dienstknechten zullen zijn aangezicht

zien en zijn N a a m zal op hun voorhoofden zijn”
(Openb. 22:4).

Hiermee is onze zaligheid voltooid, is de laatste
sport van de ladder bereikt.

Geve de Heere ons dié aanschouwing en dié
Naam!

AMEN.

ZALIG DIE VERVOLGD WORDEN.

(Te lezen Op. 14 en te zingen Ps. 119:1, 19
106:3, 26).

Zalig zijn zij, die vervolgd worden om der gerechtigheid wil; want hunner is het koninkrijk der hemelen. Zalig zijt gij, als de mensen u smaden en vervolgen, en liegende alle kwaad tegen u spreken, om Mijnentwil. Verblijdt en verheugt u; want uw loon is groot in de hemelen; want alzo hebben zij vervolgd de profeten die voor u geweest zijn. Mat. 5:10-12.

Aan het zevental woorden van zaligheid, compleet in zichzelf, voegt Jezus een achtste toe, dat bepaaldelijk op de vervolgd en ziet. Ook dit laatste woord verdient onze biezondere aandacht. De Kerke des Heeren, rijk in martelaarschap en verdrukking, kan deze belofte van zaligheid niet missen.

Letten wij dan op tweeërlei:

I DE VERVOLGING EN

II HET LOON DAARAAN VERBONDEN.

I.

De vijandschap der wereld is het deel van alle ware gelovigen. Enigermate ervaren zij allen wat het zeggen wil vervolgd en gesmaad te worden. Hun leven is anders dan dat van de wereld. Vandaar dat zij lijden in deze tegenwoordige tijd.

Toch zijn er gelovigen, die wij biezonderlik de vervolgd en gesmaad kunnen noe-

men; martelaren voor wie dit woord meer bepaald is bewaard.

Of zou Jezus hen kunnen vergeten: de mannen en vrouwen, die hun geloof hebben bezegeld met de prijs van hun bloed?

Neen, Hij meldt nadrukkelijk van Abel, de rechtvaardige, en van allen die er geweest zijn tot op Zacharia, de Zoon van Barachia (Mat. 23:35). Uit het verleden doemen zij op, die voor zijn heilige zaak in de dood zijn gegaan.

Maar Jezus ziet verder. Rondom Hem staan zijn discipelen, de martelaren van de toekomst, die vervolgd en gedood zullen worden gelijk de profeten, die voor hen geweest zijn.

Maar er is nog meer. Voor Hem verschijnen de bloedgetuigen van de eeuwen der toekomst tot aan de dag van de voleinding toe — een schare ontelbaar groot en getrouw tot in de dood.

Voor hen allen is hier een woord van zaligheid. Ja ook voor hen, die op andere wijs de smaadheid van Christus dragen zullen.

Jezus roept ze allen op om verheugd en verblijd te zijn, want hun loon is groot in de hemelen. Meteen is het of hij hen zachtkens vermaant: „weest toch getrouw onder zo zware beproeving en wacht u voor de afval.”

Terwijl dus zacht als fluweel het woord van zaligheid langs de oren strijkt, stelt Jezus het wrede feit van de vervolging vast.

Dit feit omschrijft Hij nader in vers 11. Eerst wordt het *s m a d e n* genoemd. Dit is de pijniging van het binnenste door scherpe woorden. Daarna spreekt Jezus van het *v e r v o l g e n*, dat is het aangrijpen door de *r u w e d a a d*. Eindelijk volgt — als saamvatting — dat: „liegende alle *k w a a d* tegen u spreken, om mijnentwil.”

Wat al verscheidenheid van lijden en martelaarschap! Wat al kweuling van lichaam en ziel! Er zijn martelaren die *s t e r v e n*; maar er zijn ook martelaren die *blijven l e v e n*.

Dit laatste ontga onze aandacht niet, vooral niet met 't oog op de tijd waarin wij leven.

Tegenwoordig richt men geen kruispalen of schavotten meer op. Daar is gewetensvrijheid: een mens wordt om zijn geloof niet meer ter dood gebracht.

Maar daarmee is niet gezegd, dat de geloofsvervolging haar eind heeft bereikt. Het instrument van pijniging, dat nog altoos mag worden aangewend, is het smaden, het doorwonden van de ziel met woorden van venijn. Daar houdt Jezus dan ook rekening mee.

David vreest niet slechts voor de man alles gewelds, maar evenzeer voor het heet addervergift, dat onder de lippen bedekt is (Ps. 140:4, 5); terwijl Petrus — op het voorbeeld van zijn Meester — de gelovigen aldus vertroost: „Indien gij *g e s m a a d* wordt om de naam van Christus, zo zijt gij zalig; want de Geest der heerlijkheid en de Geest van God rust op u” (1 Petr. 4:14).

Laat ons daarom deze soort van martelaren niet vergeten. Aan de bloedgetuigen moeten wij steeds gedenken: onze martelaarsboeken moeten steeds worden geopend. Maar aan de andere zijde zijn er ook de vele gesmaden, die „duizend doden” stierven voor Christus' naam en zaak. Ook aan hen moet worden gedacht, terwijl de gesmaden die nog leven vertroost moeten worden met het achtste woord van zaligheid.

Jezus stelt het feit van de vervolging vast. Maar Hij noemt ook de *o o r z a a k*. „Zalig die

vervolgd worden om der gerechtigheid wil."

Wat is „de gerechtigheid”?

Zij is beschreven in de wet van God. Het hongeren en dorsten naar de gerechtigheid (Mat. 5:6) is een hongeren en dorsten naar de wet des Heeren.

Wie naar die regel wandelt, komt onvermijdelijk in botsing met de wereld, die een andere wet en regel heeft. Wie de wet des Geestes gehoorzaamt wordt vervolgd door degene, die naar de wet des vlezes wandelt.

In vers 11 gaat Jezus verder. Hij spreekt daar van een vervolgd worden om Mij nent wil.

Wat hiermee bedoeld wordt is duidelijk. God heeft in Christus zijn gerechtigheid ten volle geopenbaard. Wie daarom de gerechtigheid liefheeft, die heeft Christus lief. En wie om de gerechtigheid vervolgd wordt, die lijdt om Christus-wil.

Deze zaligspreking van Jezus is een duidelijke terugslag op het profetiese woord. In hoofdstuk 51 vers 5 spreekt ook Jesaja van de „gerechtigheid” Gods, die nabij is. Daarop laat hij dan de vermaning volgen: „Vreest niet de smaadheid van de mens, en ontzet u niet voor hun smaadredenen.” (vs. 7).

Maar er is nog meer. In Jesaja 50 treedt Christus zelf op; Hij die de Gerechtigheid Gods is. En wat zegt Hij? „Mijn aangezicht verberg ik niet voor smaadheden en speeksel; want de Heere Heere helpt mij: daarom word ik niet te schande” (vs. 6, 7).

Wie dus gesmaad wordt, en de smaadheid lijdzaam verdraagt, volgt het voorbeeld van Christus (zie hd. 50:10). Hij is met Christus één en lotgemeen. Hij wordt vervolgd om Christus-wil.

In de zaak der vervolging wordt dus zelfonderzoek geëist. Vele Christenen lijden, maar zij lijden niet om Christus-wil. Hun eerezucht, lastige aard of ander karaktergebrek maakt hun de wereld tot een tranendal. Maar dit geeft geen recht op de zaligheid door Jezus beloofd.

Zalig is de vervolging als het niet om o n s z e l f maar om C h r i s t u s gaat. Hij moet voor de wereld de steen des aanstoets zijn en niet w i j. Z i j n zaak en niet de onze moet het voorwerp der woede zijn.

Maar Jezus zegt nog meer.

In vers 12 wordt het voorbeeld van de profeten genoemd: „want alzo hebben zijn vervolgd de profeten, die vóór u geweest zijn.”

De profeten nu leden om hun w o o r d, om hun g e t u i g e n i s, om hetgeen door hen g e s p r o k e n werd. Het Griekse woord „martyr” verenigt zelfs de begrippen van „g e t u i g e n i s g e v e n” en „g e m a r t e l d w o r d e n.”

De g e t u i g e voor de waarheid is meteen de l i j d e r voor de waarheid.

Het gaat in de wereld zo: als iemand zwijgt, dan wordt hij met rust gelaten. Verheft hij echter zijn getuigenis, dan breken de stormen los. Het gesproken woord is dus de a a n l e i d i n g tot de vervolging. Ja, naarmate onze getuigenis trouwer is, naar die mate zal ons lijden zwaarder zijn.

Dit weten wij. Daarom zwijgen wij liefst! Of wij genezen Zions breuk op het lichtst! Van nature is de mens voor het lijden schuw. Hij ontwijkt de pijn en ontvlucht de smart.

Alleen wanneer Gods Woord in ons binnenste brandt als vuur, — alleen dan s p r e k e n wij. Dan

kan niets ons meer weerhouden. Dan kunnen wij niet meer stille zijn.

Maar dan hebben wij ook behoefte aan een woord van troost. Dan herinneren wij ons dat achtste woord: „Zalig die vervolgd worden”. Zalig zijt gij, al acht de wereld u aller afschrapsel en uitvaagsel gelijk.

Hoe anders weegt God! Bij Hem geldt geen sukses of populariteit; geen hoera's en bravo's. Hij vraagt alleen onze trouw, onze waarachtigheid, onze standvastigheid tot in de dood.

II.

Om ons daartoe aan te sporen, voegt Jezus er een verzekering bij: uw loon is groot in de hemelen. Op dat loon nu zij in de tweede plaats onze aandacht gericht.

De martelaren erven het koninkrijk der hemelen (vs. 10). Maar dit is niet alles. Dat is ook het deel van de armen van geest (vs. 8). Voor de martelaren komt er dit bij, dat er een loon is.

Hoort verder wat de Bergrede hieromtrent zegt. In hoofst. 5:19 is er één, die de minste, en één die „groot” is in het koninkrijk der hemelen. In hoofst. 6:1 lezen wij: „Anders zo hebt gij geen loon bij uw Vader, die in de hemelen is.”

In 6:3 horen wij de waarschuwing: „Voorwaar Ik zeg u, dat zij hun loon weg hebben.” Evenzo in 6:16; terwijl in 6:4 dit er tegenover staat: „Uw Vader, die in het verborgen ziet, die zal het u in het openbaar vergelden.”

Eenstemmig hebben de apostelen hetzelfde geleerd. Men leze o.m. Kol. 3:23, 24, Hebr. 10:35, 11:6, 26.

Er is dus een „vergelding des loons” en die vergel-

ding staat met de oordeelsdag in het nauwste verband. Jezus zegt: „De Zoon des mensen zal komen in de heerlijkheid zijns Vaders, om een iegelijk te vergelden naar zijn doen” (Mat. 16:27). Aan de gemeente van Thyatire laat Jezus schrijven: „Ik ben het, die harten en nieren proef. Ik zal een iegelijk vergelden naar zijn werken” (Op. 2:23); om dan nog dit laatste vermaan tot zijn Kerk te richten: „Ziet, Ik kom haastiglijk, en mijn loon is met mij, om een iegelijk te vergelden gelijk zijn werk zal zijn” (Op. 22:12).

Bij deze bekende uitspraken voegen wij nog dit alom bekende woord: „Wij moeten allen geopenbaard worden voor de rechterstoel van Christus, opdat een iegelijk wegdrage wat door het lichaam geschiedt naardat hij gedaan heeft, het zij goed het zij kwaad” (2 Kor. 5:10).

Waartoe is het nodig zoveel aan te halen? De reden is dat wij, Protestanten, deze Schriftwaarheid teveel hebben verwaarloosd. Daar is bij ons een vrees voor Roomse werkheiligheid; en terecht ook. Maar wij lopen gevaar, uit reactie, tot een ander uiterste te vervallen.

Onze formulieren wijzen ons de rechte weg. In de Katechismus doen wij belijdenis van het „genadeloon” (vs. 63), en in de Konfessie van de „genadige vergelding” (Art. 37).

Hoe is nu dat genadeloon te verstaan? Hoe kunnen wij vrij blijven van de Roomse dwaling enerzijds, en van doffe lijdelijkheid anderzijds?

Dr. Kuyper geeft hierop in zijn Katechismus-verklaring een duidelijk antwoord. Wij schrijven daaruit enige regels over: „Hierbij (namelijk bij de loon-vraag) moet een onderscheid gesteld wor-

den tussen „het eeuwige leven” zelf en een biezondere eer of genieting in dit eeuwige leven. Zonder dit onderscheid komt men geen stap verder. Staat het toch vast, dat Christus voor al zijn verlost en het eeuwige leven heeft verworven; en komt daar nu bij, dat toch enkele verlost en nog een genadeloon bovendien ontvangen; — dan springt het in het oog, dat dit genadeloon niet hetzelfde kan zijn als het eeuwige leven. Immers, dit eeuwige leven ontvangen allen; dit genadeloon alleen degenen die er aanspraak op hebben. Het eeuwige leven is voor allen in het wezen gelijk; maar het genadeloon voor een ieder verschillen d..... Dit verschil houde men dus scherp in het oog: het genadeloon is nooit het eeuwige leven zelf, maar iets dat bij het eeuwige leven bijkomt.”

Dr. Kuyper zet dus voorop, dat Christus en Hij alléén het eeuwige leven voor al zijn verlost en verwerft. Hier is genade en niets dan genade; alle werk is uitgesloten. Hij zegt: „De zondaar krijgt gratie (genade). Zijn eksekutie gaat niet door. Hij zat op de dood, maar zie, de Koning van het Godsrijk verordineert hem het leven.” Dit leven is „een opgenomen zijn in het volle, rijke leven van het Vaderhuis daarboven, en een kunnen meeleven van het leven dat daarin doorleefd wordt.”

„Toch” — zo gaat Kuyper voort — volgt hieruit nog geenszins, dat dit leven voor een iegelijk verlost en precies hetzelfde zal wezen. Dit kan niet. Ware dit zo, dan zouden al Gods kinderen als druppelen waters op elkaar gelijken moeten.....

„Als er een neger in Afrika sterft, die tot Christus bekeerd werd, en zulk een neger doet in de eeuwigheid zijn ogen open, dan staat daarom zulk een neger nog niet plotseling op één lijn met de apostel

Johannes. Toch zal dit daarom aan de zaligheid van deze neger niets tekort doen."

Kuyper spreekt echter liefst van „beloning", want „loon" doet denken aan de verdienste van een knecht, iets wat hier uitgesloten is. Hij zegt: „De dienstbode bedingt loon; moet voor dat loon werken; en heeft hij dit werk volbracht, dan ontvangt hij zijn loon. Heel anders daarentegen staat het met een kind van ons huisgezin. Zulk een kind werkt ook; maar eenvoudig omdat vader of moeder hem dat werk opgeeft, en het de lust van dit kind is om met vader of moeder mede te werken. Al krijgen kinderen dus geen beloning, dan werken ze toch..... Maar omdat zij nu niet op beding van loon werken, daarom zitten ze niet met de handen over elkaar; integendeel zijn zij altoos geroepen om het werk hunner moeder te doen, ook al ontvangen ze er niets e k s t r a's voor. En als vader of moeder hun dan toch iets beloven, dan gaan ze niet werken om die beloning, maar spannen ze zich te ijveriger in, om bij zoveel rijker liefdesopenbaring van hun ouders, hunnerzijds niet in liefde tekort te schieten." Tot zover Kuyper.

Ten slotte nog twee vragen:

Waarom spreken wij van een genadeloon? Omdat wij uit onszelf niets kunnen voortbrengen dat niet eerst van God ons geschonken is. De talenten en de kracht om daarmee te woekeren zijn beide uit God. Hij deelt naar zijn vrijmacht zijn gaven uit. Ook hier past ons dus de belijdenis: „o Diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods! Hoe ondoorzoekelijk zijn zijn oordelen en onnaspeurlijk zijn wegen!" (Rom. 11:33).

De tweede vraag is: Waartoe dient ons deze kennis, deze wetenschap van een genadeloon?

Om ons aan te sporen opdat wij met trouw en volharding de loopbaan zullen lopen. Zelfs Jezus kon dat vooruitzicht van loon niet missen. Voor de vreugde, die Hem voorgesteld was, heeft Hij het kruis gedragen en schande veracht (Hebr., 12:2). Hoeveel te meer past het ons op de beloning te zien, dat wij niet verflauwen en bezwijken in onze zielen?

Mogen wij waarlik geprikkeld worden om voorwaarts te gaan, in de hope der zaligheid en der beloning uit genade.

AMEN.

DE WEG NAAR HET KRUIS.

(Bij Christus' Lijden.)

(Te lezen Jes. 50:4—11 en te zingen Ps. 27:1,
49:1, 22:4 en 9:17, 18.)

De Heere Heere heeft mij een tong der geleerden gegeven, opdat ik wete met de moede een woord ter rechter tijd te spreken: Hij wekt alle morgen; Hij wekt Mij het oor, dat Ik hore, gelijk die geleerd worden. De Heere Heere heeft Mij het oor geopend, en Ik ben niet wederspannig; Ik wijk niet achterwaarts. Ik geef mijn rug degenen die Mij slaan, en mijn wangen degenen die Mij het haar uitplukken; mijn aangezicht verberg Ik niet voor smaadheden en speeksel. Jes. 50:4—6.

HET troostboek van Jesaja valt in drie delen uiteen, gescheiden door dat tweemaal voorkomende slotwoord: „De goddelozen hebben geen vrede, zegt de Heere.” (48:22 en 57:21).

In het eerste deel (hd. 40—48) is Cyrus de hoofdpersoon. Hij is de knecht Gods in heerlijkheid omdat hij de verlossing uit Babel proklameert. In het tweede deel (hd. 49—57) treedt een ander persoon op, namelijk de Knecht Gods in lijden, onze Heere Jezus Christus. In dit deel vinden wij dan ook de beroemde lijdenspsalm (hd. 53), waarin de profeet zo roerend zingt van het Lam voor ons ter slachting geleid.

Gewoonlik echter wordt niet genoeg gelet op het verband waarin hoofdstuk 53 voorkomt. Men beschouwt dit Schriftdeel als iets dat geheel op zichzelf staat, en maakt dan licht de gevolgtrekking,

dat het Lam Gods onvoorziens, zonder enige voorbereiding, plotseling in zijn lijden inkomt.

Dit is niet zo. Aan hoofdstuk 53 gaat hoofdstuk 49:1—7 vooraf. Daarin wordt al op het lijden gezinspeeld (zie vs. 4 en 7). Daarna volgt ons teksthoofdstuk, waarin het lijdenselement zeer duidelijk naar voren treedt (lees vs. 6, 7), terwijl ons meteen gezegd wordt, hoe de knecht Gods in de doodsmarten inkomt.

Het is daarom niet zo, dat Christus eerst alléén als profeet optreedt, om daarna schielik, ergens op zijn weg, de priestergestalte aan te nemen. Neen, het tweede (het priesterschap) staat met het eerste (het profetenschap) in verband. Als Profeet moest Christus eerst het Nieuwe Verbond openbaren, om daarna als Priester, dragende de toorn Gods tegen de zonde, het offer des Verbonds te brengen. Dit plan van God was echter voor de mensen verborgen. Vandaar dat de aanleidende oorzaak, de voor-de-hand-liggende beweegreden van z'n lijden is: zijn profetzijn, zijn spreken, zijn stellen van de waarheid Gods tegenover de dwaasheid der wereld. Vandaar onze kwalifikatie van de profetie als de weg naar het kruis.

Laat ons dit nader onderzoeken door op de twee genoemde hoofdzaken meer in bijzonderheden te letten. Wij bespreken:

- I DE PROFETIE en
- II HET LIJDEN.

I.

Jesaja zegt ons wat de voorwaarde en wat het geheim is van de profetie.

1. Als voorwaarde stelt hij, dat de profeet bij de Heere geweest zij. Vandaar dat zeggen: „De Heere Heere heeft mij een tong der ge-

leerden gegeven" (vs. 4). Hoe schoon werd deze waarheid uitgebeeld in het 49ste hoofdstuk waar de Knecht Gods aldus spreekt: „Hij (de Heere) heeft Mijn mond gemaakt als een scherp zwaard, onder de schaduw zijner hand heeft Hij Mij bedekt; en Hij heeft Mij tot een zuivere pijl gesteld; in zijn pijl koker heeft Hij Mij verborgen" (vs. 2).

In de schaduw des Almachtigen, onder de bedekking van Gods hand—dáar worden profeten gevormd. Verborgen voor het oog der rumoerige wereld, weggescholen in de afzondering van de binnenkamer of verloren in de eenzaamheid der woestijnen—zó worden de mannen Gods gekweekt.

Op deze voorwaarde van profetenschap moet eerst goed worden gelet. Dan eerst kunnen wij het Mozes van harte nazeggen: „Och, of al het volk des Heeren profeten ware!"

Denk aan Mozes zelf. Om Israëls grote profeet te kunnen zijn, moest hij veertig jaar lang als verloren wegzinken in de woestijn van Arabië. Denk aan Elia. Als man van kracht komt hij plotseling uit het verre Gilead te voorschijn, om straks weer te verdwijnen en bij de raven of in het hoge noorden verborgen te zijn. Denk aan Amos, geen profeet uit de school der profeten, maar voortkomend uit de woestijn van Thekoa, waar hij in de school van God is geweest. Denk aan Johannes de Doper. Hij was in de woestijnen tot de dag zijner vertoning aan Israël. Denk aan Paulus, aan zijn afzondering in Arabië, waar hij bekwaam gemaakt werd om apostel te zijn. Denk eindelijk aan de Knecht van God, onze Heere Jezus Christus. Veertig dagen vertoefde Hij in de woestijn, om daar te peinen en met God alleen te zijn. Denk aan zijn hele leven. Van zijn 33 levensjaren op aarde werden slechts 3

aan openbare werkzaamheid gewijd.

Onze eeuw zou hiervan zeggen: „wat een verloren tijd en gelegenheid.” Men zoekt in onze dagen de praktijk en niet de profetie. De mannen van de daad worden geroemd. Men zoekt de drukke bedrijvigheid, het volle licht van openbaarheid.

Maar Gods Woord zegt ons, dat de voorwaarde van kracht is: het bij-de-Heere-geweest-zijn; het opgebonden en weggelegd zijn in de pijlkoker des Heeren, onder de schaduw van zijn sterkmakende Hand, om dan eerst te zijn een zuivere pijl, geladen met de kracht van goddelijke bezieling, recht op het doel afgaande.

Gods Woord leert ons, dat de wereld door woorden bewogen wordt, maar dan woorden, gedachtenkinderen gekweekt en gekoesterd in een stil, eenzaam, maar warm en met God gemeenzaam hart.

Wat is úw leven, geliefden? Een kort morgen- en avondgebedje, en dan verder een verkeren in het drukke levensbedrijf! Is het dan wonder dat de profeten en profetessen ontbreken? En dat gij van uzelf zo weinig zeggen kunt: „mijn ziel is met v e r s e olie overgoten”?

Daarom, o Israël, naar uw bidplaats terug! Daar moet gepeinsd worden, gewikt en gewogen; daar *moet geestelijke verlatenheid en donkerheid over u komen*; daar moet gestreden worden om het goddelijke licht.

Maar dan komt het ook. Het schiet uit als de morgen-zonnestralen; vaardig als de pijl, die afglijpt van de zorgvuldig gespannen boog.

2. En wat is nu het geheim van de profetie? Hoor het in de schone klanken van vs. 4: „De Heere Heere heeft Mij een tong der geleerden gegeven, opdat Ik wete met de moede een woord ter

rechter tijd te spreken; Hij wekt alle morgen; Hij wekt Mij het oor, dat Ik hore, gelijk die geleerd worden. De Heere heeft Mij het oor geopend."

De profeet is een kind bij zijn God, en hij leert als een kind. Hij luistert en hij onthoudt. Hij is op de schoolbank.

En wat wordt daar geleerd? Gaat het daar zoals in vele van onze scholen? Wordt het hoofd daar gevuld met onverwerkte geleerdheid; met onpraktiese kennis, voor het leven onnuttig?

Neen, zulk een leermeester is de Heere niet. Hij geeft kennis voor de dagelijkse taak en de dagelijkse behoefte. De doodgewone levensdingen doet Hij ons verstaan en doorzien. Maar laat de onovertroffen taal van Jesaja het u zeggen: „Hij wekt alle morgen; Hij wekt Mij het oor.”

Och ja, het leven is meest zo eenvoudig; zo ordinair in zijn eisen; en tóch—welk een kunst is het om waarlik te leven! Hoevelen mislukken stof felik, geldelik, zedelik en geestelik, omdat zij buiten verband staan met de dingen om hen heen? Zij hebben het oog in de wolken en het hart is vol valse hoop. Zij verarmen en verzinken omdat zij het leven niet kennen.

Zo wil Gods Woord het niet.

Hoe is Jezus, de Knecht Gods, gekomen?

Met ongrijpbare klanken en met dingen, die voor ons te hoog zouden zijn? Neen, lees maar de Evangelien. Hij sprak van de landman, die uitgaat om te zaaien; van de visser, die vlijtig zijn netten spoelt; van de ponden en de talenten; van de vijgebomen en de wijnstokken; van de maaltijden en de bruiloftsfeesten. Het alledaagse leven springt tegen u op als gij zijn woorden leest.

Och, of al het volk des Heeren zülke profeten

ware! Och, of zij het dagelijks leven kenden! Och, of zij verstonden, dat de godzaligheid een belofte heeft ook voor het tegenwoordige leven!

Maar er komen ook buitengewone dagen. Ook dan wekt God het oor; ook dan geeft Hij wijsheid; ook dan doet Hij verstaan de gebeurtenissen van de dag.

Christus, onze Profeet, heeft ons de toekomst voorspeld. Zijn profeten heeft Hij macht gegeven om ons aan te zeggen, de dingen die haast geschieden zullen.

Dragen wij daar kennis van? Weten wij waar wij staan en waar wij henengaan? Is het profetiese woord voor ons een licht, schijnende in een duistere plaats?

De wereld kan ons daarvan niets zeggen. De koeranten kunnen ons slechts overstelpen met feiten en gebeurtenissen; en de grote mannen vermogen niet te verklaren, wat er met de wereld aan de gang is.

Weten wij het? Of warrelen wij maar mee?... Mee ook wanneer men zegt: „Hier is de Christus en daar is Hij”?

o, Dat God ons het oor wekke! En dat zijn Woord tot onze oren indringel!

II.

Het blijft echter niet bij het profeteet-zijn. Daar komt Ijden ook bij! De profetiese arbeid was voor de Knecht van God de weg naar het kruis.

Jesaja verbindt die twee als volgt: „De Heere Heere heeft Mij het oor geopend, en Ik ben niet wederspanning; Ik wijk niet achterwaarts. Ik geef mijn rug degenen die Mij slaan, en mijn wangen

degenen die Mij het haar uitplukken; mijn aangezicht verberg Ik niet voor smaadheden en speeksel" (vs. 5, 6).

De wijsheid van God is dwaasheid bij de wereld. Wie de gerechtigheid liefheeft, wordt vervolgd gelijk de profeten, die voor hem geweest zijn (Mat 5:12). Dit hebben wij in de vorige predikatie gezien.

Niet anders is het met Christus geweest voorzover dit de onmiddelijke aanleiding tot zijn lijden betreft. Zijn woord, zijn standvastige getuigenis heeft Hem in z'n lijden ingebracht. Niets vreemds overkwam Hem. Zijn „niet achterwaarts wijken" heeft Hem het kruis voorspeld. Dit is de hoofdgedachte van Jes. 50.

Hiermee stemt het getuigenis van de Evangeliën saam. De Farizeën en Schriftgeleerden poogden Christus in zijn woorden te vangen. Zij hadden de „sleutel der kennis" weggenomen (Luk. 11:52), en nu leggen zij Hem lagen, „zoekende iets uit zijn mond te bejagen, opdat zij Hem beschuldigen mochten" (Luk. 11:54).

In zijn veroordeling klonk het dan ook volop: „Gij hebt dit en gij hebt dat gezegd; gij hebt Godslastering gesproken."

Om zijn woord hebben zij Christus gebonden, geseld, bespogen, geslapen, bespot, gehoond en gekruisigd,—precies zoals in ons hoofdstuk geschreven staat.

Iemand heeft gezegd, dat er drie soorten van mensen zijn, die mishandeld worden: soldaten, misdadigers en profeten. Met dit onderscheid evenwel. Soldaten worden in de hachelikste ogenblikken gedekt door de militaire eer, terwijl misdadigers de bescherming kunnen invoeren van de tronk-discipline. Maar voor de profeten is er niemandal. Voor

hen is er geen genade. Straffeloos kan men roepen: „Weg met hen, zij zijn niet waard dat zij leven!” Straffeloos worden zij een prooi van het ruwste geweld.

Wat een ervaring alzo weggeleid te worden naar de plaats des gericht! De vrienden staan van verre, terwijl de vijanden sarren en triomferen. Dan vol te houden en in die schrikkelijke alleenheid pal te staan—zie dat is lijden, dat is profeet en priester zijn tegelijk.

Waar komt daartoe de kracht vandaan? Hoe heeft Christus dat kunnen volbrengen?

Jesaja openbaart het geheim van zijn lijdenskracht: „Want de Heere Heere helpt Mij: daarom word ik niet te schande; daarom heb Ik mijn aangezicht gesteld als een keisteen (geen blikken of blozen), want Ik weet, dat Ik niet zal beschaamd worden.” (vs. 7).

De Knecht ziet de storm. Die komt recht op Hem aan. Maar Hij wijkt niet achterwaarts. Daar stáát Hij, Hij kan niet anders. Daar gáát Hij, Hij kan niet anders. Recht er op aan; erin; erdoor. Gij zegt: „Hij is verloren! Wat een rampzaligheid om in zo 'n toestand te zijn.” Maar de Knecht hoopt op zijn God. Hij benijdt uw gunstige konditie niet. Hij is met zijn God. Wat kan een nietig mens Hem doen. Al wordt de hel van onderen beroerd—Hij vreest ook voor de drommen der duivelen niet.

„Hij is nabij, Die Mij rechtvaardigt, wie zal met Mij twisten? laat ons samen staan: wie heeft een rechtzaak tegen Mij? hij kome herwaarts tot Mij. Ziet, de Heere Heere helpt Mij: wie is het, die Mij zal verdoemen? Ziet, zij zullen altemaal

als een kleed verouden ; de mot zal hen eten'' (vs. 8, 9).

Nu beseft gij iets van Christus' profetiese kracht. Hij houdt vast aan de hand van zijn God. Hij roept het al zijn vijanden toe: „Welaan, probeert het maar ; Ik zal n o o i t beschaamd worden ; niemand kan Mij verdoemen!" Maar wat gebeurt nu, terwijl Hij zo van állen verlaten is en zo alléén op zijn God steunt? Hoor het, en gevoel dan iets van de stikdonkere nacht van het kruis ; hoor het weergalmen, juist in dit hachelikst tijdsgewricht: „Mijn God, Mijn God, waarom hebt G ij Mij verlaten?" Ja, Hij was van God in dat ogenblik verlaten, opdat wij nimmermeer van Hem verlaten zouden worden.

Nu verstaat gij het waarom Paulus die woorden van Jes. 50:8, 9 niet aan de Messias maar aan de gelovige als triomfzang in de mond legt. De gelovige wordt nimmermeer verlaten. „Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods...Wie is het die verdoemt?...Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus?" (Rom. 8:31—39).

Trouwens, Jesaja had reeds de lijdende Knecht aan alle lijdenden ten voorbeeld gesteld: „Wie is er onder ulieden die de Heere vreest, die naar de stem van zijn Knecht hoort? Als hij in de duisternis wandelt en geen licht heeft, dat hij betrouwe op de Naam des Heeren en steune op zijn God" (Jes. 50:10).

Hier is de toepassing der Schrift. Als gij in duisternis zijt, o mijn ziel, lijd dan zoals Christus geleden heeft, en gij zult nimmermeer beschaamd worden.

Leid hieruit niet af, dat uw lijden maar enigszins een plaatsbekledend of schulditlegend karakter

draagt. Neen, dit is juist de geheel enige betekenis van de Knecht; dit onderscheidt Hem van alle knechten Gods, dat Hij en Hij alleen verwond is om onze overtredingen en verbrijzeld is om onze ongerechtigheden. Jesaja 50 moet met Jesaja 53 worden aangevuld. Schrift moet met Schrift worden gelezen.

Waarom volgt gij dan Christus ook hier op de voet? Om *gemeenschap* te hebben aan zijn lijden, opdat gij ook *gemeenschap* moogt hebben aan zijn heerlijkheid.

o, Doe niet als de goddeloze mens—zo luidt verder de toepassing der Schrift. „Ziet gij allen, die een vuur aansteekt, die u met spranken omgordt, wandelt in de vlam van uw vuur, en in de spranken, die gij ontstoken hebt” (vs. 11). De zondaar ontsteekt in de lijdensnacht zijn *eigen* vuur en hij maakt zich sterk door de kracht van zijn *eigen* vonk. Maar dat baat hem niet. De dag komt dat zijn zonde (zijn vuur) hem verteert, en dat zijn kracht (zijn vonk) hem verwoest. Ja, Gods eigen straf grijpt hem eindelijk eeuwig aan: „Dat geschiedt u van Mijn hand, in smart zult gijlieden liggen” (vs. 11).

Hoe donker eindigt telkens het troostwoord bij Jesaja! De goddelozen hebben geen vrede—zo luidt het aan het einde van de eerste twee onderdelen. En eindelijk, aan het slot van het derde deel: „want hun worm zal niet sterven en hun vuur zal niet uitgeblust worden” (66:24).

Laat dit u waarschuwen. Helder, vertroostend licht in het Jeruzalem daarboven (66:20—22); maar afgrijsing en duisternis in het dal van Hinnom, Gehenna, de hel, daarbeneden (66:25).

Dit zij onze toepassing en onze ziel zegge daarop:

AMEN.

BIJ HET KRUIS.

(Op Goede Vrijdag).

(Te lezen Jes. 11 en te zingen Ps. 117, 22:6, 42:4, 98:1, 2).

Want het zal geschieden ten zelfden dage, dat de Heidenen naar de wortel van Isaï, Die staan zal tot een banier der volken, zullen vragen, en zijn rust zal heerlijk zijn. Jes. 11:10.

In dit hoofdstuk ontwerpt de profeet het beeld van de Messias, de Redder van een wereld in zonden verloren.

Het eerst wordt gesproken van zijn persoon (vs. 1 en 2). Naar zijn mensheid komt Hij voort „uit de afgekapte stam van Isaï.” Maar die mensheid wordt overvloediglijk verrijkt met de gaven van de H. Geest. Op de Middelaar rust „de Geest des Heeren, de Geest der wijsheid en des verstands, de Geest des raads en der sterkte, de Geest der kennis en der vreze des Heeren.”

Vervolgens wordt beschreven het werk en de heerschappij van de Messias (vs. 3—5), saamgevat in dat zinrijke woord: „Zijn rieken zal zijn in de vreze des Heeren,” dat is: zijn kennen en oordelen zal geheel overeenkomen met de wil van God. Gerechtigheid en waarheid zullen de gordel van zijn lenden zijn (vs. 5).

De vrucht van Christus' optreden wordt dan ten derde in heldere kleuren geschilderd: „de wolf zal met het lam verkeren, en de luipaard bij de geitenbok nederliggen; en het kalf, en de jonge leeuw, en het mestvee tezamen, en een klein jongske zal

ze drijven" (vs. 6—9). Kort gezegd: „de aarde zal vol zijn van de kennis des Heeren, gelijk de wateren de bodem der zee bedekken" (vs. 9).

Maar wat is nu de achtergrond en oorzaak van die gelukkige toestand? Hoe is uit een ongelukkige wereld zoveel genieting en zaligheid geworden?

Hierop geeft onze tekst, vers 10, het antwoord.

Op zijn prachtschilderij vergeet de profeet de harde lijnen van de kruispaal niet. Op de achtergrond staat (als wij goed opletten) de harde gestalte van het vloekhout, waarop gedragen werd de zondeschild.

Laat ons dan zien op het kruis als de enige grond van onze verlossing. Daartoe volgen wij de profeet als hij spreekt::

I VAN DE WORTEL VAN ISAI;

II VAN DE BANIER DER VOLKEN, EN

III VAN DE RUST DIE HEERLIK IS.

I.

De uitdrukking: „wortel van Isai" wijst duidelijk op Christus' afkomst en geboorte, voor zover die zijn mensheid betreft. De ziener noemt hier Christus niet de zoon van koning David, maar de wortel van Isai. Hieronder wordt verstaan, zoals de kanttekening opmerkt: „Christus, die uit Isai, de vader van David, als uit een wortel spruiten en hervor komen zou." Zie ook vers 1, waar de Messias een scheut of loot genoemd wordt, spuitend uit die wortel en vrucht dragend.

Zo wordt Christus' afkomst naar het vlees herleid niet tot David maar tot Isai. Er wordt teruggegaan niet naar de grote koning van Israël, maar naar de kleine burger Isai, in de kleine stad Bethlehem.

Duidelijk is hier de zinspeling op de vernedering van de Messias. Dit is ontwijfelbaar wanneer wij Jes. 53:2 in verband hiermee lezen: „want Hij is als een rij sje (spruitje) voor zijn aangezicht opgeschoten, en als een wortel uit een dorre aarde; Hij had geen gedaante noch heerlijkheid; als wij Hem aanzagen, zo was er geen gestalte, dat wij Hem zouden begeerd hebben”

Zo gering was de Middelaar toen Hij op aarde kwam; zozeer had Hij zichzelf vernederd!

Dezelfde gedachte drukt Paulus aldus uit: „Gij weet de genade van onze Heere Jezus Christus, dat Hij om uwentwil is arm geworden, daar Hij rijk was, opdat gij door Zijn armoede zoudt rijk worden” (2 Cor. 8:9).

Let op die woorden: „arm geworden.”

Arm te zijn is niet zo zwaar. Zelfs daaraan kan men gewoon worden. Maar arm te worden is wat anders. Velen onzer hebben na de driejarige oorlog daar iets van ervaren. Te voren waren zij rijk, maar daarna werden zij arm. Vroeger anders gewënd, moesten zij nu behelperig leven en ondervinden het pijnlike van de armoedige staat.

En wat is dit nu in vergelijking met wat Christus om onzentwil onderging? Hoe rijk was Hij bij de Vader en hoe schrikkelik arm werd Hij bij zijn geboorte in het vlees?

Dat geboren worden was op zichzelf een vernedering van onbegrijpelike diepte. Daar openbaarde zich reeds het geheim van onze verlossing en van de toestand van heerlijkheid, in de vorige verzen geschetst. Vandaar dat de profeet ons eerst de kribbe doet aanschouwen, opdat wij daarna onze ogen zouden opheffen naar het kruis.

Met onze Katechismus belijden wij, dat de Mes-

sias „de ganse tijd zijns levens op de aarde” de toorn Gods tegen de zonde heeft gedragen. Met dat leerboek zeggen wij, dat Christus heilige ontvangst en geboorte ons nuttig is, omdat Hij „met zijn onschuld en volkomen heiligheid onze zonde, waarin wij ontvangen en geboren zijn, voor Gods aangezicht bedekt.”

Hier moeten wij echter voor dwaling op onze hoede zijn. Gevraagd kan worden of dan Christus' geboren worden, m.a.w. of dan zijn leven ons redt van de zonde en verlost van de dood? Is het dan niet zijn dood, die de prijs voor onze schuld betaalt?

Er zijn leeraars geweest, die eenzijdig nadruk op de geboorte en het leven van Christus hebben gelegd. In Hem — aldus hun bewering — is de model-mens verschenen. Hem moeten wij navolgen, zijn voetstappen moeten wij drukken, om zo langs de weg van eigen bemoeiing de zonde te ontgroeien en de verlossing te verwerven.

Vandaar dat men Kerstfeest viert om vreugde te bedrijven ter gedachtenis aan de verschijning van een wonderschoon kind, zonder meer.

Dit nu is niet de leer van Gods Woord. „Geboren — geleden”: die twee woorden volgen kort op elkaar in onze belijdenis. Kribbe en kruis staan voor de gelovige niet ver van elkander af. Staande bij de kribbe zien wij reeds de zwarte gedaante van het kruis. Christus is immers geboren om te lijden en te sterven.

Zo zegt het ons ook de profeet. De heilstaat van vers 6—9, onmiddellijk vooraf bezongen, heeft zijn oorzaak en grond óók in de wortel van Isaï. Maar daaruit rijst straks voor ons oog de kruispaal omhoog. De spruite van Isaï wordt ons getoond in ver-

band met het kruis. Dit zullen wij straks nader ontvouwen als wij aan het tweede deel van onze overdenking zijn toegekomen.

Bepeins dan nu deze vernedering van Christus. Bepeins haar niet op zichzelf, maar in verband met wat volgt. Die vernedering is de stille diepte, maar tevens vaste ondergrond, waaruit uw verlossing moest worden opgebouwd.

Het Kind van de kribbe is straks de Man van Smart. Kerstfeest en Avondmaal reiken hier elkan- der de hand.

II.

Geboren — geleden — gekruisigd. Zo bouwt het geloof de brug van de verlossing, die in Christus Jezus is.

De Heidenen zullen vragen naar de wortel van Isaï, Die staan zal tot een b a n i e r der volken — zo gaat de tekst voort; en zo verschijnt dan het k r u i s voor ons oog.

Het woord zelf staat er niet, want het Oude Tes- tament kent het kruis als zodanig nog niet. Het noemen daarvan zou dan ook Jesaja's tijdgenoten als orakel-taal geklonken hebben.

Evenwel meldt het Oud-testamentiese Schrift- woord ons voorwerpen, die zeer bepaald de kruisge- dachte hebben gewekt.

In Deut. 21 staat geschreven, dat het dood li- chaam van iemand, die sterven moest aan het hout, waaraan het gehangen is, niet zou overnachten, want een opgehangene is Gode een vloek (vs. 22, 23). Dit is het woord door Paulus op de kruisdood overgebracht (Gal. 3:13).

Maar daar wordt nog een ander voorwerp ge- noemd. In Num. 21:8 zegt God tot Mozes: „Maak

u een vurige slang en stel ze op een steng (of paal), en het zal geschieden, dat al wie (door de vurige slangen) gebeten is, als hij haar aanziet, zo zal hij leven. En Mozes maakte een koperen slang en stelde ze op een s t e n g," zo lezen wij verder.

Welnu dit woord „steng” is in Hebreuws hetzelfde als wat hier in onze tekst vertaald wordt: „banier.” Gij kunt dus evengoed lezen, dat de wortel van Isaï zal staan tot een s t e n g der volken.. En dat die steng, met de koperen slang er aan, een zinnebeeld is van Christus, hangend aan het hout, — dat heeft de Middelaar ons zelf gezegd. „Gelijk Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, alzo moet de Zoon des mensen verhoogd worden” (Joh. 3:14).

Gelijk de Israëlieten vurig begeerden om een blij op de koperen slang te mogen werpen, opdat zij van de dodelijke beet zouden genezen worden, — zo zouden de Heidenen vragen, dat is verlangen, om te aanschouwen de kruispaal, tot hun behoudenis omhoog gericht.

Onze vertaling spreekt van „banier”, en wij zouden dit woord niet gaarne missen willen. Een banier toch is een vaandel, dat de soldaten in de strijd samenroept en samenbindt; en wanneer de strijders door de vijand zijn uiteengeslagen, is het de banier die hen in de hachelike stond weer bijeenzamelt en bijeenhoudt totdat de overwinning is behaald.

Christus' kruis is onze banier, ons veldteken. Als de strijd tegen de overmachtige Helle-vijand verloren schijnt, dan komt Hij ons monsteren en ter overwinning aanvoeren. Met Israel, strijdende tegen Amalek, zeggen wij: „Jehova is onze Banier!” (Exod. 17:15.)

Het kruis is dus een middelpunt en wel (blij-

kens het voorgaande) in twee opzichten: 1) het is een „steng” om Gods volk te verlossen van een gewisse dood en 2) een „banier” om Gods volk te verzamelen tot de strijd.

Allereerst is het kruis een middelpunt van verlossing. Het staat midden in de zondaars-wereld geplant en zie, met welk hartstochtelik verlangen het ontdekte zondaarsoog zich wendt naar dat dorre hout waaraan Jezus hangt. In het oog der wereld is het een oude dwaasheid en een hinderlike ergernis, maar voor de beangste en door onweder voortgedrevene is het de medicijn voor een gebroken hart en gescheurde ziel. Lees de ellende der wereld in die vele ogen van ouden en jongen, van mannen en vrouwen, van geestesmoeden en zielskranken, van allen die tegen de grond zijn geworpen en maar even het hoofd kunnen opbeuren om te mogen staren op het kruis. Doch lees ook in die ogen de eerste beginselen van bevrijding en hoop, van genezing en blijdschap; lees daarin het morgenlicht en de beginkracht van het zonden-verwinnende kruis.

Ten tweede is het kruis de banier die Gods volk vergadert tot de strijd. Wij zijn kruisgezanten, kruis-soldaten, kruisridders, die het vaandel opsteken in de naam van Christus, en die dat kruisteken volgen, waar het ons ook geleidt. Van ons moet in der waarheid gelden die oude spreuk: „in en door dit teken zult gij overwinnen.”

Het kruis is middelpunt van verlangen en bezieling, ja die beide. Hoe schoon heeft Christus het zelf gezegd: „En Ik, zo wanneer Ik van de aarde verhoogd zal zijn, zal hen allen tot Mij trekken” (Joh. 12:32). Waarbij de apostel duidelijkshalve aantekent. „Dit zeide Hij, betekennende, hoedanige dood Hij sterven zou.”

Och, wend dan uw oog van het kruis niet af! Zijn

gedaante is hard en zijn prediking is schrikkelijk. Het spreekt van lijden, dood en vloek. Daarom trekt de wereld een sluier daarover heen. Daarom trekt alles u daarvan weg.

Maar Gods Woord leidt u daarheen. Het vestigt uw oog daarop, omdat alleen een blik op het kruis geneest, verlost, bezielt en verkwikt.

III.

Voor wie alzo getrokken en gekomen is, is het kruis een plaats van rust en een oord van heerlijkheid. De tekst zegt: „en zijn rust zal heerlijk zijn.”

Het woord „rust” is de vertaling van het Hebrèeuwse: *menoehah*, dat rustplaats betekent. Zo opgevat is het een woord van grote rijkdom en zinnebeeldige betekenis. Laat ons dit met enige Bijbelpplaatsen ophelderen.

Voor de omzwervende Israëlieten was de oase in de woestijn een *menoehah*, een plaats der rust. Daar waren de waterfonteinen met hun koele schat en de palmbomen met hun verkwikkende schaduw. Vandaar werd de dorstige en moede pelgrim als toegeroepen: „Wees welkom; hier is de plaats der rust!”

In het boek Numeri lezen wij: „de ark des verbonds des Heeren reisde voor hun aangezicht drie dagreizen, om voor hen een „rustplaats uit te speuren” (10:33).

In de woestijn was de oase een rustplaats. Maar ook in de „woestijn” van de wereld was er voor de Israëliet een *menoehah*, een plaats van rust. Dit was Kanaän, het land waar God zijn volk heenbracht, om in ongestoorde vrede voor zijn aangezicht te leven. Maar daarom was het ook zo smar-

telik toen God, vanwege des volks ongeloof, zweren moest: „Indien zij in Mijne rust (of rustplaats) zullen ingaan!” (Ps. 95:11, Hebr. 4:3).

Zij zijn niet ingegaan, maar zijn in de woestijn ternedergeslagen geworden. En de overigen, die wel ingingen, hebben geen duurzame vrede gehad. Hur ongehoorzaamheid en afgoderij openden voor hen de poorten van oorlog en ballingschap.

Blijft er dan geen plaats van rust op de aarde meer? Let op het profeties vergezicht, ons in onze tekst geopend. Bij die „banier”, bij het kruis is er de oase van verkwikking, het land van vrede.

Waar Christus is, daar is de rustplaats. Midden in het leven staande had Christus zijn armen uitgebreid en geroepen: „Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven” (Mat. 11:28). Al wat rust is trekt Hij aldus op zijn persoon saam. Geen rustplek dan alleen bij Hem, geen vrede dan alleen bij zijn voeten.

Is het nodig u te zeggen, dat dit woord ook geldt van zijn dood, van zijn kruis. Wat Hij voor ons was in zijn leven, dat was Hij ook in zijn dood. Ja, toen allermeest, want Hij hing aan het kruis als de Zondenvernieler, om ons daar te scheppen een paradijs van vree.

Overal waar het kruis door het geloof wordt geplant is de rustplaats van het zondaarshart. Daar is een Beth-el, een huis Gods. Daar worden de zonden beleden en de schulden vergeven.

Daar is rust, maar daar is ook „heerlijkheid”—zo staat er letterlik in de tekst.

Hoe dit woord te verstaan zij, werd reeds elders verklaard. Waar het vloekhout staat is geen vloek, geen woestijn meer. Daar zijn de onvergankelijke wa-

terfontein en de eeuwig van vrede ruisende palm-bomen. Daar zijn de vruchten des levens en de genietingen van zaligheid.

- Waar Christus is, daar is heerlijkheid. Daar worden reeds de druiven van Eskol gegeten. Daar bloeit de woestijn als een roos. Doch dit is nog slechts de voorsmaak van de b e d é l i n g der heerlijkheid, die begint wanneer èn inwendig èn uitwendig de zonde zal zijn teniet gedaan en alles zal zijn vernieuwd. Dan eerst zal de vrucht van het kruis zijn voldragen. Ja, dan zal het kruis zelf worden weggedaan om plaats te maken voor de boom des levens, die zijn vrucht geeft van maand tot maand. Dan zal ten volle in vervulling gaan het woord dat geschreven is: „zijn rustplaats zal heerlijkheid zijn.”

Moge God ons heden deelgenoten doen zijn van Christus' lijden, opdat wij eenmaal gemeenschap mogen hebben aan zijn heerlijkheid in vreugde!

AMEN.

DE DOOD VERSLONDEN.

(Bij het Paasfeest).

(Te lezen Mat. 28:1—15 en te zingen Ps. 73:12, 16:6, 84:4, 6).

En Hij zal op deze berg verslinden het bewindsel des aangezichts, waarmede alle volken bewonden zijn, en het deksel, waarmede alle natiën bedekt zijn. Hij zal de dood verslinden tot overwinning, en de Heere zal de tranen van alle aangezichten afwissen; Hij zal de zmaadheid zijns volks van de aarde wegnemen; want de Heere heeft het gesproken. Jes. 25:7, 8.

WEDEROM mogen wij de morgen van een ander Paasfeest beleven en gedenken aan die eerste dag der week, toen Christus de kluisters van het graf verbrak.

Wij zien terug en zijn verblijd. Wij verheugen ons samen met de duizenden, die in Christus de opstanding en het leven hebben gevonden, al worstelen zij nog in het lichaam des doods. Ja, wij verheugen ons met die vele duizenden, die aanvankelijk hebben overwonnen door het bloed des Lams, en in ongestoorde blijheid voor de Troon verwachten de verrijzenis van hun lichaam uit het graf.

Wij zien terug, maar wij staren ook vooruit, in het geloof de dag aanschouwende wanneer ál de lichamen der gelovigen zullen opstaan om niet meer te sterven.

Want zie, dit is (volgens de Heidelberger Katechismus) de derde nuttigheid van Christus' opstanding, dat zij is „een zeker p a n d onzer zalige opstanding.”

Christus' verrijzenis is een gebeurtenis van centrale betekenis. Eerst vergadert Hij ons rondom het kruis, dat opgaat als een banier. Daar moeten wij dan staan in zelfverbrijzeling en diepe ootmoed, met gebogen hoofd en verslagen geest, ten einde Christus te kennen in de gemeenschap van zijn lijdens, zijn dood gelijkvormig wordende (Fil. 3:10).

Is dit geschied, dan roept Christus ons saam bij zijn open graf om door het geloof ons eigen gepend graf te zien en de dag, waarop wij zullen kunnen zeggen: „Blijf hier nu liggen, o Graf! Wij gaan weg!”

Eerst moet de ganse Kerk met Christus sterven, om daarna, allen te samen, met Hem op te staan (Rom. 6). Deze centrale gebeurtenis vond plaats bij de Opstanding. In beginsel is toen de ganse Kerk met Christus opgewekt. Het is nu maar een kwestie van tijd—en wij zijn allen vrij, volkomen vrij van de banden d'ér verderfenis.

Moge die gedachte tans diep in onze zielen inzinken en ons blij maken op deze dag van feest!

Hoe hebben wij dit nodig!

De dood heeft al de eeuwen door de mensen gepiaagd, gesard, hen vrees aangejaagd, met hen gespot en lachend zijn overwinning over hen uitgejubeld.

Arme mensenkinderen! hoe hun weg al slingerde, hoe die weg zich al heen en weer wendde—hij was aan beide zijden toegemuurd en moest eindelijk uitlopen op de nimmer-feilende „vanggaten” van de dood. Dáár was geen ontkomen, geen ontvluchten, geen voorbijschrammen mogelijk. Hoe het pad van de sterfeling, bij gezondheid en lang leven ook al scheen weg te draaien, eindelijk moest het zich toch onverbiddelek krommen, om uit te lopen op die be-

dekte, maar nooit missende diepten des doods.

Dat wist de dood. Daarom kon hij de mens aldoor verschrikken met zijn zwarte schaduw, met zijn diepe kuil, met zijn verslindend verderf, met zijn asgrauwe overblijfsel.

Sommigen zonken weg in een ogenblik van onbeschrijfelijke angst; anderen, vooral de lijdenden, werden jaar en dag verschrikt en gekweld met de gedachte des doods, totdat ook zij, na vrezen en hopen, afgemarteld en uitgezwakt, de laatste vastigheid onder hun voeten voelden wegzinken en neerstortten in de „vangaten" des doods.

Arme mensenkinderen, hun beeld is dat van de wilde dieren, vastgekeerd tussen twee rijen dichtaansluitende palen en van achter aangedreven, al maar aan op de diep-uit-gegraven, listig overdekte diepte.

Er was ook wel vreugde in het leven. Er was ook wel enige duur van aards bestaan en de dag des kwaads week soms verweg. Maar, ach, het was op aller aangezicht te zien, dat er iets komen moest, iets droefs, iets schrikkeliks.

De profeet Jesaja, met zijn diepe blik, geeft hieraan uitdrukking door te spreken van een „bewindsel des aangezichts", waarmee alle volken bewonden zijn, en een „deksel", waarmee alle natiën bedekt zijn.

Het was oudtijds gebruik (in de dagen van smart en rouw) om het aangezicht te bewinden (2 Sam. 15 30). Ieder kon het zulk een bewindsel-drager aflezen, dat hij zware gedachten omdroeg in zijn ziel en dat het lijden hem zwaar op het harte woog.

Maar is dit nu het enige bewindsel, dat de mens draagt? Voor de oppervlakkige schijnt dit zo, doch de zienersblik van Jesaja ziet het heel anders. Over i e d e r aangezicht zweeft het waas van weemoedig-

heid, de mistwolk van diepe rouw. De glans der vreugde is niet in staat de sporen van donkerheid en droefheid geheel uit onze aanblik weg te wissen. De gedachte: „ik moet sterven”—is met ons wezens—één geworden. Hoe dan ook de mens zich moge opvroliken, de profeet-dichter ziet maar aldoor de grauwe wolk. Neem slechts het voorbeeld van Hizkia, de koninklijke tijdgenoot van de profeet. Hoe dacht deze Hizkia, groot in daden van hervorming en oprecht in de vreze van God,—hoe dacht hij over de dood en de toestand na de dood?

Gij kunt dit lezen in Jes. 38, waar hem aangezegd wordt: „Geef bevel aan uw huis, want gij zult sterven.”

Er staat: „Toen keerde Hizkia zijn aangezicht om naar de wand...en hij weende gans zeer (vs. 2, 3).

Hoor het verder uit Hizkias eigen mond: „Vanwege de afsnijding van mijn dagen zal ik tot de poorten van het graf heengaan; ik word bercoofd van het overige mijner jaren. Ik zeide: Ik zal de Heere niet meer zien, de Heere, in het land der levenden; ik zal de mensen niet meer aanschouwen met de inwoners der wereld. Mijn levenstijd is weggetogen, en van mij weggevoerd gelijk eens herders hut; ik heb mijn leven afgesneden, gelijk een wever zijn web; Hij zal mij afsnijden als van de drom; van de dag tot de nacht zult Gij mij ten einde gebracht hebben. Ik stelde mij voor tot de morgenstond toe; gelijk een leeuw, alzo zal Hij al mijn beenderen breken; van de dag tot de nacht zult Gij mij ten einde gebracht hebben. Gelijk een kraan of zwaluw, alzo piepte ik; ik kirde als een duif; mijn ogen verhieven zich omhoog; o Heere! ik word onderdrukt, wees Gij mijn Borg” (vs. 10—14).

Waarom halen wij deze woorden aan, woorden

onsterfelijk vanwege hun sombere klank? Wij doen dit om u te laten verstaan hoe droef het zelfs een Hizkia te moede was als de vale nevel des doods over hem streek. Het sterke licht van de opstandingsmorgen was er nog niet en het bewindsel lag nog dik en donker op het aangezicht gespreid.

Hizkia spreekt geheel in de trant van de psalmist: „Want het graf zal U niet loven, de dood zal U niet prijzen; die in de kuil nederdalen, zullen op Uw waarheid niet hopen” (vs. 18). o, Dat land achter het graf was zo veelszins onbekend en het was zo nevelig donker!

Wel had de Heere die gelovigen van de oude dag niet geheel aan de donkerheid prijsgegeven. Neen, de gemeenschap van Jehova was voor hen het leven. Bij Hem waren er uitkomsten tegen de dood (Ps. 68:21) en een leven tot in eeuwigheid (Ps. 133:3).

Daarvan geeft ook Hizkia getuigenis. Hij roemt de vrucht van Gods kastijding: „in (of tot) vrede is mij de bitterheid bitter geweest”—hij had dus door middel van de krankheid stille zielevrede gevonden. Verder: „Gij hebt mijn ziel lieflik omhelsd,” dat is omhelsd en zodoende uitgetrokken uit de groeve der vertering. Eindelijk: „Gij hebt al mijn zonden achter Uw rug geworpen”—als nieuwgeboren kwam Hizkia uit de krankheid te voorschijn (vs. 17).

De zonde is de dood, maar de vergeving is het leven. God had hem bezocht, had met hem gemeenschap gemaakt. Daarom was het aardse bestaan hem nu anders geworden: „Heere! bij deze dingen leeft men, en in dit alles is het leven van mijn geest” (vs. 16).

Er was dus verwachting. De dood was het einde niet. De morgenschemering was gekomen en had zich op de heuvelen uitgespreid.

Toch was de sluier des doods nog niet geheel gescheurd. Het aangezicht was nog omwonden, al was de sluier dunner geworden.

Vandaar dat men onder het oude verbond zo hechtte aan dit tegenwoordige leven. Met de koninklike zanger werd uitgeroepen: „De Leve n d e, de l e v e n d e, dié zal U loven, gelijk ik heden doe; wij zullen op mijn snaren-spel spelen, al de dagen onzes l e v e n s, in het huis des Heeren (Jes. 38:19, 20).

Leg nu hiernaast de getuigenis van het Nieuwe Testament. Met de voorbeelden van Stefanus en Paulus kunnen wij volstaan.

Als Stefanus wordt aangevallen en voor de Joodse Raad wordt getrokken—als de schaduwen des doods zich om hem vergaderen, dan staat er: „zij zagen zijn aangezicht als het aangezicht e e n s e n g e l s” (Hand. 6:15).

Er is bij hem geen donker bewindsel meer. Vanwaar die verandering? Die was alleen te verklaren uit de Opstanding en Heerlikheid van Christus. Vol zijnde des Heiligen Geestes en de ogen naar de hemel houdend, zegt Stefanus: „Ik zie de hemelen geopend en de Z o o n d e s m e n s e n s t a a n d e t e r r e c h t e r h a n d G o d s” (7:56).

Christus, die o n s v l e e s e n b l o e d h e e f t a a n g e n o m e n, zie, Christus is in de hemel!

Dit wonder der wonderen doet Stefanus' aangezicht blinken als dat van een engel.

En wat getuigt Paulus? „H e t s t e r v e n i s m i j g e w i n.” Waarom? Omdat Christus o p g e w e k t i s, t e r r e c h t e r h a n d G o d s i s e n v o o r o n s b i d t (Rom. 8:34). Lees maar eens dat hele Paaslied van Rom. 8:31—39.

Leg het dan naast het klaaglied van Jes. 38 en gij

zult beseffen dat de Opstanding van Christus een onderscheid heeft teweeggebracht.

Wat Jesaja, gedragen op de machtige vleugel van profetie, al lang tevoren had uitgejubeld, is nu werkelijk geworden: „de dood is verslonden tot overwinning.” Daarom valt het bewindsel des aangezichts. Stefanus en Paulus wenen niet meer maar zij juichen; ook ónder de verdrukking; de dood zelf in het aangezicht.

* Zo zijn er velen geweest. De geschiedenis van het Christelik geloofsleven kent ze: mannen en vrouwen die gestorven zijn met blinkend gelaat en vrolik-roemende lippen.

En al zijn alle Christenen geen helden, toch kan worden getuigd, dat blijde verwachting de ziel van velen vervulde en blijde hoop het oog verhelderde.

Ja, Christus' geopend graf is een z e k e r p a n d. Al zijn de graven der gelovigen nog gesloten, zij z u l l e n geopend worden. Daar twijfelt het geloof niet aan. Daarom blinkt het vel des aangezichts als dat van Mozes. En al is de bron van tranen nog niet gedroogd, eens z a l de Heere ze van alle aangezichten afwissen. De tranensmart is in beginsel overwonnen.

Geloofst gij dit, mijn waarde lezer? Of zal de profeet ook van u moeten getuigen, dat de vrees des doods zwaar drukt op uw hart en zwart ziet uit uw oog?

Staan wij wel altoos in het Opstandings-geloof? Wij zijn zo zwak, en aeh! de ervaring van Hizkia kennen wij maar al te goed aan 't eigen hart.

Onze vrees is dan ook verklaarbaar. De lichamen der gelovigen zijn nog niet m e t t e r d a a d opgewekt en de fontein van tranen is in w e r k e l i k h e i d nog niet weggedroogd.

Wanneer wij wenen over onze dierbaren, dan zegt de Dood: „waar is nu de Trooster, Die uw tranen drogen zou?” En wanneer wij sterven moeten dan staat hij met zijn doodsteek en jubelt erbij: „waar is nu die God, Die mij verslinden zou?”

Het is zulk een angst, maar ook zulk een *s m a a d* om te moeten sterven. Wij worden nog steeds door de Dood gehoond en bespot. Daarom stelt Jesaja de tijd in uitzicht, dat de Heere „de *s m a a d*heid zijns volks van de ganse aarde wegnemen zal.” De dood zal niet meer zijn.

Intussen kwelt ons de vrees des doods, en de schaduw bedekt ons aangezicht naarmate de lamp des geloofs in ons binnenste flauwer brandt.

Gij gevoelt dus, lezer, dat dit tekstwoord ook *v o o r u* geschreven is. Wandelende in het morgenlicht der Opstanding kan ook u w *g e l a a t* nog bewonden zijn en de mismoedigheid van een Hizkia ook u nog kwellen. Helaas! hoe dikwels is dat met ons het geval.

Vier dan Paasfeest in het Opstandingsgeloof. Staar op uw levende Heiland en Hij zal uw aangezicht doen bloeien. Aanschouw eerst de Man van Smarte, maar dan ook de Heere der Heerlikheid.

Leef al vaster in dat geloof, om in „die dag” jubelend met de profeet te kunnen roepen: „Ziet, D e z e is onze God; wij hebben Hem verwacht, en Hij zal ons zalig maken. D e z e is de Heere; wij hebben Hem verwacht; wij zullen ons verheugen en verblijden in zijn zaligheid” (vs. 9).

Alsdan is de dood verslonden tot overwinning; alsdan wordt het Opstandingsgeloof een Opstandings-aanschouwen!

AMEN.

HET VADERHUIS.

(Bij de Hemelvaart).

(Te lezen Joh. 13:31—14:15 en te zingen Psalm 123:1; 61:2. 3; 84:4; 43:4).

Uw hart worde niet ontroerd; gijlieden gelooft in God, gelooft ook in Mij. In het huis Mijns Vaders zijn vele woningen; anderszins zou Ik het u gezegd hebben: Ik ga heen om u plaats te bereiden; en zo wanneer Ik heen zal gaan zijn, en u plaats zal bereid hebben, zo kome Ik weder, en zal u tot Mij nemen, opdat gij ook zijn moogt, waar Ik ben. Joh. 14:1—3.

In de laatste hoofdstukken van het Johannes-evangelie vloeit de stroom van Jezus' woorden diep en zacht; altijd dieper en zachter; totdat wij eindelijk in hoofdstuk 17 (het Hogepriesterlike gebed) de brede uitmonding bereiken, waar zijn woorden zich verliezen in de onpeilbare oceaan van zijn offerdood. Dan wordt het stil. Dan vernemen wij nog slechts het eeuwige ruisen van de liefde Gods.

Jezus spreekt in de laatste nacht, in welke Hij verraden werd, terwijl zijn kring van discipelen om Hem vergaderd is. Hij spreekt de woorden van een stervende. Woorden welke noodzakelijke openbaringen, herinneringen en aanvullingen bevatten en daarom niet achterwege kunnen blijven.

In ons tekstwoord schouwt Hij al over de kruisnacht heen en ziet de lichtlijn van zijn hemelvaart: Hij gaat heen om hen plaats te bereiden. Naar het H u i s d e s V a d e r s—daar gaat Hij heen.

Het Huis des Vaders! Welk een noodzakelijke aanvulling! Hoe nodig is het dat de discipelen daaromtrent worden voorgelicht.

Vergeet niet, lezer, dat de discipelen Joden waren. Voor hen was het Huis des Vaders de tempel op Zions berg. Dááaraan dachten zij wanneer bijv. Ps. 84 werd gezongen. Dáár richtten hun verlangens en begeerten zich heen wanneer het klonk:

Hoe lieflik, hoe vol heilgenot,
o Heer, der legerscharen God,
zijn mij uw Huis en tempelzangen!
Hoe branden mijn genegenheên,
om 's Heeren voorhof in te treên!

En wederom:

Welzalig hij, die bij u woont,
gestaâg U prijst en eerbied toont.

En wederom:

Eén dag is in Uw Huis mij meer,
dan duizend waar ik U ontbeer;
'k Waar' liever in mijns Bondgods woning
een dorpelwachter, dan gewend
aan d'ijd'le vreugd in 's bozen tent.

Jezus zelf had van dat Huis gezegd: „maakt niet het Huis Mijns Vaders tot een huis van koophandel” (Joh. 2:16).

Maar, ach, wat zou het lot van dat Huis zijn! Toen zijn discipelen kort tevoren tot Hem gekomen waren en Hem de schone gebouwen van de tempel getoond hadden, zeide Hij tot hen: „Ziet gij niet al deze dingen? Voorwaar zeg Ik u: hier zal niet een

steen op de andere steen gelaten worden, die niet zal opgebroken worden" (Mat. 24:2). De tempel was zó ontheiligd, dat hij de naam van „Huis des Vaders" niet meer waard was. Vandaar dat Jezus nu de benaming verandert en zegt: „Ziet, u w h u i s wordt u woest gelaten" (Mat. 23:38). De tempel was het huis van de ongelovige Joden geworden.

Hoe droef moet het de discipelen te moede geweest zijn toen zij dat woord van Jezus hoorden! Immers, zij geloofden de profetie van hun Meester. In hun geest aanschouwden zij reeds de verwoesting, de ruïne van de tempelmuren; van die tempelmuren, welke voorheen het middelpunt van hun brandend verlangen waren.

Hoe waren zij inwendig verarmd! Uit Ps. 84 was nu voor hen het hart, de hoofdinhoud, uitgesneden. Ruïnes zagen zij nu in plaats van het lieflijk voorwerp van vroeger begeren.

Maar Jezus maakt niet alleen arm. Hij maakt ook rijk. In plaats van dat huis, dat woest wordt gelaten, stelt Hij nu een a n d e r H u i s; een Huis in de hemelen, dat veel schoner is en nooit meer aan verwoesting ter prooi zal zijn. Aan zijn discipelen openbaart Hij het Vaderhuis daarboven, het geduchte Paleis, waarvan niet een méns maar God zelf de Kunstenaar en Bouwmeester is.

De andere evangeliën worden dus verrassend schoon door het Johannes-evangelie aangevuld. Dáár het aanschouwen van de verwoesting; hiér de openbaring van wat eeuwig blijft in de hemelen.

Laat ons dan, saam met de discipelen, onze harten en ogen opheffen, en aan de hand van Jezus' woord overdenken

I DE REIZE NAAR

II DE TOEBEREIDING VAN EN

III DE ONTVANGST IN

het Huis des Vaders, waar de vele woningen zijn.

I.

De reize naar het Vaderhuis beschrijft Jezus met dat treffende woord: „uw hart worde niet ontroerd.” Gevaar en, als gevolg daarvan, ontroering—in die twee woorden ligt heel ons aardse bestaan saamgevat.

„Uw hart worde niet ontroerd.” o Dat hart van een mens—het schijnt zo sterk en het wordt toch zo gemakkelijk ontroerd! Het is als de waterspiegel, die helder en lachend in het zonlicht glanst. Een ogenblik later echter, als de winden en de wolken komen, dan wordt het water beroerd en verdonkerd, en van zijn vriendelijke aanblik is niets meer te zien.

Dat hart van een mens is als een trotse boom, die met zijn top hoog zetelt in de lucht. Komt echter straks de storm dan wordt die luchtbeklimmer, die trotsaard geroerd tot kreunens, tot ontwortelens toe!

Als het gevaar een mens plotseling overkomt, als bijv. de bliksemstraal vlak bij hem neerslaat of een ongeluk hem schielik treft, dan siddert zijn hart. Zelfs de goddeloze, die anders de vrees belacht, wordt ontroerd en roept zelfs de naam des Heeren uit. In zulk een ogenblik, plotseling gesteld op de grens tussen tijd en eeuwigheid, wil zelfs de goddeloze, zijns ondanks, erkennen, dat er een God is. Zó fel is zijn ontroering.

Maar wat baat zulk een siddergeloof ons? De duivelen geloven ook, dat er een God is en—zij sidderen (Jak. 2:19). Wat baat het een mens plotseling tot de erkentenis te komen, dat er een eeuwigheid is, terwijl hij daar staat in zijn zondaarsgestalte, arm en zwak en naakt uitgetogen, zonder Middelaar?

Daarom zegt Jezus: „Uw hart worde niet ontroerd; gij gelooft in God, gelooft ook in Mij.” Zijn discipelen kenden God en geloofden in Hem. Zij moesten ook in Christus, hun Borg en Middelaar geloven. „Zie, zegt Hij, gij behoeft niet te vrezen; in Mij bezit gij een alvermogende Middelaar; ik overwin de dood en de macht der hel; ik delg uw zonde uit en verzoen u met God; van de eeuwigheid hebt gij niets te vrezen; gelooft in Mij!”

o Dat geloof in de Middelaar! welk een geruststelling! Het is het schuilen in 'n vaste rots ten tijde van het gevaar! Waarom zal de reiziger vrezen voor de storm als er een rotskloof is, waar hij veilig zich bergen kan? Welnu, zulk een schuilplaats is de Middelaar. En: Hij is altijd nabij in het uur van gevaar.

Petrus zou zijn meester verloochenen (Joh. 13:38) Daarna zou de diepste ontroering volgen. Welnu, zegt Jezus, Ik ben dan de rots waar gij schuilen moet. Desgelijks vermaant Hij al de discipelen met het oog op de donkere nacht van Judas' verraad.

Met het evangelie van niet-ontroerd-worden gingen dan ook de apostelen de wereld in. Als de stokbewaarder zó ontroerd is, dat hij zichzelf om het leven brengen wil en hij in zijn doodsangst vraagt: „wat moet ik doen?” dan komt het antwoord: „Geloof in de Heere Jezus!”

Dat wij dan niet vluchten in ons eigen broze tentje als het gevaar ons bedreigt. Al te dikwels doen wij dit. Maar daarmee verloochenen wij onze Middelaar, de Rots der eeuwen, onze enige behoudenis. Neen, verberg u in Christus en gij kunt gerust zijn.

II.

Zo is dan de weg naar het Vaderhuis vol ontroering. Maar Jezus maakt het harte stil door het ge-

loof in zijn Naam. Dit doet Hij ook als Hij voorts (in de tweede plaats) spreekt van de toebereiding van het Vaderhuis. „In het Huis mijns Vaders zijn vele woningen; anderszins zou Ik het u gezegd hebben. Ik ga heen om u plaats te bereiden” (vs. 2).

Calvijn geeft van deze woorden de korrekte verklaring. Christus' woorden moeten volgens hem aldus verstaan worden: „Indien Mij alléén de hemelse heerlijkheid te wachten stond, zo zoude ik u niet willen bedriegen; maar ik zoude u gezegd hebben, dat voor niemand anders dan voor Mij alleen bij de Vader plaats bereid is. Maar het is anders, want ik ga heen om u plaats te bereiden.” Jezus zegt met andere woorden: voorwaar zeg ik u, daar is een Huis des Vaders met vele woningen, waarin voor u plaats wordt bereid.

Wij moeten verhuizen, dit weten wij; verhuizen uit de tijd naar de eeuwigheid. Maar bedenken wij wel altijd wat dit met zich meebrengt?

Als in het huisgezin een kindje wordt verwacht dan brengt men alles van tevoren in gereedheid en men zorgt dat het wiegje er is, klaar om de kleine te ontvangen.

Als wij op reis gaan dan bestellen wij ons een herberg. Wij willen gaarne verwacht worden. Bij het aankloppen is het zo aangenaam als een vriendelijke hand ons de deur opent en een vriendelijke stem ons naar binnen nodigt. Het is zo aangenaam naar de kamer geleid te worden, waar het rustbed ons gespreid en alles voor ons is toebereid.

Wanneer wij van woonplaats veranderen, dan moet er zoveel meer gebeuren. Lang van tevoren moet alles worden besteld. Onze aankomst in de nieuwe plaats van woning moet worden voorbereid.

Hoeveel te meer nu is dit het geval met die grote verhuizing naar de eeuwigheid? Daarvan zegt dan

ook Christus: „Ik ga heen om u plaats te bereiden.”

Aangaande de „vele woningen” zegt Kuyper dit: „De éne hemel is dus niet één onderscheidloos geheel. Maar er zijn indelingen, elk met haar grenzen, en door die begrensde indelingen ontstaat een veelheid. Er is woning naast woning, en die woningen zijn niet aan elkander gelijk, maar hebben een eigen iets, waardoor de éne zich van de andere onderscheidt. Het zijn niet vlakten of ledige plaatsen, maar het zijn w o n i n g e n, waarin zich een levenskring vormt, en waarbinnen een saamleven, een saamarbeiden, een saamgenieten mogelijk is. Hemelse gezinnen, waarin de gezaligden groepsgewijs zijn saamgevoegd, naar hun aard, naar hun talenten, naar hun geven.....

„Dit nu is „het plaats bereiden” van Jezus, dat hij als het Hoofd des Lichaams, en als de Koning van het Godsrijk, het grote werk des Koninkrijks alzoo leidt, dat juist op het oogenblik van ons sterven tevens het oogenblik gekomen is, waarop onze taak daarboven een aanvang moet nemen; waarop alles bereid is, om onze intrede in het grote werk voor te bereiden”.

Wat een werk voor Jezus! Werk dat w ij niet verrichten kunnen. Zijn hemelvaart is daarom zulk een noodzakelijke gebeurtenis. En toch zijn er nog gelovigen, die menen dat Jezus eigenlijk in de hemel geen werk meer heeft. Ze vergeten dat Jezus onze Middelaar is niet alleen aan het kruis, maar ook aan de rechterhand des Vaders. Zonder Hem zouden wij geen woning kunnen vinden in het Vaderhuis.

Of meent gij, lezer, dat gij op eigen gelegenheid dat geduchte Paleis kunt binnenstappen, om op eigen gelegenheid voor u een plaats te vinden?

Meent gij, dat het genoeg is als Jezus u helpt in

het stervensuur? O, dan kent gij de volk o m e n Middelaar nog niet. Dan verstaat gij nog niet, dat a l l e s uit Hem en n i e t s uit u is. Hij moet tot het laatste toe voor u blijven zorgen. Daarom is het zijn discipelen en daarom is het ons nuttig, dat Hij ten hemel gevaren is.

Vertrouws dan uzelf met de gedachte, dat Jezus de zijnen bij name kent; dat Hij weet wie onderweg is en dat alles voor u gereed zal zijn als gij daar aankomt.

III.

Hij zorgt voor uw p l a a t s. Maar Hij zorgt ook voor uw o n t v a n g s t. Dit zouden wij in de derde plaats overdenken.

Jezus zegt: „En zo wanneer Ik zal heen gegaan zijn en u plaats zal bereid hebben, zo kome Ik weder, en zal U tot Mij nemen, opdat gij ook zijn moogt, waar Ik ben” (vs. 3).

Jezus komt weer met zijn opstanding; Hij komt weer als de H. Geest wordt uigestort; Hij komt ook weer op de jongste dag. Maar er is ook een komst van Jezus om ieder gelovige tot zich te nemen. Ongetwijfeld spreekt vers 3 van zijn persoonlijke Wederkomst in heerlijkheid, maar in ondergeschikte en vertroostende zin is het vers ook van toepassing op ieder gelovige persoonlijk. Jezus vertroost hier zijn ganse Kerk, maar Hij vertroost ook zijn discipelen, tot wie Hij spreekt, als p e r s o n e n.

Hebt gij al over die ontvangst nagedacht? Of staart uw oog maar aldoor op het zwarte gordijn van het sterven? Blick dan daardoor heen, tot vermeerdering van uw troost in leven en sterven.

In de stervensure komt Hij tot ons, neemt ons tot zich, en leidt ons in de heerlijkheid in. Ja, dit is

nodig, want anders: hoe zal het u te moede zijn in dat vreemde gewest, in die nieuwe wereld welke gij binnentreedt? Hij moet u introduseren. Hij moet uw naam belijden voor de engelen Gods (Luk. 12:8).

In het Oosten heeft men nog het gebruik om een vreemdeling, die de nacht overblijft, feestelik te onthalen. De huisvader heft met de huisgenoten een beurtzang aan. Zegeningen worden de vreemdeling toegezongen: zegeningen over zijn persoon, zijn geslacht, zijn reis, zijn veilige aankomst.

In de gelijkenis van de Verloren Zoon hoort gij dat „gezag en gerei” als hij uit den vreemde aankomt en het huis des vaders binnengaat.

Vreugde is er bij de engelen Gods over één zondaar die zich bekeert (Luk. 15:10); hoeveel te meer zal er vreugde bij hen zijn als een zondaar nu voor eeuwig metterdaad behouden is? Hoeveel te meer wanneer het kan worden uitgejubeld: „Hier is hij, hier is zij—verloren was hij maar nu gevonden, dood maar nu levend; gevonden om nooit meer verloren te gaan, levend om nooit meer te sterven!”

Na de ontvangst begint de t a a k van de gelovige. Dienaangaande schrijft Kuyper: „Denk nu aan de witte keursteen, met een naam er op, die niemand lezen kan, dan die hem ontvangt, en gij verstaat het, dat elk gezaligde iets anders is dan een ander gezaligde, en dienovereenkomstig een taak eeuwiglik zal hebben, die geen ander ontvangt dan hij.

„Ze werken dus niet allen hetzelfde werk, maar in het éne grote werk van het Koninkrijk der hemelen heeft ieder gezaligde een eigen roeping, een eigen bestemming, een eigen levenstaak, en voor die levenstaak een eigen gave, een eigen talent, een eigen genade.

„Daarvoor nu is ordening, is schikking, is een ondoorgrondelik rijk bestel nodig, en het is Jezus die

als Hoofd der gemeente die ordening, die schikking tot stand brengt, en die dan ook weet, op welk gegeven oogenblik de hemelse taak van elk gezaligde beginnen moet. Is dat oogenblik gekomen, dan valt dat oogenblik volstrekt saam met de ure van ons sterven, dat Gode en zijn Christus bekend is."

o Wat zal het verrukkelijk zijn als die muren van het Vaderhuis voor ons oprijzen in het licht der eeuwigheid! Wat zullen onze harten overvloeien van dank, dank jegens God, de Vader, en zijn Zoon, Jezus Christus, onze Middelaar tot het allerlaatst! Dank jegens de H. Geest, Die ons heeft vertroost en verzegeld! Geve God ons dit uit genade!

AMEN.

DE TEGENSTANDER VAN DE H. GEEST.

(Bij het Pinksterfeest.)

(Te lezen Openb. 13 en te zingen Ps. 119:3, 9;
46:1; 79:4).

11. En ik zag een ander beest uit de aarde opkomen en het had twee hoornen, des Lams hoornen gelijk, en het sprak als de draak;
12. En het oefent al de macht van het eerste beest, in tegenwoordigheid van hetzelfde, en het maakt, dat de aarde, en die daarin wonen, het eerste beest aanbidden, wiens dodelijke wonde genezen was;
13. En het doet grote tekenen, zodat het ook vuur uit de hemel doet afkomen op de aarde, voor de mensen;
14. En verleidt degenen, die op de aarde wonen, door de tekenen, die aan hetzelfde te doen gegeven zijn in de tegenwoordigheid van het beest; zeggende tot degenen, die op de aarde wonen, dat zij het beest, dat de wond des zwaards had, en weder leefde, een beeld zouden maken.
15. En het werd macht gegeven, om het beeld van het beest een geest te geven, opdat het beeld van het beest ook zou spreken, en maken, dat allen, die het beeld van het beest niet zouden aanbidden, gedood zouden worden.
16. En het maakt, dat het aan allen, kleinen en groten, en rijken en armen, en

vrijen en dienstknechten, een merkteken geve aan hunne rechterhand of aan hunne voorhoofden;

17. En dat niemand mag kopen of verko-
pen, dan die dat merkteken heeft, of
de naam van het beest, of het getal
zijns naams.
18. Hier is de wijsheid: die het verstand
heeft, rekene het getal van het beest;
want het is een getal eens mensen, en
zijn getal is zeshonderd zes en zestig.

Openb. 13:11—18.

Onder buitengewone omstandigheden hebben wij het Pinksterfeest gevierd. De ganse wereld is in beroering. Vandaar dat wij een buitengewone stof hebben gekozen om dit Pinksterfeest te herdenken. Gods Woord is er voor alle tijden, niet het minst voor onze tijd en ons Pinksterfeest. Ja, ook voor dit laatste.

Al meer en al sterker toch wordt geopenbaard de grote Tegenstander van de H. Geest, de Valse Profeet, van wie ons de beeltenis in Openb. 13:11—18 zo duidelijk getekend is. Laat ons dat gedeelte dan nader beschouwen, en letten op de openbaardwording van de geest van de Antichrist, die zich stelt tegen de Geest van God. (1 Joh. 4:3).

In de Openbaring wordt ons ontsluitend een ongoddelijke drieëenheid, die zich verheft tegen de goddelijke Drieëenheid. Wij vinden deze drie ongoddelijke personen zelfs dicht bij elkander in dat wonderbare boek van de toekomst.

In hoofdstuk 12 treedt de grote Drak op, namelijk de Satan. Hij is de Tegenstander van God de Vader. In hd. 13:1—10 komt het Beest uit de zee op, namelijk de wereldmacht, die zich einde-

lik belichaamt in de Antichrist. Deze is, zoals zijn naam aanduidt, de Tegenstander van Christus. En in hd. 13:11—18 verschijnt het andere Beest, dat uit de aarde zijn oorsprong heeft. Hij wordt elders genoemd de Valse Profeet. (Openb. 16:13, 19:20, 20:10), en is, zoals gezegd, de Tegenstander van de H. Geest.

Bezitten wij eenmaal deze aanwijzing van de betekenis van de Valse Profeet, dan is de verklaring van hd. 13:11—18 niet zo moeilijk. Wij hebben dan de gouden sleutel in handen, die ons deze verborgenheid opent.

Laat ons nu nagaan hoe in de laatste dagen de Tegenstander van de H. Geest komen zal. Laat ons letten op

- I ZIJN PERSOON,
- II ZIJN WERK,
- III ZIJN TRIOMF
- IV ZIJN HEERSCHAPPIJ.

I ZIJN PERSOON.

Vers 11 duidt de persoon van de Valse Profeet op drieërlei wijze aan. Vooreerst wordt hij genoemd het „andere Beest” dat uit de aarde opkomt. Het eerste Beest, de wereldmacht, eindelijk in de Antichrist belichaamd, kwam namelijk uit de zee op. De zee is aanduiding van de volken en naties (Openb. 17:15), m.a.w. van de politieke macht, die voortkomt uit de stormachtige wateren van het leven der volkeren.

Het tweede Beest of de Valse Profeet echter heeft zijn oorsprong „uit de aarde.” Het woord „aarde” betekent de gevestigde, geordende wereld van de volken, met hun beschaving en geleerdheid.

Hier is dus al dadelik een tegenstelling. De H.

Geest komt uit de h e m e l. Op de Pinksterdag horen de discipelen een geluid „uit de h e m e l” als van een geweldige gedreven wind (Hand 2:2). De Valse Profeet echter komt uit de aarde. In deze tegenstelling heeft het woord „aarde” in de Schrift een ongunstige betekenis. De Valse Profeet brengt dan ook niet de wijsheid die van boven is, maar hij is aards, natuurlijk, duivels (Jak. 2:15; Joh. 3:26; 8:23; Fil. 3:8—20). Daarom heet hij een Beest, en vergezelschaft hij zich met het eerste Beest (vs. 12).

Hier is een ander Pinksterfeest. Hier verschijnt in persoon de wijsheid die van beneden is.

Maar de apostel-profeet Johannes voegt aan deze eerste trek een tweede toe. De Valse Profeet heeft twee hoornen. Hoornen nu zijn 't symbool van macht. Wij moeten hier evenwel niet aan politieke-, of staatsmacht denken, want deze hoornen zijn niet gekroond gelijk die van het eerste Beest (13:1). „Hoornen” wijzen in vs. 11 een geestelijke macht aan. Men denke hierbij bepaaldelijk aan de macht om te s p r e k e n (vs. 11) en aan de macht om w o n d e r e n t e d o e n (vs. 13, 14)—want het zijn twee hoornen. Al de macht van wijsbegeerte en natuurwetenschap draagt dus de Valse Profeet op zijn hoofd.

Maar de a a r d van die macht verdient vooral onze opmerkzaamheid. De twee hoornen zijn d e s L a m s hoornen gelijk. Die wijsbegeerte en natuurwetenschap nemen de vorm van g o d s d i e n s t aan en bepaaldelijk van de C h r i s t e l i k e g o d s d i e n s t. Het Lam Gods, de Christus, heeft ook hoornen (Openb. 5:6). Daarom komt de Valse Profeet in die gedaante. En waar de H. Geest de Christus verheerlijkt door het uit het Zijne te nemen en ons te verkondigen (Joh. 16:14), daar komt ook de

Valse Profeet onder de Christelike schijn. Hij komt niet dadelik met staatsgeweld maar zal trachten lieflik en zachtkens te overreden door te zeggen: „wat ik breng is de ware, de lang gezochte en nu eerst gevonden uitdrukking van de Christelike godsdiensst.”

Hier wordt dus eerst recht vervuld het woord van Jezus, dat de valse profeten komen zullen in schaapsklederen (Mat. 7:15).

Maar Gods Woord brandmerkt dadelik die valsheid, die Christelike schijn zonder wezen. Vandaar dat een derde trek aan het beeld van de Valse Profeet wordt toegevoegd. Er staat, dat hij „sprak als de Draak,” n.l. de Satan. Deze is de Vader der leugen (Joh. 8:44). In zijn naam komt de Valse Profeet. Deze is dus niet de „Geest der waarheid” (Joh. 16:13), maar de geest der dwaling, die nu zich stelt tegen Gods Geest.

De H. Geest spreekt het woord van God. Door zijn inspiratie hebben wij de ganse H. Schrift ontvangen. Maar de Valse profeet brengt het woord van de Draak en verheerlijkt niet de Christus maar de Antichrist. Daarom oefent hij al zijn macht in de tegenwoordigheid, dat is onder goedkeuring van het eerste Beest (vs. 12). Dit brengt ons ertoe nu te letten op het werk van de Valse Profeet.

II ZIJN WERK.

Reeds hebben wij met zijn spreken kennis gemaakt. Daardoor wil hij heerschappij voeren over het verstand van de mens en hem dwingen te denken zoals hij denkt. Deze macht komt echter alleen toe aan de H. Geest. Hij is het die ons denken regeert door de diepten Gods aan ons te openbaren. Vandaar is het dat de profeten en apostelen niet spreken de woorden van menselijke wijsheid, maar

de woorden die de H. Geest leert (1 Kor. 2:13).

Op de Pinksterdag raken dan ook de tongen los en de discipelen beginnen te spreken met andere talen, zoals de Geest hun gaf uit te spreken (Hand. 2:4).

Welnu, zo doet ook de Valse Profeet. Hij spreekt. Hij gebruikt de menselijke taal. Hij laat zijn gedachte uitgaan in woord en schrift. Tegenover het Woord van God wordt gesteld het woord van de aarde. Zo hebben de valse profeten steeds gedaan. De Baälpriesters, Zedekia, Hananja en Elymas verhieven zich tegen Elia, Micha, Jeremia en Paulus. De Heere waarschuwt dan ook gedurig tegen 't verwoestende werk van het vals profetisme, en tekent ons zelfs de voorlopers van deze laatste profeet (Kol. 2:8, 10—18, 19; 1 Tim. 6:20, 21; 2 Tim. 2:16, 18; 1 Joh. 4:1—3). o, Het woord is zo machtig vooral wanneer het zich in wijsgerig systeem of in godsdienstig leerstelsel als h e t woord van waarheid en kennis, van wijsheid en verstand aandient. Zie maar eens de macht van het onderwijs en de macht van de pers!

Door het Woord van God wederbaart, verlicht en vertroost ons de H. Geest. Daardoor werkt Hij zo krachtig op onze geest in. Hij verandert ons binnenste en overtuigt ons. Zo werkt ook de Valse Profeet door het woord van de Satan. Hij overtuigt en sleept de mensen bij massa's mee. Er schijnt bijna geen weerstand mogelijk tegen de geest der dwaling.

Bij het spreken (het woord) voegt de Valse Profeet het doen van grote tekenen (vs. 13, 14). Hierin ligt ook alweer een nabootsing van God, inzonderheid van de H. Geest.

De Kerk van het oude verbond werd geboren te midden van hemel en aarde ontroerende wonderen. Voor Faraö, in Egypteland, bij de Rode Zee, in de

woestijn, tot in Kanaän toe—het was ál teken en wonder.

Zo kwam ook Christus. Bij zijn leer voegde Hij de wonderdaad. De mensen waren opgetogen van bewondering, en die bewondering van wonderen werd voorts de akker, waarin Hij zijn Woord kon uitzaaien. Zo werd de Kerk van het nieuwe verbond voorbereid.

Die komt op Pinkster, en zie, het is weer wonder op wonder! Al dadelik het vuur uit de hemel en het spreken met vreemde talen (Hand. 2), en dadelik daarna het springen van de kreupelgeborene als een hert (Hand. 3). Als Jezus weg is; geschieden er door de handen der apostelen geen wonderen. Pas heeft echter de Geest van Christus woning gemaakt in de Kerk, of de apostelen zijn weer machtig in hun daden. De H. Geest werkt in hen door zijn wondermacht (Rom. 15: 19. Mat. 12:28).

Ook de Kerk van de Antichrist zal door grote tekenen worden gesticht. Ondanks de moderne afkeer van wonderen, blijft toch de menselijke natuur daaraan hangen. Dit weet de Valse Profeet. Hij laat dan ook dadelik vuur van de hemel dalen (vs. 13). Het ontzaglike wonder van de Pinksterdag wil men nadoen (Hand. 2:3). Hier is weer een punt van treffende nabootsing.

Bij die „grote tekenen” moeten wij niet slechts denken aan de zogenaamde wonderen van de natuurwetenschap, zoals draadloze telegrafie, luchtvaart, onderzeese scheepvaart en dies meer. Wij hebben ook niet alleen te merken op de wonderen van de geest, zoals telepathie, hypnotisme, mesmerisme en dergelijke. Daar zijn tevens „tekenen en wonderen van de leugen”, die geschieden naar de werking van Satans grote macht (2 Thess. 2:9). Let wel, een wonder van de leugen is geen leugen-

wonder of schijn-wonder. Dr. Greydanus zegt in zijn verklaring van de Openbaring: „Zowel hier als elders maken de woorden der H. Schrift de indruk, dat zij van wezenlike wonderheden spreekt... Eigenlike wonderen kunnen alleen door God gewerkt worden (Ps. 72:18)... Maar wonderen in de zin van verwondering wekkende werkingen van reeds tevoren in de schepping liggende doch voor schier alle mensen in bestaan en werkwijze verborgen krachten, kunnen onder de toelating Gods op bezieling des duivels geschieden door de mens ter bestrijding van de waarheid Gods.”

Door zijn macht weerstonden de Egyptiese tovenaars de gezanten Gods, n.l. Mozes en Aäron. Evenzo treffen wij in het N. Testament Simon en Elymas aan, beide tovenaars (Hand. 8 en 9). 's Heeren volk wordt dan ook telkens gewaarschuwd voor de ernst en de macht van de toverij (Deut. 18:1—5).

Aan het einde van onze bedeling zal de toverij herleven, en zó gevaarlijk zijn, dat, indien mogelijk, de uitverkorenen zullen verleid worden (Mat. 24:24, 1 Tim. 4:1, 2 Thess. 2:9). De staven van Faraö's tovenaars werden *w e r k e l i k* slangen. Maar wij zullen nog ergere dingen aanschouwen.

III. ZIJN TRIOMF.

Zijn grootste triomf behaalt de Valse Profeet als hij de aardbewoners verleidt om voor de Antichrist een beeld te maken, terwijl hijzelf de macht ontvangt „om het beeld van het Beest een geest te geven, opdat het Beeld van het Beest ook zou spreken (vs. 14, 15).

Wat betekent dit?

Het is zeer opmerkelijk dat de wereldmacht telkens haar hoogste heerlijkheid in beeldaanbedding heeft gezocht.

Nebukadnezar liet zulk een beeld oprichten in het dal van Dura (Dan. 3). Ieder moest daarvoor neervallen, want het was de verpersoonliking van zijn heerlijkheid en die van zijn rijk. Dát was het toppunt van glorie in Babel.

Het Griekse Rijk weer eindigde in de aanbedding van Alexander de Grote. Als zoon van Jupiter moest aan de wereldoverwinnaar goddelijke eer worden toegebracht. Ook zijn opvolgers werden alzo vereerd.

Dat was ook het hoogtepunt van het Romeinse Rijk. „Caesar liet zich reeds bij zijn leven goddelijke eer bewijzen, in alle tempels van Rome en geheel het rijk zijn beeld naast die van de goden plaatsen en zich een priester aanstellen. Na zijn dood werd hij als de goddelike Julius officieël onder de goden van het Romeinse volk opgenomen. Keizer Augustus noemde zich de zoon van god. Domitianus werd genoemd: onze heer en god. In het legerkamp ontving dan ook de beeltenis van de keizer van de soldaten goddelijke eer. In de provincie werden tempels voor hem opgericht.” Die goddelijke eer werd ook bewezen aan Tiberius Sejanus, Nerva, Caligula en Nero.

En zegt nu niet, dat dit slechts in de bijgelovige oudheid geschieden kon. Ook gedurende de Franse Revolutie, dat hooggeroemde toppunt van beschaving, was het niet veel anders. Robespierre werd toer vereerd als de „Nieuwe Messias.”

Van Marat wordt gezegd, dat hij „algemeen vergoddelikt werd”: in kerken moesten daartoe zijn standbeelden worden opgesteld. Dan, een vrouws-

persoon werd plechtstatig als godin van de Rede, naar de Notre-Dame-Kerk gedragen, en de menigte werd vermaand niet meer te beven voor de machteloze donders van de God hunner vrees: aan dié godin alleen moest worden geofferd! Hetzelfde geschiedde met de beeltenis van Mirabeau, waarvan wij straks nader melding maken.

Dit zijn dingen die de gemeente van Christus behoort te weten, om niet in onkunde haar donkere toekomst tegemoet te gaan.

Maar wat heeft nu dit maken van een menselijk beeld, tot voorwerp van aanbidding, met de H. Geest te doen?

De zaak ligt zo.

De mens mag volgens het tweede gebod geen beeld m a k e n. Waarom niet? Omdat hijzelf het beeld Gods is (Gen. 1:26). Maar de mens heeft toch het beeld Gods verloren! Zekerlik, doch het is juist het werk van de H. Geest om weer dat beeld in de mens te herstellen, opdat hij w e e r het beeld van God zal z i j n. De nieuwe mens is naar God geschapen in ware kennis, rechtvaardigheid en heiligheid (Ef. 4:24, Kol. 3:10, Rom. 8:29)—de drie hoofdtrekken van het beeld van God.

Wie dus dat beeld zoekt in het gewrocht van eigen hand m i s k e n t de Heilige Geest. Wie een beeld van God m a a k t die neemt het werk van Gods Geest in eigen hand. Hij mis kent ook de w e d e r g e b o o r t e, want hij v e r s i e r t en verguldt de n a t u u r l i k e mens, totdat die als voorwerp van aanbidding in beeltenis kan worden gebracht. Vandaar dat het beeld m a k e n van de Valse Profeet uitloopt op mensaanbidding, terwijl het beeld z i j n van God door zijn Geest e i n d i g t in de aanbidding van God a l l é é n.

Maar de Valse Profeet brengt de beeldaanbidding een belangrijke stap verder. De psalmist zegt van de afgoden: „zij hebben een mond, maar spreken niet (Ps. 115:5). Doch zie, hier is nu een beeld dat wél spreekt. Aan de Valse Profeet wordt macht gegeven om het beeld van de Antichrist een geest te geven, opdat het ook spreken zal (vs. 15).

Hoe Hij dat recht krijgen zal weten wij nog niet. In de bioscoop ziet men al beelden die bewegen en met een fonograaf erbij, spreken zij ook. Maar de daad van de Valse Profeet zal hier vérboven uitgaan en zeker een wonder zijn in de strengere zin van het woord.

IV. ZIJN HEERSCHAPPIJ.

Zó komt de mens geheel onder heerschappij van die drie met name van de Valse Profeet, die als voorganger bij deze ontzagwekkende erediensdienst optreedt.

Allen die het beeld niet aanbidden, worden gedood (vs. 15). Daarom is het noóig, dat ieder, als bewijs van gehoorzaamheid, een merkteken drage aan rechterhand of voorhoofd (vs. 16). En niemand zal kunnen kopen of verkopen zonder dat merkteken (vs. 17).

Te Brest in Frankrijk lag eens in de Revolutietijd een ganse schare van voornamen voor het beeld van Mirabeau in aanbidding neer. Eén echter riep: „Ellendigen, gij zijt schuldig aan afgoderij!” Maar toen zijn stem boven de trompetten en tamboeren vernomen werd, riep de menigte: „Kniel, of gij zult sterven!” Welnu, wat hier een uitzondering was, zal onder de Antichrist regel en wet zijn. Vergelijk ook het verhaalde in Dan. 3.

Wat wil nu dat dragen van een merkteken zeggen? Dit—dat de Kerk van de Antichrist óók zijn s a k r a m e n t bezitten zal. God wordt weer in zijn doen nagebootst.

Als Gods eigendom worden wij gemerkt in de Doop. Het merkteken van de Drieëenige wordt ons op het voorhoofd gedrukt. Er vindt een verzegeling plaats.

Dit nu is zeer bepaald het werk van de H e i l i g e G e e s t. Hij verzekert ons van het heil door Christus verworven. „Bedroeft de H. Geest Gods niet, door welke gij zijt v e r z e g e l d tot de dag der verlossing.” zegt de apostel in Ef. 4:30. Zie ook 2 Kor. 1:21, 22; Ef. 1:13. „Vraagt men nu hoe de H. Geest het zegel des levenden Gods kan heten, dan is dit niet moeilijk te vatten... De H. Geest, die met de Vader en de Zoon één enig God is, wordt zelf als de B e e l d e n a a r van het Eeuwige Wezen op de zielen der verlostengedrukt. In de H. Geest was het Eeuwige Wezen zelf in de zielen der verlostengedrukt en afgedrukt” (Kuyper).

Wat een duidelijke karikatuur (spotbeeld) hiervan zien wij in het werk van de Valse Profeet! In alles wordt het goddelijke werk nagemaakt. Maar gelukkig heeft die spotternij een einde!

Dit brengt ons er toe om kortelik te spreken over het merkteken 666, dat het getal van het Beest uitdrukt.

Veel verwarring kunnen wij voorkomen door eenvoudig vast te houden de gouden sleutel ons in het begin geboden. Hier is nabootsing van het werk Gods, inzonderheid van het werk van de Heilige Geest.

Nu wordt de volkomenheid van Gods werk door het getal 7 uitgedrukt. In 7 dagen werd de schep-

ping volbracht door God de Vader—want de rust, de Sabbat hoort erbij. De rust hoort bij de volkomenheid van het werk, is er de kroon van. Maar ook het werk van de Zoon en de Geest wordt door het getal 7 gesymboliseerd. Dit vindt gij beschreven in Jes. 11:1—5. Men heeft dan ook daar een tweevoudige gouden kandelaar ontdekt met zijn stang en 3 paren van armen. Ten opzichte van de H. Geest heeft Delitzsch daarop gewezen (vs. 1 en 2). En ten opzichte van de Zoon werd hetzelfde gevonden door Ds. H. Pierson (vs. 3—4). Door drie zevens (777) staat het goddelike in zijn volkomenheid voor ons.

Is het nu niet opmerkelijk, dat wij in de Openbaring, na de beschrijving van de ongodelike drie-eenheid, drie zessen (666) vinden?

Zes duidt als getal een streven aan, maar een onvolmaakt, mislukte streven. Zes is nog geen zeven. Het tien- en honderdvoud van 6 zegt o.i. slechts dat de onvolkomenheid in hoogste openbaring gezien zal worden.

In de naam en het teken van de Antichrist ligt dus reeds zijn oordeel. Hij, met zijn consorten, heeft gepoogd Gode gelijk te zijn door Hem in zijn doen na te bootsen. Maar het loopt alles op grote mislukking uit. God blijft God, en alle macht door de ongodelike drie-eenheid uitgeoefend wordt eindelijk door Hem paal en perk gesteld (19:20).

Ziedaar nu de beeltenis van de Valse Profeet als de Tegenstander van de H. Geest.

WAAKT!

Laat ons dan waken over onszelf en onze kinderen, opdat wij niet meegevoerd worden met die geest van valse verlichting en wereldwijsheid. Ver-

zegele de Heere ons met de onzen voordat de stormen op aarde losbreken (Ezech. 9, Openb. 7)! Geen nieuwe uitstorting van de H. Geest is er te wachten, geen tweede Pinksterfeest. Maar wel een ander vreselijke dag, n.l. het Pinksterfeest van de Valse Profeet, de dag wanneer hij zal openbaar worden als de Tegenstander van Gods Heilige Geest!

AMEN.

„WACHTER! WAT IS ER VAN DE NACHT?“

„De last van Duma. Men roept tot mij uit
Seir: Wachter wat is er van de nacht?
Wachter! wat is er van de nacht?
De wachter zeide: De morgenstond is
gekomen en het is nog nacht; wilt gij-
lieden vragen, vraagt; keert weder,
komt. Jes. 21:11, 12.

JESAJA staat op zijn wachttoreen. Jeruzalem, gelegen op het centrale gebergte van Palestina, 2,500 voet boven de zeespiegel, is inderdaad de voorpost van Azië en de wachttoreen van de wereld van die tijd.

Beklim een bergtop bij de stad. Zie, ginds, oostwaarts verheffen zich de rode heuvelen van Moab en de hooglanden van Gilead en Basan. Aan hun grenzen slaan reeds de Nomaden van de Arabiese woestijn hun tenten op, en gaat de grote weg van Noordelijk Syrië naar Arabië.

Beklim een bergtop, nog altijd in de stam van Juda, en gij ziet over een heuvelen-zee de verretop van Hermon. Daar ligt Damaskus, de hoofdstad van Syrië, en daarlangs gaat een van de langste heirbanen van de oude wereld—de weg van de Eufraat naar de Nijl. Aanschouw meteen in uw verbeelding de legers van het Noorderrijk, Assyrië, daarop voorttrekkend.

Laat uw oog zuidwaarts glijden. Dan aanschouwt gij de gele schemering van de zanden der Middellandse zee, de poort van de westerse wereld. Volg de grote weg langs de zee totdat gij ten zuiden ontwaart de Egyptiese woestijn en in uw verbeelding opdoemt het machtige Zuiderrijk van de wereld, het rijk van de Farao's.

Dat ziet de wachter, Jesaja. Hij aanschouwt zijn eigen land en de wereld. Maar hij ontwaart ook dat er duisternis neerdaalt op de aarde, dan hier, dan daar; eerst nabij, dan verweg.

Eerst daalt de duisternis over Israel, het Tienstammenrijk, het Galiléa der Heidenen. Als de balling de aarde aanschouwt is er benauwdheid en duisternis (8:22). Daarna wordt het ook donker over Juda; men zal de aarde aanzien maar ziet er zal duisternis en benauwdheid zijn (5:30).

Eerst nabij. Dan gaat het verder. Het woord des Heeren is voor alle volken en gaat over heel hun staatkundig leven heen. Eerst valt de gerichtsnacht op het koninkrijk van Babel: de sterren laten haar licht niet lichten; de zon wordt verduisterd als zij opgaat, en de maan laat haar licht niet schijnen (13:10). Dan valt ook Babel's koning als de morgenster, de zoon des dageraads in de diepte (14:12). Zuidwaarts zich wendend ziet de Wachter rook over het land der Filistijnen (14:31). Oostwaarts wordt Moab in de nacht uitgerooid (15:1); noordwaarts wordt Syrië verwoest (17:3), terwijl de Heere op een snelle onweerswolk over Egypte rijdt (19:1). Dan komt de beurt aan Idumië, het land van Seir, de woonplaats van Ezau's zaad: „Wachter, wat is er van de nacht” (21:11). Ook Arabië, het land van Ismaël's zaad, is geen uitzondering (21:13). Wel bruisen de natiën als machtige zeeën maar „ten tijde des avonds, ziet, zo is er verschrikking” (17:14). Eindelijk wordt het nacht over de ganse aarde en de ganse wereldgeschiedenis: „de maan wordt schaamrood, en de zon wordt beschaamd” (24:23). De O. Testamentiese wachter schrijft, dan zijn „Openbaring” (h. 24-27).

Ziedaar het grote verband. De grote nacht, waarin ook Duma, Edoms koninkrijk verzinkt. Maar door de nacht klinkt een krachtige stem Jesaja tegen, vragende aangaande deze duisternis: „Wachter, wat is er van de nacht?”

Laat ons daarheen gaan terwijl het nog licht is.

Zuidwaarts reizend verandert het goede land: wij bewandelen een strook woestijnzand. Aan de andere zijde ontmoeten ons twee bergreeksen, dwars voor ons liggend. De hogere en verdere reeks bestaat uit kalksteen-rotsen en duinen; de lagere en nadere uit rode zandsteen. 'n Interessant gezicht, die laatste reeks. De brokkelige steen is vol scheuren en kloven, terwijl de brede rotslijsten overdekt zijn met vruchtbare aarde, waar graan en wilde bloemen groeien. De rotskleuren fonkelen ons in menigvuldigheid tegen—rood, purper, blauw, oranje; het geheel afgezet tegen een achtergrond van witte kalkrotsen en bleekgele duinen.

Beide reeksen worden in de Schrift saamgevat onder de oude naam: gebergte Seir of Ruwgebergte en de nieuwere Edom of Idumië, naar de kleur der steenrotsen.

Daar op het gebergte, het erfland van de Edomieten, staat, nu het donker is geworden, waarschijnlijk op die eenzame vooruitspringende rotsen met de grot erin, uitzien naar de heuvelen en bergen van Juda, een man, een beangste roeper, het uitschreeuwend naar het noorden toe, naar Jerusalem heen, zodat het dreunt door de nacht: Wachter, Jesaja, wat is er van de nacht? Dat is hoe vé r is het in de nacht? Hij herhaalt zijn geroep door angst gedrongen: hoe vé r in de nacht? M.a.w. is er geen morgen, geen morgen ook voor mij?

Israël toch zou na de nacht weer de morgensche-

mering aanschouwen: „Het volk, dat in duisternis wandelt, zal een groot licht zien” (9:1). Evenzo gaat de nodiging uit tot het verdonkerde Juda: „Komt, gij huis van Jakob! en laat ons wandelen, in het licht des Heeren!” (2:5). De Filistijn heeft een „toevlucht” in het verlichte Zion (14:32). Over Moab schreeuwt het hart des profeten (15:5) en zijn ingewand rommelt (16:11); het evangelie woord spreekt hij over dit volk uit (16:5). Zelfs aan de Egyptenaren en Assyriërs, de aartsvernielers en aartsvijanden van Gods volk, wordt genade bewezen: „Te dien dage zal Israël de derde wezen met de Egyptenaren en met de Assyriërs, een zegen in het midden van het land” (19:20). Zelfs Babel's nacht ontroert de profeet: „bange weeën hebben mij aangegrepen; ik krom mij van horen” (21:3); en Tyrus' hoerenloon zal wezen voor de dienst des Heeren (23:18).

Jesaja was bij uitstek de man van de troost; niet slechts in zijn tweede maar ook in zijn eerste boek. Te midden van het vreselijkste oordeel was hij niet zonder hoop; in de dichtste duisternis zocht hij naar het licht.

„Jesaja,” roept de stem uit Seïr, is er dan voor Edom niets?” Het antwoord is: „De morgenstond is gekomen, en het is nog nacht.” Letterlik: *M o r g e n k o m t, e n o o k n a c h t.* (Vlg. de kanttekening: „het zal ook nacht worden.”) Schrale troost uit de rijke troostmond! Gij moet u herinneren dat Ezau altijd Jakob heeft gehaat met een bittere haat, en eindelijk mee optrok met de Babyloniërs om Jeruzalem te verwoesten. Obadja zegt: „Om het geweld, begaan aan uw broeder Jakob, zal schaamte u bedekken; en gij zult uitgeroeid worden in eeuwigheid” (vs. 10).

Schrale troost voor Edom. De morgen komt over al wat zich onder God buigt; de nacht over al wat Hem versmaadt. M.a.w. de zegen komt en de straf komt. Wil gij later weer vragen, o Edom! vraag; kom weder, misschien is er dan wat goeds om u te verkondigen.

Is het niet opmerkelijk, dat de profeet overal licht ziet, enerzijds over de Heidenen, anderzijds over het volk des Heeren. Alleen over Edom enkel nacht! Er komt een eeuwige morgen, maar er komt ook een eeuwige nacht. Misschien is voor Edom een kans. Meer kan de barmhartige profeet niet zeggen!

Waar komt dit vandaan? Zie, de Edomiet stond tussen de Jood en de Heiden in. De Edomiet had een bijzondere plaats, doordat hij voortkwam uit de tent van Izak; hij was gedurig nabij het koninkrijk Gods, zoals onder Israel geopenbaard. Maar zie Israel werd gedurig gehaat. En, helaas! het sombere vermoeden van Jesaja werd waarheid. Edom werd verwoest door Assyriërs, Babyloniërs, Perzen, Grieken, Makkabeërs, Romeinen, Kruisvaarders en Mohammedanen!

De wereld van Jesaja, Geliefden, was klein. De lijn van de Eufraat naar de Nijl was de doorsnede. Tans is de mensenwereld veel groter, maar zij is toch nog dezelfde. Het is hetzelfde portret, alleen honderden malen vergroot.

Hetzelfde portret; daarom blijft Jesaja's woord van kracht; en dit zelfs in verhoogde mate. Dit toeb is het kenmerk van de profetie, dat zich zij zich niet uitput in de geschiedenis van één volk en één tijd. Zij wordt niet kleiner, om eindelijk te verdwijnen; maar altijd groter, immer groeiend met de tijd, om zich als brede stroom in de eeuwigheid uit te storten.

Het is nog dezelfde nacht: oorlog en oorlogsverwoesting, aardbeving, hongersnood, toeneming van ongerechtigheid en verharding, m.a.w. het oordeel Gods. Alleen, toen breidde het zich uit over de kleine wereld van die tijd, (westelik Azië), terwijl het eenmaal zal gezien worden over de ganse aarde. hd. 24-27. Toen werd het aanschouwd door het natuurlijk oog, geholpen door het oog der verbeelding: eenmaal zal het gerucht over post en telegraaf aangebracht worden van alle oord.

Het zijn ook dezelfde groepingen van mensen, enerzijds het volk des Heeren, waarvoor het licht zal opgaan als de morgen. Anderzijds de heidenen over wie *ons ingewand rommelt als dat van Jesaja*, en aan wie wij het Evangelie brengen.

Maar daartussen in staat Edom. Nu herkent gij Edom in onze tijd. Een kerk, die de wereld gelijkvormig wil zijn; die nabij het koninkrijk der hemelen is, zonder er evenwel in te gaan. Een kerk, die met Edom weet, waar de wachters des Heeren staan, waar de kennis der toekomst te vinden is, maar in haar geestelike onkunde vraagt: Wat is er van de nacht? In haar angst ontwaart zij de nacht, maar zij weet niet hoe ver die wel gevorderd is en of zij nog wel op een morgen hopen mag.

Ten slotte is het nog hetzelfde, ernstige antwoord: morgen komt en nacht ook.

Geliefden dit is het woord van de wereldnacht. Een nacht gezonken over het oude Europa. Een nacht schuivend over Azië tot Japan en Indië, tot Australië en N. Zeeland toe. Een nacht zich verbreidend over Afrika in lengte en dwarsste.

En hoe staat de kerk er bij? Is er niet de aanklacht, dat zij al gewoon wordt aan de duisternis van mensenslaching? Is er niet de aanklacht, dat de nacht mede door haar gekomen is? Dat zij diep,

zeer diep in de banden der donkerheid ingewikkeld is? Geen Réveil, geen opwaking meer! Geen hervorming in zicht! Of moeten wij die nog verwachten?

Waar staan wij in deze nacht? Hij is ook tot ons doorgedrongen, al leven wij ver van de schrikkelijke gebeurtenissen. Als het oordeel Gods gaat over de volkeren dan staat het kleine, tot nog toe meest afgezonderde, Afrikaanse volkje daartussen. In de bruisende maalstroom der wordende dingen zijn wij binnengetrokken, en onze kerk, wonend onder ons volk en worstelend in een deel daarvan, zal zich aan de grote wereldnacht niet kunnen onttrekken.

Staan wij nu daar met de lampe Gods in de hand, van onze wachttorens het zoeklicht over de wereld werpend, opheffende het profetiese woord, dat schijnt als een licht in die duisternis, totdat de Morgenster opgaat? Of staan wij daar als Edom, met niets meer als een vraag op de lippen?

Maar er is nog één opzicht, waarin wij zeer speciaal te doen krijgen met de toenemende duisternis van het einde. De geestelike onverschilligheid en verhardheid op grote schaal zal meer dan ooit aan 't einde worden gezien. Onze profeet zegt, dat de gelovigen de Heere alsdan verwachten zullen in de weg zijner gerichtens; de profeet zegt van zich zelf: „met mijn ziel heb ik u begeerd in de nacht” (vs. 26:8-9). Maar de goddelozen leren geen gerechtigheid en zien de hoogheid des Heeren niet aan (vs. 10.)

Hoe is het met ons? Is er sedert de grote oorlog van Boer en Brit een vertedering gekomen? Is de verharding niet de ergste vijand van predikant en kerkeraad gebleken? Ongevoeligheid te midden van de vreeslijkste duisternis! Waar is het heilig en-

thoesiasme voor de naam des Heeren te midden van de wereldontroerende gebeurtenissen? waar is de waarachtige bekering en verandering des levens?

Reeds in gewone tijden is het gebed onze sterkte. Hoeveel te meer wanneer het buitengewone onze verbazing komt wekken en onze zielen als tans met angst doorsiddert? Hoe voelen wij behoefte om, saam opgekomen, saam te bidden voor de kerk die ons lief is?* En hoe kan ons gebed anders staan dan in het teken van de grote nacht waarin we leven?

Zeker er is stof tot lof en dank. God heeft de kerke wonderbaar beschud. Zijn trouw was vast en zijn goedertierenheid was menigvuldig.

Maar daar is ook reden om te vrezen, om tot waakzaamheid aangespoord te worden. Waakt dan over en bidt dan voor het huis onzes Gods. Mogen wij in deze tijd bevonden worden trouwe wachters te zijn. Mogen wij in het heden der genade Christus aangrijpen als onze enige behoudenis.

AMEN.

*Deze predikatie werd nitgesproken bij gelegenheid van de opening der Synodale Vergadering, gehouden te Potchefstroom in Maart 1916.

DE MUZIEK VAN HET WERELDGERICHT.

(Te lezen Spreuken 1:20-33 en te zingen

Ps. 99:1, 97:2 en 5, 98:4.)

Ziet, de naam des Heeren komt van verre, zijn toorn brandt, en de last is zwaar; zijn lippen zijn vol gramschap, en zijn tong, als een verterend vuur;

En zijn adem is als een overlopende beek, die tot aan de hals toe raakt: om de Heidenen te schudden met een schudding der ijdelheid en als een misleidende toorn in de kinnebakken der volken. Jes. 8:8.

Er zal een lofzang bij ulieden zijn, gelijk in de nacht, wanneer het feest geheiligd wordt; en blijdschap des harten, gelijk van een, die met pijpen wandelt, om te komen tot de berg des Heeren, tot de Rotssteen van Israël.

En de Heere zal zijn heerlike stem doen horen, en de nederlating zijns arms doen zien, met grimmigheid van toorn, en een vlam van verterend vuur, stralen, en een vloed, en hagelstenen.

Want door de stem des Heeren zal Assur te morsel geslagen worden, die met de roede sloeg.

En alwaar die gegrondveste staf doorgegaan zal zijn, (op welke de Heere die zal hebben doen rusten) daar zal men met trommelen en harpen zijn: want met bewegende bestrijdingen zal Hij tegen hen strijden.

Want Tofeth is van gisteren bereid;

ja hij is ook voor de koning bereid; Hij heeft hem diep en wijd gemaakt, het vuur en hout van zijn brandstapel is veel: de adem des Heeren zal hem aansteken als een zwavelstroom. (Jes. 30:27—33).

Wij leven tans in zware tijden. De arm des Heeren is ontbloot en Hij slaat de aarde met de roede zijner verbolgenheid. Gerichten als onweders zijn over de aarde losgebarsten. Toepasselijk is weer het woord van Jesaja: „Ziet, de Naam des Heeren komt van verre, zijn toorn brandt en de last is zwaar; zijn lippen zijn vol gramschap en zijn tong als een verterend vuur; en zijn adem is als een overlopende beek, die tot aan de hals toe raakt” (vs. 27, 28).

En hoe is in het algemeen de stemming der geoederen? Allerwege wordt de klacht gehoord, dat er een schrikkelijke verharding over de mensheid gekomen is. Let maar op de roekeloze lichtzinnigheid rondom ons heen. Het is of daar iets opzettelijks in doorklinkt. Men ziet het gevaar, men ontwaart de schrik, maar er wordt gespot en gelachen. Het is of men op die wijze zijn benauwdheid van zich zetten wil.

Nog onlangs hebben wij in de koeranten gelezen, dat komiese zangen werden aangeheven toen schipbreukelingen op onze kusten bemerkten, dat hun reddingsboot aan het zinken was. Wereldse liederen werden gezongen in het aangezicht van de dood!

Is dat niet het beeld van een groot deel van de mensheid; ook van velen dergenen, die straks als schapen ter slachting zullen worden geleid? Wat wij te aanschouwen krijgen is geen buigen onder de slaande hand van God maar een spotten.

Is hier niet van toepassing het woord van de

Spreuken-dicher: „Dewijl Ik geroepen heb en gijlieden geweigerd hebt; mijn hand uitgestrekt heb en er niemand was, die opmerkte; en gij al mijn raad verworpen en mijn bestraffing niet gewild hebt: zo zal Ik ook in ulieder verderf lachen; Ik zal spotten, wanneer uw vrees komt; wanneer uw vrees komt gelijk een verwoesting en uw verderf aankomt als een wervelwind; wanneer u benauwdheid en angst overkomt”? (Spr. 1:24—27).

Maar wordt er dan ook niet gezocht, gespeurd en getreurd? Ongetwijfeld ja. De wereld is nog niet een en al ongerechtigheid geworden. Doch zal men de Heere nog vinden, nu de storm van zijn gerichten over de aarde losgebroken is? Zal men Hem eren als de Heilige Israëls, als de Rotssteen wiens werk volkomen is? Zal men de oorzaak van de gerichten zoeken in de zonde en verstoktheid van het mensenhart — om in Christus vergeving te zoeken en het leven? Of zal het zijn zoals het Spreukenboek verder zegt: „Dan zullen zij tot Mij roepen, maar Ik zal niet antwoorden; zij zullen Mij vroeg zoeken, maar zullen Mij niet vinden: daarom dat zij de wetenschap gehaat hebben en de vreze des Heeren niet hebben verkoren; zij hebben in Mijn raad niet bewilligd; al mijn bestraffingen hebben zij versmaad: zo zullen zij eten van de vrucht van hun weg en zich verzadigen met hun raadslagen” (Spr. 1:28—31).

Wat al ijdele raadslagen! Een predikant, onlangs van het front teruggekomen, vertelde aan een gemeente dat er wel een opwaking was onder de vechtende mannen, „maar (zeide hij) in die ontwaking was geen begeerte om de gemeenschap der Kerk te zoeken; het was meer een droef-ernstig zoeken naar God; men wilde wel betere mensen

worden, men wilde geloven in het Vader-zijn van God, maar men kon niet inzien wat Christendom en Kerk daarmee te doen hebben."

De Kerk van Christus wordt dus niet gezocht. Veeleer is men dadelik gereed met de beschuldiging, dat zij mede oorzaak is van de grote wereldbrand. Zo wordt de weg afgesneden om haar uit haar verval op te richten. Want beschuldigen is niet genoeg.

Doch niet alleen de Kerk komt in staat van beschuldiging. Ook aangaande de Heilige God worden ijdele raadslagen openbaar gemaakt. Daarvan hebben wij in het volgende een treffend voorbeeld.

Een beroemde schrijver handelt in een onlangs verschenen boek over een vader, die zijn enigste zoon in de strijd verliest. De vroegere leermeester van zijn zoon, een man uit des vijands kamp, sneuvelt ook. Nu gaat de vader door een geweldige crisis heen en schrijft aan de vader van die leermeester, als resultaat van zijn worsteling over het bestaan van God: „Onze zonen openbaarden mij God door hun dood."

Hier is geloof, zegt gij. Maar wélk geloof? De man schrijft: „De ware God der Christenen is Christus... Maar het is niet rechtvaardig te zeggen, dat Hij nu alle dingen veroorzaakt... God is niet absoluut... Een eindig God, die strijdt op zijn grote en begripelijke manier, zoals wij op onze zwakke, dwaze wijze, dat is het grondbegrip van alle ware godsdienst."

God, Christus is dus, volgens die schrijver, eindig; niets meer dan een groot mens. Dat is alles wat die zoekende vader gevonden heeft!

„Zij zullen mij vroeg zoeken, had de Heere gezegd, maar zullen Mij niet vinden." Eier men dan

ook de Heere in de weg van zijn gerichten vindt, moet men eerst erkennen dat God „ook rechtvaardig is; daarom zo eist zijn gerechtigheid, dat de zonde, welke tegen de allerhoogste majesteit Gods gedaan is, ook met de hoogste, dat is met de eeuwige straf aan lichaam en ziele gestraft worde.”

Doch zie, zonder de H. Geest, die overtuigt van zonde, kan de zondaar tot die erkentenis niet komen. Zonder Christus, de enige Middelaar, is de gerechtigheid Gods een verschrikking voor de mens. Vandaar dat men tegenwoordig al meer gaat afdingen van de eis van Gods gerechtigheid. Ook daarvan hebben wij een sprekend voorbeeld.

Niet zo lang geleden heeft een vergadering van geesteliken besloten om de 58ste Psalm en stukken uit andere Psalmen, die in het „Gebedenboek” voorkomen, te schrappen. Immers, dat zijn „vloekpsalmen,” waarin wrake geroepen wordt over de vijanden Gods, maar daarom (zo redeneert men) horen zij in onze Christelike samenleving niet thuis.

Als nu Ps. 58, besluitend met de woorden: „immers is er een God, Die op de aarde richt” — als Ps. 58 er uit moet, hoeveel andere stukken van de Schrift dienen dan geschrapt te worden? Dan kan ook Spr. 1:26 en 27 (volgens die opvatting) niet blijven. Daar staat: „Zo zal Ik in ulieder verderf lachen; Ik zal spotten, wanneer uw vrees komt; wanneer uw vrees komt gelijk een verwoesting; wanneer u benauwdheid en angst overkomt.”

En wat zal men beginnen met Jes. 30:27—33, waar het oordeel over de 185,000 Assyriërs, waar het Godsgericht over Assur, dat meteen de voorbode is van het wereldgericht, de profeet als muziek in de oren klinkt?

Wat staat er?

De profeet had voorspeld de verlossing en het

heil van het volk van God. Het zaad wordt beregend; het brood is volop; het vee graast in de wei-de; de ossen en ezels genieten keur van voedsel; waterstromen ontspringen op bergen en heuvels; het licht van de maan schijnt als de zon, en het licht van de zon is zevenvoudig sterker als nu (vs. 19—26).

Daar werpt de profeet opeens zijn herdersfluit weg en brengt de bazuin van het Godsgericht aan zijn mond.

De Heere verschijnt! Als een onweer komt Hij aangestormd. Zijn toorn brandt en de last is zwaar. Zijn lippen zijn vol gramschap, en zijn tong als een verterend vuur.

Het onweer ontlast zich en de stortvloed reikt tot aan de hals van de vijanden. Het is één en al kracht; maar het is ook oordeel. Daarom verandert het beeld: de zeef schudt in des Heeren hand en de slechte (ijdele) korrels vallen erdoor. Niemand kan ontkomen. Vandaar weer een ander beeld: de toom van Gods hand dwingt de vijand zoals Hij wil (vs. 27, 28).

Dan begint de muziek! Gods volk zingt een lofzang in de oordeelsnacht, als in de nacht van de 14de op de 15de Nisan, toen de verderfengel door Egypte toog. De geschiedenis herhaalt zich. De engel verslaat 185,000 Assyriërs en als de morgen komt — „ziet, die allen waren dode lichamen” (Jes. 37:36).

Bij Gods volk is er uitbundige blijdschap. Men wandelt als met pijpen of fluiten. Daar is een feesthoudende menigte, alsof men gaat naar de berg des Heeren (vs. 29).

Wat de inhoud van dat lied is, kunnen wij ons goed voorstellen. Slaat maar het boek van Israëls lofzangen open. „Ik zal de Heere zingen; want Hij

is hogelijk verheven! Het paard en zijn ruiters heeft Hij in de zee geworpen. De Heere is een krijgsman; Heere is zijn naam!" (Exod. 15). „Zion heeft gehoord en het heeft zich verblijd, en de dochteren van Juda hebben zich verheugd wegens Uw oordeelen, o Heere!" (Ps. 97:8). „De zondaars zullen van de aarde verdaan worden, en de goddelozen zullen niet meer zijn. Loof de Heere, mijne ziel! Hal-
lelujah! (Ps. 104:35).

Maar hoort nu hoe het geluid der muziek aanzwelt. De Heere zelf verheft de heerlijkheid van zijn stem en Hij slaat de maat door de „nederlating van zijn arm." Zijn onweer speelt mee en Hij zelf is directeur van de muziek-uitvoering (vs. 30).

Wederom: de stem des Heeren is tegen Assur (vs. 31). En alwaar die gegroundveste staf doorgaan zal zijn (op welke de Heere die zal hebben doen rusten) daar zal men met trommelen en harpen zijn; want met bewegende bestrijdingen zal Hij tegen hen strijden (vs. 32).

Het grote offerdier, Assur, ligt verslagen en het grote offeraltaar is lang al bereid. Men denke hierbij aan Tofeth, gelegen in het diepe dal van Hinnom, nabij Jeruzalem. Daar heeft de afgodisê Koning Achaz laten roken voor het verfoeisel van Moloch. Zulk een plaats is voor het offerfeest bereid; zij is diep en wijd om de menigte te ontvangen; vuur en hout zijn overvloedig aanwezig; de adem des Heeren zal hem aansteken als een zwavelstroom (vs. 33).

De vleugel van de profetie is nooit beperkt in zijn zwaai. Uit het tegenwoordige gaat het naar de toekomst; van het bijzondere naar het algemene. Vandaar dat Jesja in de verbranding van Assur de

ondergang der volken ziet (vs. 28). Assur toch is in zijn tijd de vertegenwoordiger van de Gode-vijandige wereldmacht.

Maar hier is nog meer. Tofeth of het dal van Hinnom is niets minder dan voorbeeld van de plaats waar alle goddelozen zullen gestraft worden. Lees maar hoofdstuk 34:9, 10, waar wederom het oordeel der volkeren met dezelfde plaats in verband gebracht wordt. En aan het einde van dit „troostboek” (hoe opmerkelijk!) wordt weer heengewezen naar het dal van Hinnom, de plaats door de vrome Josia verontreinigd, vanwege de Molochs-gruwel aldaar gepleegd. Daar werd gedurig het vuur brandend gehouden om het vuil van Jeruzalem te verteren. En daar werden de dode lichamen van mensen en dieren heengeworpen. Daar sterft dus de worm niet (maar heeft altijd wat om op te azen) en daar wordt het vuur niet uitgeblust.

Van dat g e e H i n n o m (dal van Hinnom) komt het Nieuw-Testamentiese Gehenna, dat h e l betekent. Zo komt dat woord en het begrip van „eeuwige vuur” in de Evangelien en de Openbaring in (Mat. 25:41, Mark. 9:42—50, Op. 14:10, 11, 19:20 enz.).

Dat „diep en wijd maken” is voorafschaduwing van de p o e l van Openbaring, waar de duivel, het beest en de valse profeet zijn; een poel van vuur en sulfer,—twee zaken die ook in vers 33 genoemd worden (zie Op. 19:20, 20:10 en 14).

De profeet blikte dus door alle tijden en eeuwen heen. Hij ziet het verlorene Jeruzalem van zijn tijd, maar daarboven en daarachter „de nieuwe hemel en nieuwe aarde” van de voleinding (66:22). Maar hij ziet ook het Tofeth van zijn dag, met zijn rookwalm en wurmen; en daaronder en daarachter, heel in de diepte, de hel, het eeuwige vuur.

De profeet heeft dus ook het eindgericht gezien en gehoord. Maar hoe? De tekst zegt ons: als een grootse muziek-uitvoering. Hij ziet de staf van God al maar slaande zijn vijanden, al maar maat houdend in het richten. Hij hoort de pracht van Gods stem, al maar dreunend en donderend door die „wervel van vreselijke vreugde.“

Mogen wij echter de gerichten Gods, die nu op aarde zijn, zò zien en zó horen? Wordt er dan niet een stortvloed van smarten over de wereld uitgooten? Roept de afgrond niet tot de afgrond?...

Laat ons bij deze vragen tweeërlei bedenken.

Ten eerste dat onze Belijdenis niet van alle gericht maar bepaaldelijk van de oordeelsdag zegt dat „de gedachtenis van dit oordeel met recht schrikkelijk en vervaarlijk is voor de bozen en goddelozen, en zeer wenselijk en troostelijk voor de vromen en uitverkorenen” (art. 37). 't Assur van Jesaja's dag was tot volslagen Gode-vijandigheid geraakt. Daarom was zijn oordeel een voorbode van het eindgericht. Zover is het echter met de volkeren der aarde nog niet gekomen. De Kerk van Christus is nog niet uitwendig afgescheiden van hetgeen haar omringt.

Ware kinderen Gods (dit mogen wij onderstellen) worden naar de slachtplaats geroepen en wij bidden voor hen, dat zij in de vreeslike ure stervensgenade mogen ontvangen.

Toch is het naderen van de eindgerichten ons niet onwelkom, al heffen wij geen lofzang aan. Jezus heeft ons gezegd: „Als nu deze dingen beginnen te geschieden, zo ziet omhoog, en heft uw hoofden opwaarts, omdat uw verlossing nabij is” (Luk 21:28). En onze Belijdenis eindigt met deze aangrijpende woorden: „Daarom verwachten wij die grote dag met een groot verlangen om ten volle te

genieten de beloften Gods, in Jezus Christus onze Heere."

Ten tweede bedenke men, dat het vreugdevol verwachten van de toekomst des Heeren zware eisen op ons legt. „Dewijl dan deze dingen alle vergaan, hoedanigen behoort gij te zijn in heilige wandel en godzaligheid!" (2 Petr. 3:11).

De profeet Jesaja heeft gesidderd voor de heilichheid des Heeren (hd. 6). De gerechtigheid Gods was hem een vuurgloed, waarbij de zondaar niet wonen kan (hd. 33:14). Daarom verkondigt hij ons de Christus, de Knecht Gods, die de straf draagt welke ons de vrede aanbrengt (hd. 53).

Dewijl dan deze dingen alzo zijn, laat ons de Heere vrezen en laat ons onszelf gedurig onderzoeken, of wij in het geloof zijn (2 Cor. 13:5), opdat wij in 's Heeren toekomst onbestraffelijk mogen bevonden worden.

AMEN.

DE VIER PAARDEN.

(Te lezen Openb. 6 en te zingen Ps. 117, 76:4, 46:1, 98:4).

En ik zag, toen het Lam één van de zegelen geopend had, en ik hoorde één uit de vier dieren zeggen, als een stem van een Donderslag: Kom en zie! En ik zag en zie een wit paard en die daarop zat had 'n boog, en Hem is een kroon gegeven, en Hij ging uit overwinnende en opdat Hij overwonne. En toen het het tweede zegel geopend had, hoorde ik het tweede dier zeggen: kom en zie! En een ander paard ging uit, dat rood was, en dien, die daarop zat, werd macht gegeven, de vrede te nemen van de aarde, en dat zij elkander zouden doden; en hem werd een groot zwaard gegeven. En toen het het derde zegel geopend had, hoorde ik het derde dier zeggen: Kom en zie! En ik zag, en zie een zwart paard en die daarop zat, had een weegschaal in zijn hand. En ik hoorde een stem in 't midden van de vier dieren, die zeide: Een maatje tarwe voor een penning en drie maatjes gerst voor een penning; en beschadig de olie en de wijn niet. En toen het het vierde zegel geopend had, hoorde ik een stem van het vierde dier, die zeide: Kom en zie! En ik zag en zie een vaal paard en die daarop zat, zijn naam was de dood en de hel volgde hem na. En hun werd macht

gegeven om te doden tot het vierde deel der aarde, met zwaard en met honger en met de dood, en door de wilde beesten der aarde.

(Openb. 6:1—8).

In hd. 6 van de Openbaring ziet Johannes vier paarden van onderscheiden kleur. Wat wil dit zeggen?

Het paard is in de Schrift geen trekdier. Voor het trekken werden ossen gebruikt. Ook geen rijdier. Ezels werden gereden. Het paard is in de Schrift een oorlogsinstrument.

Hierop moet gelet worden. Omdat paarden die betekenis hadden, mocht Israëls koning ze niet vernemenigvuldigen. (Deut. 17:16, Hos. 14:4). Dezen vermelden van wagens en die van paarden, maar wij zullen vermelden van de naam des Heeren onzes Gods (Ps. 20:8). De Heere en niet het paard was Israëls sterkte. Leest eens hoe Job het paard als oorlogsdier schildert: „Het graaft in de grond, en het is vrolijk in zijn kracht; en trekt uit de geharnaste tegemoet. Het belacht de vrees en wordt niet ontsteld, en keert niet wederom vanwege het zwaard. Tegen hem ratelt de pijlkoker, het vlamig ijzer der spies en der lans. Met schudding en beroering slokt het de aarde op, en gelooft niet, dat het is het geluid der bazuin. In het volle geklank der bazuin zegt het: heah! en riekt de krijg van verre, de donder der vorsten en het gejuich” (Job 39:24—28).

Strijd, gericht, oordeel—zietdaar wat de verschijning van die paarden zo nadrukkelijk aankondigt.

I. HET WITTE PAARD.

Bij de opening van het eerste zegel ziet Johannes een wit paard. „Wit” nu is de kleur der overwinning, een gedachte die ook daarin uitgedrukt wordt, dat aan de ruiter een kroon gegeven is. Hij gaat dan ook uit „overwinnende en opdat Hij overwon.” Zó vast staat de overwinning, dat de ruiter een zegekrans ontvangt, voordat de zegepraal feitelijk en geheel behaald is.

Deze ruiter is blijkens Openb. 19:11 onze Heere Jezus Christus, onderscheiden van de andere ruiters doordat Hij aan de spits gesteld en aan Hem een kroon gegeven wordt.

Nu hebben vele Schriftverklaarders in dat eerste uitgaan van het witte paard de verkondiging en zegepraal van het Evangelie gezien. Wij willen ons bij die verklaring neerleggen, maar willen haar dan inzonderheid op onze tijd van toepassing maken. De opening van de vier eerste zegelen toch geeft ons de voortekenen van Christus' toekomst te aanschouwen gelijk Hij die zelf beschrijft in Mat. 24:6—8.

Christus rijdt in zijn heerlijkheid op het woord der waarheid (Ps. 45:5); Hij gaat uit overwinnende en opdat Hij overwonne.

Maar, vraagt gij, is dat in onze tijd wel het geval? Wordt er niet gedurig geklaagd over verharding en gebrek aan geestelijk leven? Is de prediking geen ploegen op rotsen? Verwachten wij niet veel en zie de oogst is zo gering?

Ongetwijfeld is dit waar. Een opwaking of hervorming is er niet gekomen. De Christennaties leven op hun oude manier voort. Enkelen uit de menskinderen zijn tot ontwaking gekomen, maar de meesten zien de gerichten Gods niet. Ook in de

Heidenwereld blijft de oogst schraal, gerekend de reusachtige pogingen die worden aangewend. Miljoenen sterven nog altijd weg in afgoderij en bijgeloof.

Toch blijft het waar wat de tekst zegt. Jezus overwint of gij u al nederig aan Zijn voeten werpt of u tegen Hem verzet. Hij overwint, want is het Evangelie u geen reuke des levens ten leven, dan is het een reuke des doods ten dode. Is het niet een woord dat u opheft, dan is het een getuigenis tegen u. Is het dan ook niet opmerkelijk dat Jezus in zijn profetiese rede dit zegt: „En dit Evangelie des koninkrijks zal in de gehele wereld gepredikt worden tot een getuigenis alle volken; en dan zal het einde komen” (Mat. 24:14). Dus geen evangelisatie in die zin, dat alle volken zich aan Jezus' voeten zullen neerwerpen om Hem als de Zaligmaker te belijden; neen maar een getuigenis-geven, hetzij tot behoud, hetzij tot veroordeling.

De algemene, wereldomvattende Evangelieverkondiging is een voornaam teken van het naderende einde. Of men het Evangelie aanneemt dan wel verwert — de wereld wordt rijp voor het gericht. De ruiter op het witte paard komt overwinnend om eenmaal geheel en al overwinnaar te zijn.

Lezer, wat doet gij met het Evangelie? Is het u een kracht Gods tot zaligheid? Vergeet niet dat het aangename jaar van genade-aanbieding voorbijgaat en dat de dag der wrake genaakt.

II. HET RODE PAARD.

Op het witte volgt het rode paard. Rood is de kleur van het bloed en symboliseert de oorlog. Uitdrukkelijk wordt voorts gezegd, dat aan de ruiter macht

gegeven werd om de vrede te nemen van de aarde. Daartoe heeft hij een groot zwaard in zijn hand.

Hier is een ander voorteken van de voleinding. „Gij zult horen van oorlogen en geruchten van oorlogen,” zo luidt Jezus' profetie in Mat. 24:6.

Maar hoe is dit voorteken te verstaan? Waren er dan geen oorlogen en geruchten van oorlogen in de voortijd, van het begin der wereld af aan? Deze bedenking rijst al heel spoedig in het vragend hart op. Let er daarom op dat de oorlog in dit gezicht in „al-zijn verwoedheid, schrikkelikheid en ontzaglijke uitgebreidheid” getekend wordt. Het zwaard is groot om velen te doden, of zoals er in het oorspronkelijke staat: te slachten. Daarbij wordt nog deze uitspraak gevoegd, dat de ruiter macht heeft om de vrede van de aarde te nemen. Hierop heeft men niet genoeg gelet, waarschijnlijk omdat eerst deze oorlog ons de verklaring bracht van wat hier eigenlijk staat. Niet een enkel land, ook niet een aantal landen, maar het grootste gedeelte van de aarde werd in de bloedige strijd ingewikkeld. Beperking bleek al minder mogelijk. Rusland moest Servië helpen, Frankrijk moest Rusland helpen, Engeland met zijn koloniën moest Frankrijk helpen en zo ging met maar al door voort, totdat het nu zo ver is, dat men gemakkelijker kan noemen de landen die niet dan die wel in de oorlog zijn.

En dan, vroeger waren het legers die tegen elkander vochten, maar tans zijn het naties, die tegenover elkander gewapend staan. Gevolg waarvan is dat de mensen als dieren worden geslacht. „Het is een moordpartij op grote schaal.”

Men heeft ons een wereldvrede beloofd, en zie, er is een wereldoorlog gekomen. Maar het ergste toeft nog. Deze oorlog is de voorbode en grondslag van een, die nog algemener, nog schrikkelijker zal

zijn. Wat wij beleven is maar het beginsel van de smarten.

Ziet gij, lezer, hoe Gods Woord in vervulling gaat? Ontroert u dit niet? Gelooft gij wel ten volle wat God u zegt? Leest en onderzoekt gij de H. Schrift? Richt gij uw ganse leven daarnaar in?

III. HET ZWARTE PAARD.

De kleur van het derde paard is zwart. Daardoor wordt de honger aangeduid. „Onze huid is zwart geworden gelijk een oven, vanwege de geweldige storm des hongers”, zo klaagt Jeremia (Klaagl. 5:10).

De ruiter van dit paard heeft een weegschaal in zijn hand. Dit betekent dat het koren niet in overvloed aanwezig is, maar zuinig moet worden afgemeten. Een stem in het midden van de vier dieren roept dan ook: „Een maatje tarwe voor een penning en drie maatjes gerst voor een penning; en beschadig de olie en de wijn niet.”

Dure tijden worden voorspeld! De werkmán zal voor zijn dagloon, namelijk een penning, slechts een maatje tarwe kunnen kopen—dus slechts genoeg voor één persoon en voor één dag. Voor anderen, voor zijn gezin zal hij de kost niet kunnen verdienen. Zelfs het minderwaardige gerstenbrood zal worden afgewogen.

Dure tijden worden voorspeld en zij zijn gekomen. Daar had de wereld niet op gerekend. Men had gemeend, dat de hongersnood nu al overwonnen was. Allerlei soort van uitvindingen en landbouwwerktuigen zou het koren overvloedig uit de aarde doen spruiten. In het plaatselijke gebrek zou de wereldhandel voorzien. De becijferingen en plannen voor de toekomst waren gereed. Men kon gerust zijn: eten en drinken en vrolijk zijn.

Een zaak had men echter vergeten, namelijk om rekening te houden met God en zijn Woord; met de weegschaal van Openb. 6. Trots alle voorzorg en alle becijfering is er grote schaarste over de gehele wereld. Rusland, Frankrijk, Duitsland, Engeland — alle eerste-rangs-landen — lijden gebrek. Letterlik wordt het brood afgewogen, gelijk in de Openbaring beschreven staat. Is dit niet al weer een opmerkelijke vervulling van wat het Woord des Heeren al zo lang geleden voorspeld heeft?

Allerwege wordt de geweldige hoefslag van het zwarte paard vernomen. Ook in ons goede Zuid-Afrika. Reeds lang al staan wij voor het vraagstuk van de „arme blanken“. En nu pas werd nog van regeringswege een kommissie aangesteld om een diepgaand onderzoek naar onze kostvoorraden in te stellen. Wel wordt ons het brood nog niet afgewogen maar wij beginnen te voelen, dat wij één zijn met dat wereldgeheel, waarover de gerichtens Gods gekomen zijn.

Ook de toekomst is donker. Wat wij aanschouwen is het beginsel van groter smart. Reeds voorspelt men een tekort aan voedsel voor het jaar 1918. In de graanbehoefte van de mensheid zal niet kunnen voorzien worden. Het ene wee is heengegaan en ziet, het andere komt! Wie oren heeft die hore de hoefslag van dat zwarte paard!

IV. HET VALE PAARD.

Als oorlog en honger zijn voorbijgegaan dan wordt de dood gezien. Hij verschijnt hier als een ruiter op een vaal paard, en de hel of het graf gaat achter hem aan.

Op het sterven in groten getale wordt hier geïdoeld. Het vierde deel van de aarde wordt gedood

door het zwaard, de honger, de dood (pestilentie) en de wilde beesten der aarde.

Reeds in gewone tijden vrezen wij als de hoefslag van het vale paard wordt gehoord; als wij vernemen: deze en die is gestorven. Het is telkens of een steigereend paard zich boven ons verheft, terwijl wij machteloos neerliggen.

Maar wat horen wij tans? De doden worden bij tien- en honderdduizenden geteld nu de legers, de strijdende naties met elkander botsen. En niet alleen in de oorlog sterven zij, maar ook tengevolge daarvan. In een Europees blad lezen wij onlangs het volgende:

In het Libanon-distrikt zijn 200 duizend mensen van honger omgekomen. In 't dorp Junich, nabij Beyrout, zijn 5,000 mensen gestorven, dat is de helft van de bevolking. In een ander dorp, niet ver vandaar, is niemand levend overgebleven. Tabus heeft de helft van zijn inwoners verloren, dus 15,000. Te Damaskus is het getal doden gedurende de laatste twee jaren 120 duizend geweest. Honger, pest en klem in de mond teisteren het land.

Wat een cijfers! En dat is maar wat in een hoekje van de wereld gebeurt — een rimpeling op de grote zee van wereldsmart! Hongersnood en dan pest.

Hier is dus een vierde teken van het naderend einde: de menigten der doden, de massa's gestorvenen. Een vierde teken en meteen het beginsel van toekomstige smart.

Hier is een waarschuwing maar ook een vertroosting, als wij namelijk op de volgorde der paarden letten.

Die vreselijke drie paarden komen achter Christus aan. Gij weet wat een „achterrijder” is. Iemand die slechts de bevelen van zijn meester kan uitvoeren,

en op zichzelf niets vermag. Welnu, de oorlog, de honger en de dood zijn slechts achterrijders van onze Zaligmaker. Daarom vrezen wij niet al staat een oorlog tegen ons op. Daarom zeggen wij: Ik heb niet gezien de rechtvaardige verlaten, noch zijn zaad zoekende brood. Daarom roemen wij: dood! waar is uw prikkel.

Ds. van Andel zegt: „Wanneer de engelen des gerichtts onder ons verschijnen en wij hen vragen: vanwaar komt gij? geven zij ons ten antwoord: van Christus. Hij heeft mij, zegt de ruiter op het rode paard, dit zwaard in mijn hand gegeven. En mij deze weegschaal, voegt die op het zwarte — en mij mijn naam, voegt die op het vale paard er bij..... Wel wil ik niet ontkennen dat er duivelse machten en natuurlijke oorzaken mede in het spel zijn, als er oorlog, honger of pest komt; maar dat deze verdervende machten onder Christus' heerschappij zijn gebracht en dienaren van zijn wil zijn geworden, staat vast. Zij kunnen niet wat zij zelve willen, maar slechts wat Hij wil. Daarom verheft zich het geloof verre boven het lijden dezer wereld; want het ziet in alles Hem!”

Amen.

DE ENGE POORT.

(Te lezen Luk. 13:22—35 en te zingen Ps. 77.1, 2. 6; 73:13).

En er zeide een tot Hem: Heere! zijn er ook weinigen, die zalig worden? En Hij zeide tot hen: Strijdt om in te gaan door de enge poort; want velen, zeg Ik u, zullen zoeken in te gaan, en zullen niet kunnen. Luk. 13:23, 24.

HIER is een vraag en een antwoord, die betrekking hebben op een stof, welke, in afwisseling van vorm, meermalen door Jezus behandeld werd.

In de „Bergrede” had Jezus gezegd: „Gaaf in door de enge poort; want wijd is de poort en breed is de weg, die tot het verderf leidt, en velen zijn er, die door dezelve ingaan; want de poort is eng, en de weg is nauw, die tot het leven leidt, en weinigen zijn er, die dezelve vinden (Mat. 7:13, 14). Niet een iegelik, die tot Mij zegt: Heere, Heere! zal ingaan in het koninkrijk der hemelen, maar die daar doet de wil Mijns Vaders, die in de hemelen is” (vs. 21).

Bij een andere gelegenheid had Jezus gezegd: „Doch Ik zeg u, dat velen zullen komen van Oosten en Westen, en zullen met Abraham en Izaäk en Jakob aanzitten in het koninkrijk der hemelen; en de kinderen des koninkrijks zullen uitgeworpen worden in de buitenste duisternis; aldaar zal weinig zijn en knersing der tanden” (Mat. 8:11, 12).

Wederom heeft Jezus gezegd: „het is lichter, dat een kermel ga door het oog van een naald, dan dat een rijke inga in het koninkrijk Gods.” (Mat. 19:24); waarbij eindelijk nog kan gevoegd worden

het woord uit de *gelijkenis van de arbeiders*: „Alzo zullen de laatsten de eersten zijn, en de eersten de laatsten; want velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren” (Mat. 20:16).

Dat dus de onbekende, die in Luk. 13:23 op Jezus toetreedt, Hem zulk een vraag doet, kan ons niet onverklaarbaar zijn. Wij mogen onderstellen dat hij zelf uit Jezus mond had vernomen, dat er een nauwe weg en een enge poort is; dat velen geroepen zijn, maar weinigen uitverkoren. Het kan ook wezen, dat anderen hem de woorden van Jezus hadden oververteld.

Laat ons dan nu overwegen

I DE VRAAG en

II HET ANTWOORD.

I.

„Heere! zijn er ook weinigen die zalig worden?” Deze vraag, door die onbekende persoon aan Jezus voorgelegd, leeft nog in menig hart. Velen houden er zich nog mee bezig.

Het kan ook niet anders. Hier op aarde is alles zo doorengemengd. De mensen leven met elkander en gaan met elkander om. Vandaar dat de vraag, hetzij uitgesproken of onderdrukt, bij menigeen opkomt: Hoe zal het eenmaal zijn? Hoe zal God de scheiding teweegbrengen? Hoe zal het eenmaal zijn met die kerk, met die gemeente, met dat huisgezin, met die persoon? Hoe zal het zijn met mijn vriend, mijn buurman, mijn ouders, mijn broeders en zusters, mijn kinderen? Altemaal saamgevat in die éne vraag: Hoe zal eenmaal de scheidslijn zijn?

Wie niet geheel verhard en in wereldsgezindheid verstrikt is, houdt zich nog met die vraag bezig, al is het maar voor een vluchtig ogenblik.

Ja, die onbekende man uit het Evangelie-verhaal is de tolk ook van ons hart.

Zouden ook wij aan Jezus dezelfde vraag niet hebben gedaan?

„Heere! zijn er ook weinigen die zalig worden?” Uit drieërlei gesteldheid des harten kan die vraag oprijzen.

Ten eerste uit hoogheid des harten. De Heere toch had zo duidelijk gezegd: „Velen zijn geroepen maar weinigen uitverkoren.” En zie, tegen dat „weinig” en dat „uitverkoren” komt de mens zo dikwels in opstand.

Voor al van ongelovige kant komt het verzet. Men vraagt of het dan wel recht is, dat God die miljoenen Heidenen, die Buddhisten en Mohammedanen, die afgodendienaars en barbaren maar zo voorbijgaat? Zij leven immers buiten de Biezonde Openbaring en dienen hun afgoden naar de kennis die zij bezitten?

Gij voelt evenwel, dat wij als gelovigen niet zo mogen doorredeneren, want hoogheid des harten klinkt ons daaruit tegen. Door zulke vragen te stellen wordt dikwels te kennen gegeven, dat God aan de mens rekenschap verschuldigd is. De mens klimt dan op de troon. „Maar toch, o mens! wie zijt gij, die tegen God antwoordt?” (Rom. 9:20).

Ten tweede kan de vraag opkomen uit wat wij hier goedmoedigheid zouden kunnen noemen. Waarschijnlijk is de man, van wie Lukas verhaalt, uit die overweging tot Jezus gekomen.

„Ik zelf”, zo dacht hij wellicht, ...ik zelf en zo ongeveer alle Joden zijn natuurlijk behouden mensen, want wij zijn het zaad Abrahams; het volk, waarmee God zijn verbond heeft opgericht.

De goedmoedigen zijn de mensen, die niet diep

denken, die oppervlakkig leven, die de geestelike kommer niet kennen. Zij menen dat zij wel zalig zullen worden; zij en de mensen met wie zij verkeren; zij en degenen die met hen: „Heere! Heere!” roepen; zij en de gemeente waartoe zij behoren; zij en degenen die fatsoenlik leven. In hun oog glijdt men zo glad naar de hemel heen. Het gaat zo ongeveer vanzelf, want—dit is dan de valse troost—want God is liefde en die ernstige prediking van de leeraar is toch maar overdrijving. „Alles sal regkom!”

Is het wonder dat die klas van mensen de Heere Jezus niet goed begrijpen; dat zij met zijn woord over de „weinigen” geen raad weten; dat zij Hem de vraag stellen, of hij het wel werkelijk zó gemeend heeft?

Voor de „gerusten in Zion” is het woord der uitverkiezing een onaangename ontzuivering. Niet alleen hun denk- maar ook hun levenswijze is daarmee in strijd. De godsdienst is voor hen zulk een goedmoedige zaak: een stukje lezen, een dienstje houden, een beetje kerktoe gaan—daarmee moet het dan uit en gedaan zijn. Dieper moet de eis van Gods wet niet in hun leven ingrijpen.

Het leven wordt in aangenaamheid doorgedarteld en aan het einde wordt men nog—zalig ook! Hand aan hand, zo meent men, moet het voorwaarts gaan om eindelijk met brede rijen de hemelpoort binnen te schuiven. Neem het met die getallen en met die enge poort niet zo nauw—zo vermanen de „gerusten in Zion”—er kan nog altijd eentje bij!

„Heere! zijn er ook weinigen die zalig worden?” Die vraag kan eindelijk uit ware bekommerring worden gedaan. Dat woord „weinigen” brengt in de ziel van menigeen een bange worst-

ling in „Velen zijn geroepen en weinigen uitverkoren”—dat had de Heere gezegd. „Indien de rechtvaardige nauweliks zalig wordt, waar zal de goddeloze en zondaar verschijnen?”—dat had de heilige apostel Petrus gezegd (I, 4:18).

Wat moeten zij, arme worstelaars, nu van zichzelf denken? Van nature zijn zij geneigd God en hun naaste te h a t e n—dit zegt Gods heilige Woord. Is er dan nog enige kans voor hen om door de e n g e poort in te gaan? Zij benaastigen zich om hun roeping en verkiezing vast te maken (2 Petr. 1:10), maar zie, het gaat met hen van kwaad tot erger. Dikwels wordt in het senzame veld omgedoold of het stille bidvertrek opgezocht. Maar het licht wil niet komen. Benaauwdheid grijpt hen inwendig aan. Zij zoeken ruimte en de poort is zo eng!

II.

Maar laat ons horen wat antwoord Jezus geeft. Geen mens kan ons van onze kwellingen verlossen; geen mens kan onze twijfelingen bezweren. Dit kan alleen onze Heere Jezus Christus, de eniggeboren Zoon, Die in de schoot des Vaders is. Hoort dan wat Hij zegt om uw vragend hart te stillen

„En Hij zeide tot hen: Strijdt om in te gaan door de enge poort; want velen, zeg ik u, zullen zoeken in te gaan en zullen niet kunnen” (vs. 24).

„S t r i j d t!” daar hebt gij het antwoord op uw hooghartig, uw goedmoedig, uw zwaarmoedig vragen.

„S t r i j d t!” namelijk gij die de vraag doet, en gij die de vraag hoort en daarmee saamstemt.

„S t r i j d t!”—dat is, redeneer niet over dingen, die voor u te hoog en te zwaar zijn.

„S t r i j d t!” dat is, weest geen rechter over zoveel mensen, zoveel zonden, zoveel karakters, zo-

veel omstandigheden: gij weet er toch geen raad mee.

„Strijdt!“ namelijk gij allen, die Mij hoort, maar dan ook gij allen als personen. Strijdt zelf, persoonlijk om in te gaan door de enge poort, en al die andere zwaarigheden vallen als pakken van uw rug.

Natuurlijk wil Jezus hiermee niet te kennen geven, dat wij alleen onszelf moeten liefhebben en onze naaste moeten vergeten. Verre van dien. Maar hij wil zeggen: voor uw persoonlijke kwelling en zwaarigheid ligt de oplossing in uw persoonlijke strijd. Doe wat God u gebiedt, heb God lief en uw naaste, loop uw loopbaan, strijd om in te gaan door de enge poort.

Waar is de enge poort? Sommigen zeggen aan het begin van de weg. Zij beroepen zich op Mat. 7 waar Jezus eerst spreekt van de enge poort en dan van de nauwe weg, en verklaren de enge poort als de eerste bekering of de doorbreking van de ziel uit de duisternis tot het wonderbaar licht. Of ook: zij verstaan er onder de wedergeboorte, de geboorteweën van het nieuwe leven.

Anderen weer stellen de enge poorte aan het einde van de loopbaan, met een beroep op Luk. 13:25 (de woorden onmiddellijk op onze tekst volgend): „Namelijk nadat de heer des huizes zal opgestaan zijn en de deur zal gesloten hebben en gij zult beginnen buiten te staan en aan de deur te kloppen, zeggende: Heere, Heere, doe ons open! en hij zal antwoorden en tot u zeggen: Ik ken u niet vanwaar gij zijt.“ Zo opgevat is de enge poort de doodstrijd, de doorgang tot het eeuwige leven.

Wij voor ons kunnen beide partijen gelijk geven. Bij de behandeling van de zaligsprekingen hebben

wij gezien, dat reeds de tweede van de treurigheid des harten spreekt, omdat de gelovige dan komt tot inzicht van zijn diepe bederf, zijn geneigdheid tot alle kwaad en onbekwaamheid tot enig goed. Daar is dus al een enge poort, waar het kind van God doorheen moet.

Maar de zaligsprekingen sluiten ook niet, voordat Jezus weer een zeer enge poort heeft opgesteld: n.l. *zalig zijn de reinen van hart*. Zo komt twee keer—bij het begin en bij het einde—het strenge gebod: „wees heilig want Ik ben heilig.”

In Lukas 13 schijnt Jezus meer bepaald op het einde te doelen. Wij hebben ons de zaak dan zó voor te stellen: daar is in de verte een stad; in de stadsmuur is een enge poort en naar die poort leidt een nauwe weg.

Ja reeds die weg is zo nauw! Dikwels niet meer dan een voetpad, een bergpad. Hier gaat het steil omhoog, tussen rotsgevaarten door; daar zwaait het weer omlaag, langs de diepten en doodschaduwen heen. Wat kost het al strijd om daarop te blijven voortgaan! Van dag tot dag, in trouwe volharding, totdat het einde komt.

Dan wacht ons nóg een enge poort. En gelijk er in Mat. 7 een tegenstelling was tussen de vele wandelaars op de brede weg en de weinigen, die langs de nauwe weg zich voortbewegen—zo is er in Lukas enerzijds sprake van die strijden om in te gaan door de enge poort (gewis de weinigen) en anderzijds van de velen, die zullen zoeken in te gaan en niet zullen kunnen.

Waarom niet? Wel eenvoudig omdat zij zoeken in te gaan maar niet door de enge poort. Let wel. Jezus spreekt van het strijden om in te gaan door de enge poort. Maar Hij laat leze laatste woorden *weg*,

als Hij meldt van de eigenwillige „zoekers.”

Wie zijn zij? Van Israël sprekende tekent de apostel Paulus hen in Rom. 9:32: „Israël is tot de rechtvaardigheid der wet niet gekomen. Waarom? Omdat zij die zochten niet uit het geloof, maar uit de werken der wet.” „Indien ook iemand strijdt, die wordt niet gekroond, zo hij niet wettiglik heeft gestreden” (2 Tim. 2:5).

Gij gevoelt dus dat de „zoekers” van onze tekst de eigengerechtigden zijn. Zij willen niet door de enige Middelaar behouden worden. Welnu, buiten Hem is er géén behoudenis.

Laat dan die eigenwilligen vrij zeggen: „Heere, wij willen er in; wij moeten er in; wij hebben er recht op; wij zijn deugdzaame mensen; wij slaan een bres in de muur!”—evenwel blijven zij buiten en kunnen er niet in.

Door de enge poort—zo alléén komen wij ten leven in. Door de enge poort—daarin ligt de eis vervat, dat wij onze oude natuur doden moeten. En zie, wij hebben ons zelf zo lief! o Dat afsterven van de oude mens, dat waarlik klein-worden, die zelfverbrijzeling—daaraan hapert het bij ons. Het is dan ook of Jezus ons toeroept: „Gij zijt nog te goed, te voornaam, te deugdzaam in uw eigen oog. Uw eigen ik verheft zich nog voor de enge poort. Word klein. Verlies uzelf. Versta de zaligheid: alle s van Mij en niets van u!”

Wat worden wij dikwels in de engte gebracht! Door wat zielsbenauwdheid moet het heen voordat wij met Paulus kunnen zeggen: „Ik ben met Christus gekruisigd”?

Dikwels worden wij in de engte gebracht. Maar wat zal het zijn als eindelijk de stervensure komt? Als het licht van Gods heiligheid opgaat over ons aardse bestaan? Als de afgrond roept tot de af-

grond? Als wij wegzinken in het pijnigend besef van eigen nietigheid? Als vlees en hart bezwijken? Dan, meer dan ooit, zullen wij verstaan, dat de poort waarlik eng is.

Maar wij hebben u ook iets beters en hogers te verkondigen. Het woord van Christus zegt ook, dat er een poort is en dat er een poort blijft. Zelfs door dit ernstige vermaan nodigt Hij in de volheid zijner genade. „Gaat in!” zo roept Hij. En Hij, Die u roept, is getrouw. Christus is niet alleen de Weg, maar Hij is ook de Deur. „Indien iemand door Mij ingaat, die zal behouden worden” (Joh. 10:9). Ja, de poort is eng, maar niet te eng. Door Christus kunt gij ingaan, maar dan ook door Hem alleen.

Neem dit woord aangaande de enge poort als een staf in uw hand. Verdrijf daarmee het ongedierte van de twijfel. Als bange vragen uw hart bestormen, zeg dan: „Jezus heeft mij bevolen: strijd gij om in te gaan door de enge poort,” en daarbij leg ik mij kinderlik en gelovig neer.” Als gij dat doet, zult gij ervaren de troost van dat woord.

AMEN.
